

Jaarverslag 2014

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds
voor de Betonproductenindustrie

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie

Jaarverslag 2014

colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van
Stichting Bedrijfstakpensioenfonds
voor de Betonproductenindustrie

administrateur
Syntrus Achmea (Pensioenbeheer)
Postbus 3183, 3502 GD Utrecht
telefoon: 030 6692445

datum
12 juni 2015

Versie
definitief

Inhoud

1	Voorwoord	3
2	Karakteristieken van Bpf Beton	4
2.1	Kenmerken pensioenregeling 2014	4
2.2	Profiel van de organisatie	7
2.3	Kerngegevens	12
3	Verslag van het bestuur	13
3.1	Bestuursbesluiten en gevoerd beleid	13
3.2	Governance	24
3.3	Communicatie	28
3.4	Risicoparaagraaf	30
3.5	Pensioenontwikkelingen	36
3.6	Beleggingen	38
3.7	Vooruitzichten	46
3.8	Financiële paraagraaf	49
4	Verantwoordingsorgaan	53
4.1	Jaarverslag 2014	53
4.2	Oordeel 2014	55
4.3	Reactie bestuur	55
5	Raad van toezicht	56
5.1	Inleiding	56
5.2	Bevindingen en aanbevelingen	56
5.3	Verklaring inzake goedkeuring van het jaarverslag en de jaarrekening	57
5.4	Reactie bestuur	58
6	Slotwoord	59
7	Jaarrekening	60
7.1	Balans per 31 december	61
7.2	Staat van baten en lasten	62
7.3	Kasstroomoverzicht	63
7.4	Algemene toelichting	64
7.5	Toelichting op de Balans	73
7.6	Toelichting op de staat van baten en lasten	95
8	Overige gegevens	101
8.1	Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten	101
8.2	Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum	101
8.3	Actuariële verklaring	103
8.4	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	105

Bijlagen

1 Voorwoord

Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag 2014 van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie (verder "Bpf Beton"). Het bestuur geeft met dit jaarverslag nader inzicht in het gevoerde beleid en de financiële situatie van Bpf Beton.

In 2014 heeft het bestuur ernaar gestreefd uit herstel te blijven. De dekkingsgraad steeg van 105,2% (ultimo december 2013) naar 106,5% (ultimo december 2014). De dekkingsgraad bevond zich hiermee boven de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,4%. De pensioenen en de pensioenaanspraken per 1 januari 2015 zijn, evenals per 1 januari 2014, niet verhoogd. De waarde van de totale beleggingsportefeuille steeg in 2014 van €613 miljoen tot €770 miljoen en de voorziening pensioenverplichting steeg in 2014 van €582 miljoen tot €723 miljoen.

Pensioenregeling

De pensioenregeling in 2014 was gelijk aan die in 2013. De pensioenregeling van Bpf Beton hoefde voor 2014 niet aangepast te worden om te voldoen aan het voor 2014 geldend Witteveenkader (fiscale kader). Besloten werd de pensioenrichtleeftijd en het opbouwpercentage in 2014 ongewijzigd te laten.

Als gevolg van het verscherpte Witteveenkader 2015 is de pensioenregeling per 1 januari 2015 wel gewijzigd. De pensioenrichtleeftijd is verhoogd van 65 naar 67 jaar. Deze aanpassing is meegenomen in de bepaling van de voorziening per 31 december 2014. Het opbouwpercentage is verlaagd van 2,00% naar 1,875% per jaar. De premie is verlaagd van 26,30% naar 25,80% van de pensioengrondslag. Deze aanpassingen gelden voor iedereen die in 1950 of later geboren is.

Rendement

Bpf Beton behaalde in 2014 op de beleggingsportefeuille een overall rendement van 24,52%. Het benchmarkrendement (de meetlat waartegen het fondsrendement wordt afgezet) bedroeg 23,90%. Per saldo is sprake van een outperformance van 0,51%.

Wet versterking bestuur pensioenfonds

In 2013 is door het bestuur in het kader van de Wet versterking bestuur pensioenfonds gekozen voor het paritaire bestuursmodel dat per 1 juli 2014 van kracht is geworden. Dit model lijkt het meest op het oude bestuursmodel. In 2013 en in het verslagjaar is gewerkt aan de implementatie van het nieuwe bestuursmodel en de Code Pensioenfonds die vanaf 1 januari 2014 haar intrede deed.

Vaststelling jaarverslag

Het bestuur heeft het jaarverslag 2014 en de daarbij behorende verslagstaten voor De Nederlandsche Bank (DNB) vastgesteld op 12 juni 2015 en wil iedereen bedanken die zich op betrokken en deskundige wijze heeft ingezet voor Bpf Beton.

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie
Amsterdam, 24 juni 2015

De heer G.W. van der Peijl,
Voorzitter

De heer H. Korthof
Secretaris

2 Karakteristieken van Bpf Beton

2.1 Kenmerken pensioenregeling 2014

Soort pensioenregeling

De regeling van Bpf Beton heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst in de vorm van een zogenaamde geïndexeerde middelloonregeling. Elk jaar bouwt de deelnemer een stukje van zijn pensioen op, gebaseerd op de pensioengrondslag in dat jaar. De pensioenuitkering beoogt een afspiegeling te zijn van het gemiddelde verdiende salaris tijdens de deelname aan de regeling. Door middel van een toeslagenbeleid wordt ernaar gestreefd het reeds opgebouwde pensioen zijn waarde te laten behouden.

Vanaf 1 januari 2006 gelden er twee pensioenregelingen, namelijk één voor de werknemers die op of ná 1 januari 1950 zijn geboren; het pensioenreglement 55- werknemers en één voor de werknemers die vóór 1 januari 1950 zijn geboren; het pensioenreglement 55+ werknemers.

Verplichtstelling

De deelneming in Bpf Beton is verplicht voor werknemers in dienst van een werkgever in de Betonproductenindustrie, zoals is vastgelegd in de verplichtstelling. De verplichtstelling is terug te vinden op de website van Bpf Beton (www.betonpensioen.nl): Ik ben werkgever > Werkgeversgegevens > Aansluiten bij het fonds)

Pensioenrichtleeftijd

De minimum toetredingsleeftijd is 21 jaar. Het ouderdomspensioen gaat in op de leeftijd van 65 jaar, per 2015 is dit 67 jaar.

Partnerpensioen

Het partnerpensioen op opbouwbasis in 2014 bedraagt 70% van het opgebouwde ouderdomspensioen.

Franchise

De franchise is het deel van het pensioengevend loon waarover geen pensioenpremie wordt betaald en ook geen opbouw plaatsvindt. Reden hiervoor is dat de deelnemer naast het pensioen ook een AOW-uitkering krijgt.

Pensioengevend loon

Onder loon in de zin van de pensioenregeling wordt het vaste jaarsalaris verstaan inclusief de vakantietoeslag en de eindejaarsuitkering.

Pensioengrondslag

De pensioengrondslag is het gedeelte van het loon dat de grondslag vormt voor de pensioenopbouw van een deelnemer. De pensioengrondslag wordt verkregen door het pensioengevend loon te verminderen met de franchise.

Kenmerken van de pensioenregeling van de deelnemers die geboren zijn op of ná 1 januari 1950

Dit betreft een middelloonregeling met een voorwaardelijke toeslagverlening. Voor 2014 is het opbouwpercentage gehandhaafd op 2,0% van de pensioengrondslag. De maximumpensioengrondslag bedroeg in 2014 € 34.367,-, de franchise € 17.047,- en het maximum salaris € 51.414,-.

Voor de groep deelnemers, geboren op of na 1 januari 1950, die voldoen aan de gestelde voorwaarden van Bpf Beton, bestaat een zogenaamde overgangsregeling (voorwaardelijke optrekregeling) waarbij extra pensioenrechten onder voorwaarden kunnen worden toegekend tot wat fiscaal maximaal toelaatbaar is. Deze rechten worden op de pensioendatum van de aanspraakgerechtigde doch uiterlijk op 31 december 2020 gefinancierd.

Premie

De pensioenen worden gefinancierd door het heffen van een premie waaraan zowel de werkgever als de deelnemer een bijdrage levert. In 2014 bedroeg de premie 26,30% van de pensioengrondslag. Hiervan kon maximaal 10,00% ten laste van de deelnemer worden gebracht. Ten behoeve van de voorwaardelijke optrekregeling betaalden werkgevers in 2014 een premie van 11,60% van de pensioengrondslag.

Kenmerken van de pensioenregeling van de deelnemers die geboren zijn vóór 1 januari 1950

Dit betreft een middelloonregeling met een voorwaardelijke toeslagverlening. Voor 2014 is het opbouwpercentage gehandhaafd op 1,75% van de pensioengrondslag. De opbouwfase is eind 2014 beëindigd. In 2014 bedroeg de franchise €22.366,-. Om te voorkomen dat een deelnemer minder zou opbouwen dan in de regeling van voor 1993, is een minimum pensioengrondslag vastgesteld. De minimum pensioengrondslag in 2014 was €2.785,-, de maximum pensioengrondslag €29.048,- en het maximum salaris bedroeg €51.414,-.

Premie

De pensioenen worden gefinancierd door het heffen van een premie waaraan zowel de werkgever als de deelnemer een bijdrage levert. De premie in 2014 bedroeg:

- 17,90% van de minimum pensioengrondslag. Hiervan kon maximaal 9,70% ten laste van de deelnemer worden gebracht, en
- 24,40% over het meerdere tot de maximum pensioengrondslag. Hiervan kon maximaal 11,90% ten laste van de deelnemer worden gebracht, en
- 14,60% van de pensioengrondslag ten behoeve van de voorwaardelijke optrekregeling komt ten laste van de werkgever.

De kostendekkende, gedempte en feitelijke premie

De kostendekkende, gedempte en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2014	2013
Kostendekkende premie	25.842	31.043
Gedempte kostendekkende premie	22.201	23.291
Feitelijke premie (exclusief premie oude jaren)	22.277	28.360

Excedentregeling

Werkgevers kunnen werknemers de mogelijkheid bieden om over het salaris dat boven het maximum salaris van €51.414,- (2014) ligt ook pensioen op te bouwen. Hiervoor kan de werkgever een excedentcontract aangaan met Bpf Beton. Per 31 december 2014 zijn er 9 werkgevers (in 2013: 9) die een excedent regeling bij Bpf Beton hebben.

Hoofdpijnen uitvoeringsreglement

Invulling

De afspraken over de uitvoering van de pensioenovereenkomst die van belang zijn voor de aangesloten werkgever(s) zijn vastgelegd in het uitvoeringsreglement zoals bedoeld in artikel 23 lid 2 sub b en artikel 25 van de Pensioenwet. Het uitvoeringsreglement is opgenomen als bijlage bij de Abtn.

Aangesloten werkgevers

De aangesloten werkgever is verantwoordelijk voor het tijdig verstrekken van de juiste gegevens die nodig zijn om de pensioenregeling uit te kunnen voeren. Indien het fonds het voor een goede uitvoering van de statuten en het pensioenreglement nodig acht, is de werkgever verplicht inzage te verlenen van boeken en bescheiden aan een door het fonds aan te wijzen persoon.

Nieuwe werkgevers met personeel in dienst dienen zich voor de werknemersverzekeringen te melden bij de Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) voor de voor hen van toepassing zijnde sector. Het UWV bepaalt in welke sector zij de onderneming op grond van de bedrijfsactiviteiten moet indelen. Als een werkgever wordt ingedeeld in een categorie, waarvoor mogelijk een verplichting tot deelname aan een bedrijfstakfonds geldt, dan wordt de administrateur geïnformeerd. Als de werkgever al bekend is en op grond van de bedrijfsactiviteiten onder de werkingssfeeromschrijving van een bedrijfstakfonds ressorteert, wordt een aansluiting gerealiseerd. Indien niet met een redelijke mate van zekerheid kan worden bepaald of een (bedrijfstak)pensioenregeling van toepassing is, wordt een vragenformulier verzonden voor het opvragen van nadere informatie. Als aan het verzoek tot het verstrekken van nadere informatie, ondanks diverse rappels, niet wordt voldaan wordt er aan de hand van de beschikbare informatie een aansluiting gerealiseerd.

Als een aansluiting is gerealiseerd, wordt de werkgever hiervan in kennis gesteld en wordt hem de nodige informatie (waaronder een pensioenreglement en een uitvoeringsovereenkomst) toegezonden. De werkgever moet zelf bepalen of hij personeel in dienst heeft waarvoor pensioenpremie verschuldigd is. Aan de hand van de opgave van de werkgever wordt de pensioenpremie berekend en een premienota vastgesteld. De nota wordt aan de werkgever gezonden.

Wanneer een werkgever met deelnemingsplichtig personeel in dienst verzuimt zich aan te melden en de werkgever wordt op een later tijdstip gesignaleerd, dan wordt de werkgever met terugwerkende kracht aangesloten.

2.2 Profiel van de organisatie

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie, statutair gevestigd te Amsterdam, is opgericht op 28 juni 1957. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41199582.

Bpf Beton is aangesloten bij de Pensioenfederatie.

Doelstelling van Bpf Beton is, overeenkomstig de bepalingen van de statuten en de pensioenreglementen, de (gewezen) deelnemers en hun nabestaanden te beschermen tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en overlijden.

2.2.1 Bestuur

In 2013 is door het bestuur in het kader van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen gekozen voor het paritaire bestuursmodel dat per 1 juli 2014 van kracht is geworden. Dit model lijkt het meest op het oude bestuursmodel. Het bestuur bestaat per 1 juli 2014 uit negen leden, te weten: vier van werknemerszijde, drie van werkgeverszijde en twee namens pensioengerechtigden. Zij worden benoemd door de werkgeversorganisatie, de werknemersorganisaties en op basis van de uitslag van de laatst gehouden verkiezing voor vertegenwoordigers van pensioengerechtigden in het bestuur. De functies van voorzitter en secretaris van het bestuur worden bekleed voor de periode van één jaar. De werkgeversorganisatie en de werknemersorganisaties leveren jaarlijks beurtelings de voorzitter en secretaris.

Benoeming van bestuursleden vindt plaats door het bestuur, na het horen van de raad van toezicht over de procedure. Bpf Beton hanteert een gewogen stemverhouding. De bestuursleden die zijn voorgedragen door de werkgeversvereniging hebben gezamenlijk evenveel stemmen als de bestuursleden die zijn voorgedragen door de werknemersverenigingen én de bestuursleden benoemd namens pensioengerechtigden tezamen. Bij vacatures probeert het fonds invulling te geven aan de diversiteitsnormen uit de Code pensioenfondsen, waarbij het bestuur van mening is dat uiteindelijk kwaliteit boven diversiteit gaat.

Het bestuur bepaalt het dagelijks beleid van Bpf Beton en draagt zorg voor de handhaving en uitvoering van de statuten en pensioenreglementen. Het uitgangspunt hierbij is dat dit gebeurt door een evenwichtige en zorgvuldige afweging van de belangen van alle belanghebbenden. Het bestuur laat zich bij het maken van beleid ondersteunen door adviezen en rapportages, gegeven of opgesteld door of in samenspraak met externe deskundigen. Het bestuur ziet er op toe dat de uitvoering voldoet aan de gestelde eisen van de externe toezichthouders, te weten DNB en de Autoriteit Financiële Markten (AFM).

Het bestuur heeft uitsluitend bevoegdheden conform de statuten en de pensioenreglementen van Bpf Beton.

De samenstelling van het bestuur per 31 december 2014 is als volgt:

Leden werkgevers	Functie	Organisatie	Geslacht	Leeftijd
Johan Blom	Bestuurslid	BFBN	Man	62
Laura Bruns	Plv. secretaris	BFBN	Vrouw	33
Govert van der Peijl	Secretaris	BFBN	Man	51
Dick Slob	Bestuurslid	BFBN	Man	59

Leden werknemers	Functie	Organisatie	Geslacht	Leeftijd
Andre Jorna	Bestuurslid	De Unie	Man	66
Henk Korthof	Voorzitter	FNV	Man	61
Henk Wuijten	Plv. voorzitter	CNV Vakmensen	Man	58

Leden pensioengerechtigden	Functie	Organisatie	Geslacht	Leeftijd
Yvonne Folkers	Bestuurslid	FNV	Vrouw	48
Stef Borghouts	Bestuurslid	ANBO	Man	55

Per 1 juli 2014 is Stef Borghouts als nieuw bestuurslid namens gepensioneerden toegetreden. Yvonne Folkers neemt sinds 1 juli 2014 namens gepensioneerden deel aan het bestuur. Beide toetredingen vloeien voort uit de Wet versterking bestuur pensioenfondsen.

2.2.2 Bestuurlijke commissies

Voorzittersoverleg

Voorafgaand aan de bestuursvergaderingen vindt overleg plaats tussen de voorzitter en secretaris en Syntrus Achmea (Pensioenbeheer) om de agendaonderwerpen door te spreken. Naast de efficiencyvoordelen worden de te agenderen onderwerpen door dit voorbereidende overleg meer behandeld conform de wensen van het bestuur. In 2014 hebben acht voorzittersoverleggen plaatsgevonden.

Jaarwerkcommissie

De jaarwerkcommissie ziet erop toe dat het jaarverslag tijdig en kwalitatief goed aan het bestuur wordt voorgelegd. De jaarwerkcommissie wordt gevormd door drie bestuursleden die door en uit het bestuur per verslagjaar worden benoemd. De commissie bespreekt het jaarverslag met Syntrus Achmea (Pensioenbeheer), de waarmerkend actuaire en de externe accountant en adviseert het bestuur over het vaststellen van het jaarverslag. Ten behoeve van het jaarverslag 2014 hebben vijf vergaderingen van de jaarwerkcommissie plaatsgevonden.

De jaarwerkcommissie voor het jaarverslag 2014 bestaat uit:
Henk Korthof, Yvonne Folkers en Stef Borghouts.

Klachtencommissie

De klachtencommissie bestaat uit twee leden van het bestuur. In het klachtenreglement van Bpf Beton staat de klachtenprocedure omschreven. Het oordeel over een klacht vindt in eerste instantie door de administrateur plaats en wordt schriftelijk aan de klager medegedeeld. Indien de klager het niet eens is met de beslissing van de administrateur, heeft klager het recht binnen 14 dagen in beroep te gaan bij de klachtencommissie. De klachtencommissie geeft schriftelijk een oordeel over de vraag of het oordeel over de klacht in eerste instantie in redelijkheid genomen had kunnen worden. In het verslagjaar is geen klacht gemeld aan de klachtencommissie.

Geschillencommissie

De geschillencommissie wordt gevormd door minimaal twee onafhankelijke personen die door het bestuur worden benoemd. In het geschillenreglement van Bpf Beton staat de geschillenprocedure omschreven. In het verslagjaar is geen geschil gemeld aan de geschillencommissie.

2.2.3 Deelnemersraad

De deelnemersraad was sinds 2007 actief en bestond tot 1 juli 2014 uit acht leden. Door de implementatie van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen is de deelnemersraad per 1 juli 2014 opgeheven.

In het verslagjaar tot 1 juli 2014 bestond de deelnemersraad uit:

namens de gepensioneerden uit:

Jaap Boks

Jan van Mulligen

namens de deelnemers uit:

Bert Bodelier (vice-voorzitter)

Arend van den Burg

Wim van der Linden (secretaris)

Wout Pieterse

Arno van Riet (voorzitter)

Leo Addink is per 21 maart 2014 afgetreden. De vacature is niet ingevuld. De deelnemersraad is in het verslagjaar driemaal bijeengekomen.

2.2.4 Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan kwam in 2008 voor het eerst bij elkaar. Dit orgaan bestond tot 1 juli 2014 uit drie leden. Door de implementatie van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen is per 1 juli 2014 het verantwoordingsorgaan nieuwe stijl ingesteld.

Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, alsmede over de beleidskeuzes voor de toekomst. Het verantwoordingsorgaan baseert zijn oordeel op het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van de raad van toezicht. De taken en bevoegdheden van het verantwoordingsorgaan zijn vastgelegd in het reglement verantwoordingsorgaan.

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit drie leden die de werknemers vertegenwoordigen, drie leden die de pensioengerechtigden vertegenwoordigen en één lid dat de werkgevers vertegenwoordigt. De samenstelling van het verantwoordingsorgaan per 31 december 2014 is als volgt:

Leden werknemers	Functie	Organisatie	Geslacht	Leeftijd
Bert Bodelier	Lid	De Unie	Man	63
Arend van de Burg	Lid	CNV Vakmensen	Man	53
Arno van Riet	Voorzitter	FNV	Man	49

Leden pensioengerechtigden	Functie	Organisatie	Geslacht	Leeftijd
Wim van der Linden	Plv. voorzitter	De Unie	Man	62
Jan van Mulligen	Lid	PCOB	Man	71
Wout Pieterse	Lid	FNV	Man	63

Lid werkgevers	Functie	Organisatie	Geslacht	Leeftijd
Anton Rijkers	Lid	BFBN	Man	50

Het verantwoordingsorgaan is in het verslagjaar vier maal bijeengekomen. Een maal in de oude samenstelling en driemaal in de nieuwe samenstelling.

Het oordeel van het verantwoordingsorgaan over het verslagjaar 2014 en de reactie van het bestuur hierop is opgenomen onder paragraaf 4.

2.2.5 Intern toezicht

Met de implementatie van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen heeft Bpf Beton per 1 juli 2014 een raad van toezicht ingesteld. De raad van toezicht heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het fonds. De raad van toezicht is ten minste belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. Dat laatste houdt in dat beoordeeld wordt of er een evenwichtige belangenafweging is geweest. De taken en bevoegdheden van de raad van toezicht zijn vastgelegd in het reglement raad van toezicht.

De samenstelling van de raad van toezicht per 31 december 2014 is als volgt:

Leden	Functie	Geslacht	Leeftijd
Peter Priester	Voorzitter	Man	50
Maas Simon	Lid	Man	54
Gerard Sirks	Lid	Man	59

Het oordeel van de raad van toezicht over het verslagjaar 2014 en de reactie van het bestuur hierop is opgenomen onder paragraaf 5.

2.2.6 Externe partijen

Onafhankelijke accountant

Het bestuur heeft PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., vertegenwoordigd door Henk van der Rijst, als onafhankelijke accountant belast met de controle van de jaarrekening en de verslagstaten van Bpf Beton.

Adviserend actuaris

Deze adviseert het bestuur over alle voorkomende actuariële onderwerpen (o.a. premie- en toeslagbeleid). Het bestuur maakt gebruik van Towers Watson B.V. als externe adviserend actuaris, vertegenwoordigd door Floris van Rijn.

Beleggingsadviseur

Deze adviseert het bestuur over alle voorkomende beleggingsonderwerpen (o.a. beleggingsbeleid, beleggingsplan en de rapportages van de vermogensbeheerders). Daarnaast adviseert de beleggingsadviseur het bestuur tijdens vergaderingen. Het bestuur maakt gebruik van Strategeon Investment Consultancy BV als externe beleggingsadviseur, vertegenwoordigd door Gwen van Tongeren.

Compliance officer

Het bestuur heeft een gedragscode vastgesteld. De door het bestuur benoemde compliance officer heeft tot taak toe te zien op de naleving van deze code en heeft toegang tot alle geledingen binnen Bpf Beton. Het bestuur heeft vanaf 1 januari 2010 het Nederlands Compliance Instituut (NCI) als compliance officer gecontracteerd, vertegenwoordigd door Ruud van der Mast.

Uitvoeringsorganisatie (administrateur)

Het bestuur heeft de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden uitbesteed aan een uitvoeringsorganisatie (administrateur). Deze werkzaamheden betreffen pensioenadministratie, financiële administratie en bestuursondersteuning. Uitgangspunt is dat het bestuur, conform de eisen van de Pensioenwet, verantwoordelijk blijft voor de juiste uitvoering van de uitbestede taken. Het bestuur maakt gebruik van Syntrus Achmea (Pensioenbeheer) als uitvoerder van de administratie en het secretariaat, vertegenwoordigd door de fondsmanager Netty van der Gugten en de bestuursadviseurs Inge Engelbregt en Arco van den Ham.

Waarmerkend actuaris

De waarmerkend actuaris beoordeelt de financiële positie van Bpf Beton volgens de eisen van DNB. De waarmerkend actuaris rapporteert eenmaal per jaar aan Bpf Beton door middel van een actuariële rapport en een actuariële verklaring. Rapportage vindt plaats voor 1 juli van het jaar volgend op het jaar waarop de rapportage betrekking heeft.

Het bestuur maakt gebruik van Towers Watson B.V. als waarmerkend actuaris, vertegenwoordigd door Marnix Ceelaert.

Vermogensbeheerders

Het fiduciair beheer van het fondsvermogen (met uitzondering van vastgoed en hypotheken) is opgedragen aan F&C Netherlands BV (F&C) vertegenwoordigd door Trondur Rothengatter, Carlo Splint en Jitzes Noorman. Door F&C worden de beleggingen van Schroders en Syntrus Achmea Real Estate & Finance (Syntrus Achmea REF) periodiek geanalyseerd en geëvalueerd.

Het beheer van de beleggingen in Nederlands vastgoed en hypotheken is door het bestuur opgedragen aan Syntrus Achmea Real Estate & Finance (Syntrus Achmea REF). Syntrus Achmea REF wordt vertegenwoordigd door Philip Hosman.

Het bestuur participeert vanaf 2008 in het Europees Vastgoed Fonds van Schroders. Schroders handelt door middel van een discretionair mandaat. Schroders wordt vertegenwoordigd door Caspar van Eijck.

2.2.7 Vertegenwoordigingen

Raad van Afgevaardigden Stichting PVF Nederland

In de Raad van Afgevaardigden van Stichting PVF Nederland hebben, in het verslagjaar, namens Bpf Beton zitting gehad:

- werkgeversvertegenwoordiger: Johan Blom
- werknemersvertegenwoordiger: Henk Korthof

Klantenraad Syntrus Achmea (Pensioenbeheer)

In de Klantenraad van Syntrus Achmea (Pensioenbeheer) hebben namens Bpf Beton zitting gehad:

- werkgeversvertegenwoordiger: Laura Bruns
- werknemersvertegenwoordiger: Yvonne Folkers

De Pensioenfederatie

Bpf Beton is lid van de Pensioenfederatie. Als afgevaardigde en stemgerechtigde zijn, in het verslagjaar, door het bestuur aangewezen:

- werkgeversvertegenwoordiger: Govert van der Peijl
- werknemersvertegenwoordiger: Henk Korthof

Bestuursorganen beleggingsfondsen

Bpf Beton participeert in de volgende vastgoedfondsen:

- Achmea Dutch Residential Fund
- Achmea Dutch Retail Property Fund
- Achmea Dutch Office Fund
- Achmea Dutch Industrial Property Fund
- Achmea Dutch Health Care Property Fund
- AREA Fund - Europe
- AREA Fund - North America

Participantenvergadering Vastgoedfondsen Syntrus Achmea REF

Bpf Beton werd in het verslagjaar in de participantenvergadering Vastgoedfondsen Syntrus Achmea REF vertegenwoordigd door:

- werkgeversvertegenwoordiger: Govert van der Peijl
- werknemersvertegenwoordiger: Henk Wuijten

Participantenvergadering zakelijke en particuliere hypotheekfondsen Syntrus Achmea REF

Bpf Beton participeert in de Stichting PVF Zakelijke Hypotheekfonds en de Stichting PVF Particuliere Hypotheekfonds van Syntrus Achmea REF en is vertegenwoordigd door:

- Govert van der Peijl (Andre Jorna als plaatsvervanger)

Participantenvergadering AREA Fund Europe Syntrus Achmea REF

Bpf Beton participeert in AREA Fund Europe van Syntrus Achmea REF en is vertegenwoordigd door:

- werkgeversvertegenwoordiger: Johan Blom
- werknemersvertegenwoordiger: Henk Wuijten

Participantenvergadering AREA Fund North America Syntrus Achmea REF

Bpf Beton participeert in AREA Fund North America van Syntrus Achmea REF en is vertegenwoordigd door:

- werkgeversvertegenwoordiger: Johan Blom
- werknemersvertegenwoordiger: Henk Wuijten

Algemene reserve

Dick Slob heeft zich beschikbaar gesteld als algemene reserve.

2.3 Kerngegevens

	2014	2013	2012	2011
Ondernemingen en deelnemers (aantallen)				
Aangesloten ondernemingen	248	242	243	244
Actieve deelnemers	5.503	6.020	6.793	7.505
Waarvan onder meer				
- Arbeidsongeschikten	438	471	499	528
- Vut-ers	0	297	465	402
- FVP-ers	0	117	142	194
Pensioengerechtigden	7.708	7.657	6.311	6.216
Gewezen deelnemers	15.351	15.186	16.157	16.955
Premies en uitkeringen (x €1.000)				
Periodieke premies	23.288	29.324	26.066	25.287
Pensioenuitkeringen excl. afkoop gering bedrag	11.681	10.723	9.830	8.860
Beleggingen (x €1.000)				
Beleggingen	789.721	622.443	603.561	512.183
Beleggingsresultaten	148.981	127	77.292	45.736
Performance	24,52%	0,20%	15,4%	10,3%
Reserves en voorziening (x €1.000)				
Voorziening pensioenverplichtingen	723.042	582.297	589.392	529.122
Solvabiliteitsreserve	99.421	85.895	80.152	69.626
Algemene reserve	-52.364	-55.332	-72.879	-93.324
Dekkingsgraad	106,5%	105,2%	101,2%	95,5%
Resultaat (x €1.000)				
Resultaat boekjaar	16.494	23.290	30.971	-37.050
Pensioenregeling voor deelnemers geboren op of ná 01-01-1950				
Opbouw per jaar	2,0%	2,0%	1,7%	2,0%
Franchise	17.047,-	16.765,-	16.556,-	16.348,-
Maximum pensioengrondslag	34.367,-	34.088,-	33.508,-	32.949,-
Premie per jaar *	26,30%	29,50%	24,5%	24,0%
-waarvan werknemersdeel maximaal *	10,00%	10,66%	6,66%	6,66%
Pensioenregeling voor deelnemers geboren vóór 01-01-1950				
Opbouw per jaar	1,75%	1,75%	1,4%	1,75%
Franchise	22.366,-	21.966,-	21.692,-	21.419,-
Minimum pensioengrondslag	2.785,-	2.785,-	2.690,-	2.663,-
Maximum pensioengrondslag	29.048,-	28.887,-	28.372,-	27.878,-
Premie per jaar tot de minimum pensioengrondslag *	17,90%	20,50%	13,6%	13,0%
-waarvan werknemersdeel maximaal *	9,70%	10,30%	4,3%	4,3%
Premie per jaar boven de minimum pensioengrondslag *	24,40%	27,50%	20,9%	20,0%
-waarvan werknemersdeel maximaal *	11,90%	12,70%	6,7%	6,7%

* Naast de premie van de pensioenregeling geldt een werkgeverspremie ten behoeve van de voorwaardelijke optrekregeling; voor de 55- deelnemers à 11,60% en voor de 55+ deelnemers à 14,60% van de pensioengrondslag.

3 Verslag van het bestuur

3.1 Bestuursbesluiten en gevoerd beleid

3.1.1 Bestuursbesluiten

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste besluiten van het bestuur chronologisch en kort weergegeven. Verderop in paragraaf 3 zijn besluiten ten aanzien van wijziging reglementen en statuten, beleid, governance, risicobeheering en beleggingsbeleid opgenomen.

Aanpassing premie- en toeslagenbeleid 2014

Cao-partijen zijn op 6 december 2013 tot een akkoord gekomen inzake de financiering van de pensioen- en voorwaardelijke optrekregeling in 2014 en stellen voor de pensioenregeling 13% van de loonsom en voor de financiering van de voorwaardelijke optrekregeling 5,7% van de loonsom beschikbaar.

Het bestuur heeft in december 2013, met positief advies van de deelnemersraad, besloten de premies voor 2014 vast te stellen op basis van de ter beschikking gestelde premie door cao-partijen. Het overzicht van de vastgestelde premie en parameters voor 2014 treft u in paragraaf 2.3 (kerngegevens).

Toeslagverlening 2014

In de bestuursvergadering van 13 december 2013 heeft het bestuur, met positief advies van de deelnemersraad, besloten geen toeslag te verlenen waardoor de opgebouwde aanspraken en ingegane pensioenen per 1 januari 2014 niet zijn verhoogd. In het herstelplan is namelijk bepaald dat, zolang de nominale dekkingsgraad van Bpf Beton onder 110% ligt, geen toeslagverlening plaatsvindt.

Het loonindexcijfer voor het boekjaar 2013 is 0,00% en het prijsindexcijfer is 2,88%. De toeslagverlening is gemaximeerd aan het loonindexcijfer. Het percentage aan gemiste toeslagen (inhaaltoeslag) blijft per 1 januari 2014 gelijk aan 2013, omdat het loonindexcijfer 0,00% is. Bpf Beton kent sinds 1 januari 2009 8,78% aan gemiste toeslagen voor de actieve deelnemers en 8,08% voor de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

De toeslagverlening is voorwaardelijk; er is geen recht op toeslag en het is ook voor de langere termijn niet zeker of en in hoeverre toeslag weer kan plaatsvinden.

Voorwaardelijkheidsverklaring 2014

In de bestuursvergadering van 24 januari 2014 heeft het bestuur de voorwaardelijkheidsverklaring voor 2014 vastgesteld.

- Voor actieve deelnemers: "Het pensioen is per 1 januari 2014 niet verhoogd. Onze ambitie was 0,00%. De prijzen gingen in de periode van oktober 2012 tot oktober 2013 met 0,90% omhoog."
- Voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden: "Het pensioen is per 1 januari 2014 niet verhoogd. Onze ambitie was 0,00%. De prijzen gingen in de periode van 1 juli 2012 tot 1 juli 2013 met 1,7% omhoog."

De ambitie van Bpf Beton was 0,00%, omdat de toeslagverlening is gemaximeerd op het loonindexcijfer dat voor het boekjaar 2013 0,00% was.

Vergoedingsregeling 2014

In de bestuursvergaderingen van 13 december 2013 en 24 januari 2014 heeft het bestuur gesproken over een nieuwe vergoedingsregeling per 1 januari 2014. Het bestuur heeft deze nieuwe vergoedingsregeling vastgesteld in de bestuursvergadering van 24 januari 2014. De vacatievergoeding per bestuursvergadering is per 1 januari 2014 met 9,76%

verhoogd. De vergoedingsregeling is ter advisering voorgelegd aan het verantwoordingsorgaan op 21 mei 2014. Het verantwoordingsorgaan heeft hierover een positief advies uitgebracht.

De vergoedingssystematiek voor Bpf Beton was tot 2014 gebaseerd op de SER-norm (€ 410,- per dagdeel). Vanaf 2011 heeft het bestuur geen verhoging doorgevoerd. In december 2012 heeft het bestuur stilgestaan bij de maatschappelijke discussie over beloning en de ontwikkelingen bij de benoemde organisaties. In de aanbevelingen deskundig en competent pensioenfondsbestuur van de Pensioenfederatie uit 2011 is een methode opgenomen om de compensatie van bestuursleden te bepalen. Bij deze systematiek wordt voor een bestuurslid van een middelgroot bedrijfstakpensioenfonds, en uitgaande van een besteding van 1 dag per week, uitgegaan van een vergoeding van € 25.000,- per bestuurslid per jaar. Dit bedrag zou hoger kunnen zijn voor bestuursleden die duidelijk meer tijd aan het fonds besteden, bijvoorbeeld voorzitter, secretaris, of een ander bestuurslid die door bestuur is aangewezen om extra taken te verrichten. Conform het functiewaarderingsmodel in de publicatie van KPMG over de vergoedingssystematiek komen bestuursleden van Bpf Beton uit in functiegroep B met een jaarsalaris tussen de € 25.000,- en de € 30.000,-. Het bestuur heeft een matrix vergoedingsregeling per 1 januari 2015 opgesteld. Op basis van deze matrix komt de vacatievergoeding van een bestuurslid uit op € 16.870,- per jaar. Dit ligt 32,75% lager dan de vergoeding zoals voorgesteld door de Pensioenfederatie. Voor de voorzitter/secretaris komt de vacatievergoeding op € 24.820,- per jaar. De vergoedingsregeling van Bpf Beton blijft binnen de norm van de Pensioenfederatie.

Evaluatie herstelplan 2014

Op 31 januari 2014 heeft een overleg plaatsgevonden tussen het bestuur en cao-partijen over de evaluatie van het herstelplan. De voorlopige dekkingsgraad was 105,2% per 31 december 2013. Op basis van deze stand van de dekkingsgraad hoefde Bpf Beton niet te korten en kwam Bpf Beton formeel uit het korte termijn herstel. De dekkingsgraad lag nog wel onder het vereiste eigen vermogen van 114,8%.

Actuariële en bedrijfstechnische nota

Het bestuur heeft haar beleid verwoord in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) en de geactualiseerde versie in de bestuursvergadering van 14 maart 2014 naar de situatie per januari 2014 vastgesteld. Het crisisplan maakt onderdeel uit van de ABTN. Dit plan geeft een beschrijving van maatregelen die het pensioenfonds op korte termijn kan inzetten indien de dekkingsgraad zich bevindt op of zich snel beweegt richting kritische waarden, waardoor het realiseren van de doelstelling van het pensioenfonds in gevaar komt. De deelnemersraad heeft op 21 maart 2014 positief advies uitgebracht.

Teneinde de relevante bepalingen uit de Code Pensioenfonds en de Wet versterking bestuur pensioenfonds in de ABTN te verwerken, heeft het bestuur een werkgroep geformeerd. In de werkgroep is de ABTN voorbereid. In de bestuursvergadering van 27 augustus 2014 is de ABTN per 1 juli 2014 vastgesteld.

Kosten VPL regeling

De kosten die gemaakt worden voor het beheren van de VPL gelden en het uitvoeren van de regeling werden gefinancierd vanuit de pensioenregeling. Het bestuur heeft een methodiek bepaald om de beheerskosten voor de VPL regeling en de pensioenregeling te splitsen. Overeenkomstig de bestaande methodiek voor uitvoeringskosten, is een gemiddelde gehanteerd van begin- en eindstand van de langlopende schuld van de VPL. Op basis van deze berekening is over 2013 een bedrag van € 14 duizend ingehouden op de langlopende schuld van de VPL. De methodiek is besproken met en akkoord bevonden door cao partijen op 31 januari 2014. Voor het boekjaar 2014 is dezelfde methodiek gehanteerd en is een bedrag van € 38 duizend ingehouden op de langlopende schuld van de VPL. In 2015 zal een methodiek bepaald worden die voor de resterende looptijd gehanteerd kan worden.

BTW onderzoek

In de bestuursvergadering van 14 maart 2014 heeft het bestuur besloten PWC onderzoek te laten doen naar de BTW-positie van Bpf Beton. In de bestuursvergadering van 10 oktober 2014 zijn de resultaten gepresenteerd aan de hand van de uitgevoerde scan over het boekjaar 2012. Een van de belangrijkste uitkomsten uit deze scan is dat Bpf Beton geen BTW-risico's loopt (bijvoorbeeld niet afgedragen verlegde BTW) over buitenlandse vermogensbeheerders. PWC ziet voor het verleden mogelijkheden om alsnog een gedeelte van de betaalde BTW aan dienstverleners terug te vragen over de boekjaren 2009 tot en met 2013. In de bestuursvergadering van 12 december 2014 heeft het bestuur besloten het vervolgonderzoek naar de mogelijkheid tot terugvorderen van BTW uit te laten voeren door PWC en daarmee aan te sluiten bij twee andere bedrijfstakpensioenfonds.

Aanbevelingen accountant en certificerend actuaris

De aanbevelingen uit het accountantsverslag 2013 en uit het actuariel rapport 2013 zijn besproken in de bestuursvergadering van 10 oktober 2014. De hieruit voortvloeiende acties zijn opgepakt door het bestuur. In de eerste bijeenkomst van de jaarwerkcommissie in december 2014 waarbij de certificerend actuaris en waarmede accountant aanwezig waren, is de opvolging van de aanbevelingen behandeld.

Premieopslag arbeidsongeschiktheidsrisico

In het grondslagenonderzoek dat de adviserend actuaris in de tweede helft van 2014 heeft uitgevoerd, is een opslag voorgesteld van 4,5%. Gegeven het resultaat op arbeidsongeschiktheid in de afgelopen jaren heeft het bestuur gevraagd of het percentage niet lager zou moeten zijn. Dit heeft de adviserend actuaris nader onderzocht. Een opslag van 3% zou voldoende zijn, mits de schade niet hoger uitvalt dan in het verleden. Het advies van de adviserend actuaris is dan ook het resultaat op arbeidsongeschiktheid voor 2014 en 2015 te monitoren. Wanneer de schade hoger uitvalt, geeft dat aanleiding de opslag te verhogen.

Gewijzigde pensioenregeling per 1 januari 2015

In het kader van de versoering van het Witteveenkader zijn op 1 januari 2014 de parameters van het Witteveenkader aangepast:

- verhoging van de pensioenrichtleeftijd van 65 naar 67 jaar;
- verlaging van de jaarlijkse pensioenopbouw naar 2,15% voor middelloonregelingen.

Het bestuur van Bpf Beton heeft besloten de pensioenregeling per 1 januari 2014 hierop niet aan te passen. Fiscaal gezien bood de regeling mogelijkheden om het opbouwpercentage en de lagere pensioenrichtleeftijd te handhaven.

Het Witteveenkader is met ingang van 1 januari 2015 nog verder versoerd. Het fiscaal maximale opbouwpercentage wordt verlaagd naar 1,875% voor middelloonregelingen. Daarnaast vervalt de fiscaal gefaciliteerde pensioenopbouw voor inkomens boven € 100.000 per jaar; boven dit bedrag geldt de omkeerregel niet meer.

Het bestuur heeft met cao-partijen in 2013 afgesproken een werkgroep in te stellen voor verdere besprekingen over de wijzigingen per 2014 en 2015. De kick-off van de werkgroep Pensioenen vond plaats op 13 november 2013. In 2014 hebben drie bijeenkomsten plaatsgevonden. De werkgroep Pensioenen heeft op basis van deze bijeenkomsten advies uitgebracht aan cao-partijen. In juli 2014 hebben cao-partijen het volgende akkoord bereikt ten aanzien van de aanpassing van de pensioenregeling per 1 januari 2015 voor werknemers geboren op of na 1 januari 1950:

- verhoging van de pensioenrichtleeftijd van 65 jaar naar 67 jaar en verlaging van het opbouwpercentage naar 1,875%;
- de reeds opgebouwde ouderdomspensioenaanspraken worden collectief en actuariel neutraal omgezet van 65 naar 67 jaar;
- de reeds opgebouwde partnerpensioenaanspraken worden niet gewijzigd;
- de premievrije voortzetting van pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid moet worden gebaseerd op de nieuwe regeling en wordt beëindigd op de AOW-ingangsdatum;
- de voorwaardelijke aanspraken op ouderdomspensioenen (pensioenrichtleeftijd 65) in het kader van de optrekregeling, worden collectief en actuariel neutraal worden omgezet naar voorwaardelijke aanspraken op ouderdomspensioenen (pensioenrichtleeftijd 67). De bijbehorende voorwaardelijke aanspraken op partnerpensioenen blijven ongewijzigd en het inkoopmoment van voorwaardelijke aanspraken blijft ongewijzigd (uiterlijk 31 december 2020 dan wel eerdere pensionering van de deelnemer).

Omzettingstarieven levenslang ouderdomspensioen

Op basis van de deelnemersbestanden van de actieve deelnemers per 1 januari 2014 zijn de omzettingstarieven zodanig sekseneutraal vastgesteld dat de omzetting naar de pensioenrichtleeftijd van 67 jaar op collectief niveau geen resultaat oplevert voor het fonds en wordt met het toepassen van deze tarieven voldaan aan het vereiste van collectieve actuariële gelijkwaardigheid. In de bestuursvergadering van 12 december 2014 heeft het bestuur de hiertoe van toepassing zijnde factoren conform het advies van adviserend actuaris vastgesteld.

Flexibiliseringsfactoren per 1 januari 2015

Door de wijziging van de pensioenrichtleeftijd van 65 naar 67 jaar zijn de flexibiliseringsfactoren per 2015 door de adviserend actuaris berekend conform het beleid zoals opgenomen in de ABTN. Het bestuur heeft deze conform het advies van adviserend actuaris in de bestuursvergadering van 12 december 2014 vastgesteld.

Aanpassing premie- en toeslagenbeleid 2015

Het bestuur heeft in december 2014 besloten, met positief advies van verantwoordingsorgaan, de premies voor 2015 vast te stellen op basis van de ter beschikking gestelde premie door cao-partijen. Dit heeft geresulteerd in een kleine verlaging van de premie in 2015 ten opzichte van 2014.

De pensioenregeling voor het jaar 2015 is als volgt vastgesteld (de hieronder genoemde percentages worden toegepast op de pensioengrondslag):

- de opbouw van het ouderdomspensioen is verlaagd van 2% naar 1,875%;
- de pensioenrichtleeftijd is verhoogd van 65 jaar naar 67 jaar;
- de premie is verlaagd van 37,90% naar 37,10%. De bijdrage van de werknemer is verlaagd naar maximaal 9,82% (2014: 10,00%). De werkgeverspremie is verlaagd naar 15,98% (2014: 16,30%). Daarnaast is de werkgeverspremie ten behoeve van de voorwaardelijke optrekregeling verlaagd naar 11,30% (2014: 11,60%).

Parameters 2015

Na positief advies van het verantwoordingsorgaan heeft het bestuur in december 2014 de volgende parameters voor 2015 vastgesteld voor de 55-min regeling:

- De franchise van het pensioenreglement is per 1 januari 2015 ongewijzigd vastgesteld op € 17.047,-;
- Per 1 januari 2014 wordt geen inhaaltoeslag verleend.
- Het maximum salaris wordt aangepast naar € 51.976,- (2014: 51.414,-).

Toeslagverlening 2015

In de bestuursvergadering van 12 december 2014 heeft het bestuur, met positief advies van het verantwoordingsorgaan, besloten geen toeslag te verlenen waardoor de opgebouwde aanspraken en ingegane pensioenen per 1 januari 2015 niet worden verhoogd.

In het herstelplan is namelijk bepaald dat, zolang de nominale dekkingsgraad van Bpf Beton onder 110% ligt, geen toeslagverlening plaatsvindt.

Het loonindexcijfer voor het boekjaar 2014 is 0,00% en het prijsindexcijfer is 0,93%. De toeslagverlening is gemaximeerd aan het loonindexcijfer. Het percentage aan gemiste toeslagen (inhaaltoeslag) blijft per 1 januari 2015 gelijk aan 2014, omdat het loonindexcijfer 0,00% is. Bpf Beton kent sinds 1 januari 2009 8,78% aan gemiste toeslagen voor de actieve deelnemers en 8,08% voor de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

De toeslagverlening is voorwaardelijk; er is geen recht op toeslag en het is ook voor de langere termijn niet zeker of en in hoeverre toeslag weer kan plaatsvinden.

Voorwaardelijkheidsverklaring 2015

In de bestuursvergadering van 12 december 2014 en 23 januari 2015 heeft het bestuur de voorwaardelijkheidsverklaring voor 2015 vastgesteld.

- Voor actieve deelnemers: "Het pensioen is per 1 januari 2015 niet verhoogd. Onze ambitie was 0%. De prijzen gingen in de periode van oktober 2013 tot oktober 2014 met 1,1% omhoog."
- Voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden: "Het pensioen is per 1 januari 2015 niet verhoogd. Onze ambitie was 0%. De prijzen gingen in de periode van 1 juli 2013 tot 1 juli 2014 met 0,90% omhoog."

De ambitie van Bpf Beton was 0,00%, omdat de toeslagverlening is gemaximeerd op het loonindexcijfer dat voor het boekjaar 2014 0,00% was.

Vergoedingsregeling 2015

In de bestuursvergadering van 12 december 2014 is de nieuwe vergoedingsregeling per 1 januari 2014 geëvalueerd. Het bestuur heeft besloten de vacatievergoeding ongewijzigd vast te stellen voor 2015. Bestuurders die BTW-plichtig zijn, kunnen de BTW bij Bpf Beton in rekening brengen. In het najaar van 2015 wordt de vergoedingsregeling opnieuw geëvalueerd.

Geen bestuurlijke boete (PW)

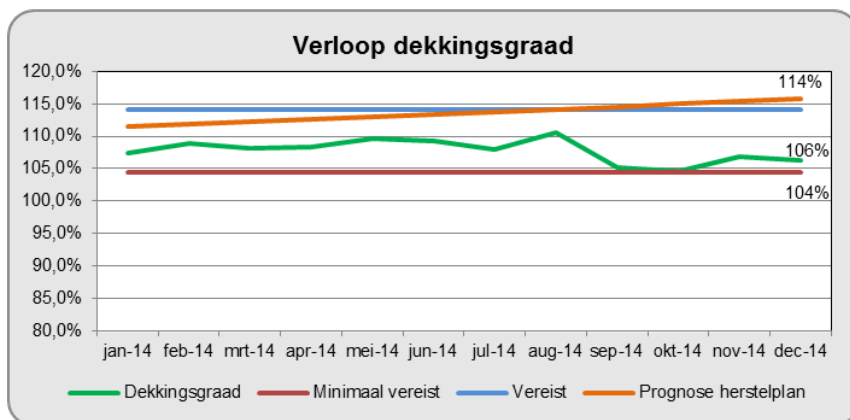
DNB houdt, samen met de AFM, toezicht op de naleving van de PW en alle uit de PW voortvloeiende regels. Om effectief toezicht te kunnen houden, heeft DNB de mogelijkheid om sancties op te leggen indien de Pensioenwet wordt overtreden. Het gaat om de bestuurlijke boete, de last onder dwangsom en de openbare kennisgeving.

In het verslagjaar zijn aan Bpf Beton geen dwangsommen of boetes opgelegd. Eveneens zijn door DNB geen aanwijzingen gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van Bpf Beton gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

Ontwikkelingen dekkingsgraad in 2014

De dekkingsgraad wordt maandelijks gerapporteerd aan DNB. Op de website van Bpf Beton wordt maandelijks een overzicht van de dekkingsgraad bijgehouden waarin naast de geschatte dekkingsgraad de dekkingsgraad volgens het in 2009 oorspronkelijk ingediende herstelplan wordt getoond, conform onderstaand voorbeeld. Dit overzicht is gebaseerd op een andere (voorlopige) berekening van de dekkingsgraad zoals opgenomen in dit jaarverslag met de stand per 31 december 2014 van 106,5%. De dekkingsgraad per 31 december 2013, zoals opgenomen in het jaarverslag, is 105,2%. Ultimo december 2014 is geen sprake meer van een dekkingstekort, alleen nog van een reservetekort.

Overzicht verloop dekkingsgraad Bpf Beton

Beleidsdekkingsgraad

De pensioensector stelt de dekkingsgraad vanaf 2015 op een nieuwe manier vast door de invoering van het nFTK. Voortaan wordt de dekkingsgraad berekend als een gemiddelde van de cijfers van de afgelopen twaalf maanden (de beleidsdekkingsgraad). Hiermee is een stabielere dekkingsgraad beoogd ten behoeve van alle beleidsbeslissingen, zoals toeslagverlening en kortingsmaatregelen.

Volgens deze nieuwe berekening bedraagt de beleidsdekkingsgraad 107,8% ultimo december 2014. Vanaf januari 2015 wordt de beleidsdekkingsgraad getoond op de website.

Herstelplansystematiek

Wegens de invoering van het nFTK is de herstelplansystematiek aangepast. Per 1 januari 2015 vervallen de lopende herstelplannen. De financiële positie per einde 2014 bepaalt of een nieuw herstelplan zal moeten worden opgesteld. De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2014 voor Bpf Beton ligt onder de geschatte benodigde dekkingsgraad (op basis van het nFTK). Dit betekent dat Bpf Beton voor 1 juli 2015 een nieuw herstelplan moet indienen.

Missie, visie en strategie Bpf Beton

Op 4 juli 2014 heeft het bestuur onder begeleiding van Lyncs een visie-, missie- en strategiesessie gehad en dit in een verslag gedocumenteerd. De normen 1 (doelstelling fonds), 3 (opstellen van een missie, visie en strategie), 18 (beschrijving van de missie, visie en strategie in het jaarverslag) en 30 (verantwoordelijkheid bestuur bij uitbesteding) uit de code pensioenfondsen zijn bij deze sessie betrokken. In deze sessie heeft het bestuur de stand van zaken bij Bpf Beton besproken en geconcludeerd dat het fonds zelfstandig bestaansrecht heeft. Het fonds telt ruim zesduizend actieve deelnemers (stand ultimo 2013). Verschillende rapporten voorzien een herstel van de bedrijfstak, Bpf Beton blijft dus volume houden.

Aan de hand van deze bijeenkomst en de bespreking in de bestuursvergadering van 27 augustus 2014, heeft het bestuur voor de formulering van de missie, de visie en de strategie een werkgroep ingesteld. Op 1 mei 2015 heeft de werkgroep de formulering opgesteld en deze is per schriftelijke voorlegging per 8 mei 2015 vastgesteld, zoals opgenomen in het hoofdstuk 3.1.3 (beleid).

DNB seminar kwetsbare fondsen

Op uitnodiging van DNB heeft Bpf Beton op 14 januari 2014 deelgenomen aan het seminar 'Houdbaarheid bedrijfsmodel' voor (in de ogen van DNB) kwetsbare fondsen. DNB had zo'n 60 pensioenfondsen uitgenodigd waarvan het bedrijfsmodel mogelijk kwetsbaar is en de houdbaarheid van het pensioenfonds nader onderzocht moest worden. Voor DNB was het krimpend deelnemersbestand aanleiding om Bpf Beton uit te nodigen voor het seminar.

Naar aanleiding van het seminar werden de deelnemende fondsen verzocht een uitgewerkt plan met kwetsbaarheidsanalyse in te dienen bij DNB. Het bestuur heeft DNB op 16 september 2014 bericht dat zij een plan met een uitgebreide kwetsbaarheidsanalyse voor Bpf Beton niet nodig achtte, aangezien het bestuur in een strategiesessie op 4 juli 2014 de stand van zaken bij het fonds had besproken en concludeerde dat het fonds zelfstandig bestaansrecht heeft.

In 2015 start BPF Beton, op verzoek van partijen betrokken bij de cao voor de Betonproductenindustrie, een onderzoek naar de mogelijkheden tot samengaan met een ander pensioenfonds.

3.1.2 Wijziging pensioenreglementen en statuten

In het verslagjaar heeft het bestuur diverse wijzigingen in de beide pensioenreglementen besproken en zijn hierover, na advisering door de deelnemersraad en/of het verantwoordingsorgaan, besluiten genomen. Via de Pensioenflitsen zijn de deelnemers en gepensioneerden hiervan op de hoogte gebracht. De statuten en de verplichtstelling van Bpf Beton zijn in het verslagjaar gewijzigd.

Premies en parameters 2014

De parameters en de premies 2014 die het bestuur in december 2013 heeft vastgesteld, zijn in de pensioenreglementen verwerkt. Per 1 januari 2014 zijn de flexibiliseringsfactoren niet gewijzigd.

Statuten

De statuten van Bpf Beton zijn per 1 juli 2014 gewijzigd in verband met het implementeren van het paritaire bestuursmodel als gevolg van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen.

Reglement verantwoordingsorgaan

Bpf Beton heeft een nieuw verantwoordingsorgaan ingesteld per 1 juli 2014. Voor het verantwoordingsorgaan nieuwe stijl is per 1 juli 2014 een reglement opgesteld. De deelnemersraad en het voormalige verantwoordingsorgaan zijn vervallen.

Reglement raad van toezicht

Bpf Beton heeft een raad van toezicht ingesteld. Voor de raad van toezicht is een reglement per 1 juli 2014 opgesteld. De voormalige visitatiecommissie is vervallen.

Wijziging pensioenregeling 55-min werknemers per 1 januari 2015

In de bestuursvergadering van 12 december 2014 zijn de volgende reglementswijzigingen gewijzigd en vastgelegd:

- wijziging van de pensioenrichtleeftijd van 65 naar 67 jaar;
- omrekening van het pensioen van 65 naar 67;
- wijziging opbouwpercentage naar 1,875%;
- premievrije deelneming bij arbeidsongeschiktheid eindigt uiterlijk op de AOW-ingangsdatum;
- automatische uitruil van het partnerpensioen in een extra ouderdompensioen als de deelnemer geen partner heeft en dit aangeeft op het aanvraagformulier voor pensionering.

Het pensioenreglement 55-plus werknemers kent geen actieve deelnemers meer en is derhalve niet gewijzigd.

Wijziging verplichtstelling

De verplichtstelling van Bpf Beton is gewijzigd in verband met de wijziging van de pensioenrichtleeftijd van 65 naar 67 jaar. De wijziging treedt in werking op 1 januari 2015. Het besluit tot wijziging is gepubliceerd in de Staatscourant van 4 december 2014.

Premie, parameters en flexibiliseringsfactoren 2015

De gewijzigde parameters, de premie alsmede de flexibiliseringsfactoren 2015 zijn in het pensioenreglement verwerkt.

3.1.3 Beleid

Uitbestedingsbeleid

Beleid ten aanzien van kwaliteit van de dienstverlening/uitbesteding

Bpf Beton heeft de afspraken over uitbestedingen vastgelegd in overeenkomsten. Nadere afspraken over de kwaliteit van de dienstverlening zijn vastgelegd in aparte service level agreements (SLA's).

Alle overeenkomsten bieden de mogelijkheid om de bestaande dienstverlening tussentijds aan te passen of nieuwe diensten toe te voegen. Het bestuur en de uitvoerders leggen eventuele nieuwe afspraken altijd vast. De uitvoerders rapporteren elk kwartaal over de serviceafspraken.

Het bestuur ziet erop toe dat de risico's die verbonden zijn aan het uitbesteden van deze werkzaamheden adequaat worden beheerd. Een beschrijving van de hoofdlijnen van het beheersingssysteem dat daarop is gericht, moet in de ABTN zijn opgenomen. Het bestuur van Bpf Beton heeft dit uitgewerkt in het uitbestedingsbeleid en vormt onderdeel van de ABTN. Op 12 december 2014 is het aangepaste uitbestedingsbeleid vastgesteld met verwijzing naar norm 34 van de Code pensioenfondsen.

Pensioenbeheer

Het bestuur is verantwoordelijk voor het beleid en voor de uitvoering van de pensioenregelingen.

Het bestuur heeft de uitvoering van het pensioenbeheer uitbesteed aan Syntrus Achmea (Pensioenbeheer) N.V. De condities van de uitbesteding zijn vastgelegd in de pensioenbeheerovereenkomst. Syntrus Achmea (Pensioenbeheer) ondersteunt het bestuur met adviezen en rapportages over verschillende aangelegenheden. Syntrus Achmea (Pensioenbeheer) beschikt over een ISAE 3402 Type II verklaring.

De pensioenbeheerovereenkomst loopt tot 1 januari 2016. Zie eveneens paragraaf 2.2.6.

Vastgoedbeheer en hypotheek

Het bestuur heeft de uitvoering van het vastgoedbeheer uitbesteed aan (zie eveneens paragraaf 2.2.6.):

- Syntrus Achmea Real Estate & Finance:
De overeenkomst met Syntrus Achmea Real Estate & Finance betreffende vastgoedbeheer en hypotheek wordt vanaf 1 januari 2010 telkens stilzwijgend met 1 jaar verlengd. De voorwaarden zijn vastgelegd in een vermogensbeheerovereenkomst met serviceafspraken over het niveau van de dienstverlening en in de fondsvoorwaarden. Syntrus Achmea Real Estate & Finance adviseert het bestuur bij de totstandkoming van het beleggingsplan vastgoed en hypotheek. Het besluit tot vaststelling van de jaarlijkse mandaatovereenkomsten ligt bij het bestuur. Syntrus Achmea Real Estate & Finance beschikt over een ISAE 3402 Type II verklaring.

- Schroders:
Bpf Beton heeft een overeenkomst betreffende vastgoedbeheer met Schroders om deel te nemen in een fonds met een initiële looptijd tot 20 november 2019 conform een discretionair mandaat.

Vermogensbeheer

De uitvoering van het vermogensbeheer is uitbesteed aan F&C Netherlands B.V. De voorwaarden zijn vastgelegd in een vermogensbeheerovereenkomst met serviceafspraken over het niveau van de dienstverlening.

De overeenkomst met de vermogensbeheerder F&C is in 2009 onder condities voor onbepaalde tijd verlengd, met een opzegtermijn van 3 maanden. F&C beschikt over een AAF verklaring. Aan F&C is de bevoegdheid verleend alle beleggingstransacties aan te gaan zoals opgenomen in de overeenkomst en het beleggingsplan. F&C adviseert het bestuur over de jaarlijkse invulling van de totale beleggingsportefeuille. Het besluit tot jaarlijkse vaststelling van het beleggingsplan ligt bij het bestuur. In het beleggingsplan wordt onder meer voor elke beleggingscategorie het percentage van het totaal belegde vermogen vastgesteld en de toegestane marges. F&C belegt een deel van het vermogen via derden.

Zie eveneens paragraaf 2.2.6.

Evaluatie externe partijen

Om de kwaliteit van de dienstverlening door genoemde partijen te optimaliseren, besteedt het bestuur veel aandacht aan het maken van afspraken over de te leveren diensten.

Het bestuur voert jaarlijks evaluatiegesprekken met haar externe adviseurs (adviserend actuaris, administrateur, vermogensbeheerders en beleggingsadviseur). In deze evaluatiegesprekken komen de volgende onderwerpen aan bod:

- Evaluatie afgelopen jaar;
- Samenwerking met andere externe partijen;
- Vooruitzichten.

In het verslagjaar hebben de evaluatiegesprekken in april 2014 plaatsgevonden.

Financieel beleid

Uitvoering beleid

Het bestuur voert een degelijk financieel beleid met enerzijds als doelstelling voldoende middelen op te bouwen om aan de verplichtingen (lees: de pensioenuitkeringen) te kunnen blijven voldoen en anderzijds om een stabiel premie- en toeslagbeleid te kunnen voeren. De inkomsten uit premies en de opbrengsten uit de beleggingen moeten voldoende zijn om de pensioenrechten van de deelnemers te waarborgen en de pensioenrechten van de huidige en van de toekomstige gepensioneerden te kunnen blijven betalen. Het bestuur streeft naar kostenverlaging, kijkt hierbij kritisch naar de uitvoeringskosten en gaat hierover geregeld in discussie met de leveranciers van diensten aan Bpf Beton.

Kostenmanagement

In de bestuursvergaderingen is het onderwerp kostenmanagement verschillende malen aan de orde geweest. Om het inzicht in de kosten van externe adviseurs te vergroten, wordt door het bestuur aan alle adviseurs een jaarbegroting gevraagd. Door middel van gespecificeerde kwartaaluitputtingen houdt het bestuur zicht op de kosten. Afwijkingen op de begroting dienen elk kwartaal aan het bestuur te worden gemeld en te worden toegelicht.

Voor het aanvragen van offertes c.q. het aangaan van overeenkomsten door Bpf Beton ter zake de levering van diensten en goederen door derden, heeft het bestuur in 2010 een inkoopprocedure vastgesteld.

Het bestuur laat een financiële rapportage door Syntrus Achmea (Pensioenbeheer) opstellen. In dit rapport wordt het bestuur maandelijks op de hoogte gehouden van de financiële situatie van Bpf Beton. De actuele cijfers worden vergeleken met vooraf vastgestelde budgetten. Naast een managementoverzicht met de belangrijkste financiële ontwikkelingen die afgezet zijn tegen het budget, zijn ook een verkorte balans, de verkorte baten en lasten, een kasstroomoverzicht en een specificatie van de pensioenbeheerskosten opgenomen. Met deze rapportage heeft het bestuur direct inzicht in de beheersbare kosten van Bpf Beton, kan de impact van het resultaat op de dekkingsgraad direct worden gevolgd en kan zonodig tussentijds actie worden ondernomen.

Incasso

Teneinde wanbetalers en doorstarters in de sector adequaat te kunnen volgen en de incassotermijnen zo kort mogelijk te houden, hanteert Bpf Beton een strikt incassobeleid. De betalingsmoraal van de aangesloten werkgevers van Bpf Beton is over het algemeen goed te noemen. Bpf Beton hanteert een incassobeleid, waarbij de ontwikkeling van het openstaand saldo goed onder controle wordt gehouden. De kern van dit incassobeleid is dat er nadruk ligt op incassoactiviteiten als aanscherpen monitoring en telefonisch aanmanen. Ieder kwartaal wordt hierover door Syntrus Achmea (Pensioenbeheer) een rapportage opgesteld die in de bestuursvergadering wordt behandeld.

Beleggingsbeleid

De doelstelling van het beleggingsbeleid is het beheren van solide beleggingen, zodat met de beleggingsresultaten en de premiestortingen kan worden voldaan aan de lopende en toekomstige pensioenverplichtingen en de ambitie van een stabiel premie- en toeslagbeleid, uit te voeren binnen de kaders van de Pensioenwet en beleidsregels die DNB heeft opgesteld. Het bestuur bepaalt welke risico's zij daarbij wil nemen, met inachtneming van de opbouw van het deelnemersbestand, de vereiste solvabiliteit en de wenselijkheid van stabiele premies. Aan het eind van het verslagjaar heeft het bestuur het beleggingsplan 2015, de normportefeuille 2015 en de mandaatovereenkomsten hypotheek en vastgoed 2015 vastgesteld. Tevens heeft het bestuur alle kwartaalrapportages van de beleggingen, de maandrapportages dekkingsgraad en de risicorapportages behandeld in de beleggingsvergaderingen.

Verklaring inzake de beleggingsbeginselen

Het bestuur heeft een verklaring inzake de beleggingsbeginselen opgesteld. Deze beschrijft beknopt de uitgangspunten van het beleggingsbeleid van Bpf Beton. De verklaring is als bijlage opgenomen in de ABTN en op de website van Bpf Beton geplaatst.

Investment Beliefs

Het bestuur heeft de Investment Beliefs vastgesteld. Dit zijn negen door het bestuur geformuleerde uitgangspunten op basis waarvan het beleggingsbeleid wordt bepaald. De Investment Beliefs zijn opgenomen bij de verklaring inzake de beleggingsbeginselen. De verklaring inzake de beleggingsbeginselen is als bijlage opgenomen in de ABTN en is op de website van Bpf Beton geplaatst. Zie eveneens paragraaf 3.5.2, pagina 41.

Beleidsdocument managerselectie

Het bestuur heeft een beleidsdocument managerselectie vastgesteld inclusief de beleggingscategorieën Vastgoed en Hypotheken.

Missie, visie en strategie Bpf Beton

Missie

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie heeft als missie het, als goed huisvader, uitvoeren van de pensioenregeling, zoals deze tussen sociale partners is overeengekomen. Het bestuur voert hiertoe een solide financieel beleid, dat in overeenstemming is met wet- en regelgeving. Streven is om op de pensioenaanspraken en pensioenrechten, indien mogelijk, toeslagen te verlenen. Het vermogen dat bestemd is tot het doen van pensioenuitkeringen wordt op efficiënte en kosteneffectieve wijze beheerd. Risico's worden adequaat gemanaged; de premie, het risico en de kosten moeten met elkaar in balans zijn.

Visie

Het doel, dat voortvloeit uit de missie, is om een optimaal pensioenresultaat voor de deelnemers van het pensioenfonds te bereiken.

Het bestuur hanteert de volgende algemene beginselen:

- Het beleggingsbeleid is afgestemd op bescherming van nominale aanspraken met een redelijke kans op toeslagverlening.
- De uitvoering gebeurt efficiënt en tegen lage kosten.

- Betrokkenheid van deelnemers is van groot belang voor het behoud van draagvlak. Goede communicatie en medezeggenschap staan hoog in het vaandel.
- Het bestuur draagt zorg voor voortdurende ontwikkeling van de eigen kennis en vaardigheden.
- Het bestuur sluit de mogelijkheden van samenwerking met andere pensioenfondsen op diverse gebieden niet uit, zolang dit de belangen van de deelnemers ten goede komt.

Een pensioenfonds wordt geconfronteerd met risico's. Risicomanagement is van het grootste belang en het bestuur hanteert de volgende uitgangspunten:

- Risicobeheersing is een integraal onderdeel van de besturing en monitoring op uitvoering van de activiteiten van het pensioenfonds. Financiële en niet-financiële risico's worden, gezien kans en impact, daar waar mogelijk en wenselijk beheerst.
- De risico's die in de regeling aanwezig zijn worden zo evenwichtig mogelijk aan alle belanghebbenden toegedeeld.
- Het pensioenfonds belegt en neemt beleggingsrisico in het belang van de deelnemers. Het bestuur is van mening dat beleggingsrisico, gemiddeld genomen, op de lange termijn beloond wordt met een positief rendement en noodzakelijk is om een optimaal pensioenresultaat te realiseren.
- Het pensioenfonds belegt prudent, dat wil zeggen:
 - neemt alleen risico's die het begrijpt het beheerst;
 - kiest beleggingen die kostenefficiënt zijn van opzet;
 - handelt inzichtelijk, begrijpelijk, uitlegbaar en transparant.

Strategie

De strategie van het pensioenfonds is uitgewerkt in plannen en nota's (fondsdocumenten), die jaarlijkse worden herzien. Het betreft:

- het jaarplan;
- het beleggingsplan;
- het communicatieplan;
- de actuariële en bedrijfstechnische nota.

Het pensioenfonds beoogt zowel de deelnemers als de aangesloten werkgevers te helpen om de juiste keuzes op pensioengebied te maken.

3.1.4 Uitvoering reglement en administratie

Dispensatie

In het verslagjaar zijn geen verzoeken om vrijstelling behandeld.

Vrijwillige aansluiting

In het verslagjaar is één verzoek tot vrijwillige aansluiting gedaan en gehonoreerd.

Individuele verzoeken

In het verslagjaar is één verzoek voor het aanmerken van een partner ingediend. Op grond van de reglementaire bepalingen heeft het bestuur besloten, met een beroep op de hardheidsclausule het verzoek in te willigen.

Bezwaren

In het verslagjaar zijn twee bezwaren naar aanleiding van de aanpassing van de optrekregeling behandeld in de bestuursvergadering van 24 januari 2014. In beide gevallen heeft het bestuur besloten coulance te verlenen en aan betrokkenen onverkort de voorwaardelijke aanspraken optrekpensioen toe te kennen met ingang van de pensioendatum. Motivatie voor dit besluit is dat het aannemelijk is dat betrokkenen al voor 30 november 2014 de intentie hadden om met pensioen te gaan. Wanneer de aangevraagde pensioenberekeningen tijdig zouden zijn verstrekt, is het aannemelijk dat de betrokkenen tijdig de aanvraag zouden hebben ingediend.

Gelijkwaardigheidstoets

Het bestuur had ultimo 2014 aan 28 ondernemingen dispensatie van deelname aan de verplichte bedrijfstakpensioenregeling verleend ten behoeve van (een gedeelte van) de werknemers (2013: 29). Aan de verleende vrijstelling is de voorwaarde verbonden dat de eigen pensioenregeling van de werkgever te allen tijde tenminste financieel en actuair gelijkwaardig is aan de bedrijfstakpensioenregeling. Het bestuur heeft in 2012 en doorlopend in 2013 een gelijkwaardigheidstoets uitgevoerd.

3.2 Governance

Goed pensioenfondsbestuur (Pension Fund Governance)

Het fonds houdt zich aan de principes voor goed pensioenfondsbestuur (Pension Fund Governance). De naleving van de principes moeten zorgen voor meer openheid en transparantie richting werkgevers, werknemers, gepensioneerden en slapers. Het gaat om zorgvuldig bestuur, intern toezicht, verantwoording, deskundigheid, openheid en communicatie. Bovendien dient er verantwoording te worden afgelegd over het gevoerde beleid aan zowel werknemers, werkgevers en gepensioneerden. De keuzes die het bestuur heeft gemaakt bij de besturing van het pensioenfonds, de wijze waarop het bestuur verantwoording over het beleid aflegt en hoe het interne toezicht is vormgegeven, staan beschreven in een zogenaamd transparantiedocument. Hierin is opgenomen waar het jaarverslag en de statuten en reglementen kunnen worden opgevraagd. Het transparantiedocument wordt jaarlijks geactualiseerd en gepubliceerd op de website.

Code Pensioenfondsen

Tijdens de ontwikkeling van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen stelden de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid de Code Pensioenfondsen (de Code) op. Doel van de Code is de verhoudingen binnen het pensioenfonds transparanter te maken. Ook de communicatie met de belanghebbenden zoals werkgevers, deelnemers en gepensioneerden, moet door de Code transparanter worden. Tot slot moet de Code bijdragen aan het versterken van 'goed pensioenfondsbestuur'. De Code trad op 1 januari 2014 in werking. De staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid verankerde de Code per 1 juli 2014 wettelijk. De Monitoringcommissie Code Pensioenfondsen ziet toe op de naleving van de Code.

De Code vervangt de Principes voor goed pensioenfondsbestuur uit 2005. De Code legt de nadruk op het beïnvloeden van het gedrag van bestuurders, intern toezichthouders en belanghebbenden in de verantwoordingsfunctie. Per orgaan zijn normen opgenomen over taak en werkwijze, samenstelling en zittingsduur, geschiktheid, benoeming, schorsing en ontslag. Daarnaast zijn overkoepelende thema's opgenomen. De thema's gaan zowel over het eigen functioneren van het fonds als van dienstverleners. Voorbeelden hiervan zijn integraal risicomanagement, communicatie en transparantie, verantwoord beleggen, kosten, uitvoering en uitbesteding, geschiktheid, diversiteit, integer handelen en beloningsbeleid. Een pensioenfonds past de normen van de Code toe of zet in het jaarverslag gemotiveerd uiteen waarom een norm niet (volledig) is toegepast.

Bpf Beton streeft ernaar de Code proactief na te leven. In 2013 heeft het bestuur reeds de nodige inspanningen verricht ter voorbereiding op de Code Pensioenfondsen. Door het bestuur is een werkgroep ingesteld om de naleving van de normen uit de code pensioenfondsen voor te bereiden ter bespreking in de bestuursvergadering. Op 4 juli 2014 heeft het voltallige bestuur de door de werkgroep opgestelde notitie behandeld. Het bestuur heeft vastgesteld dat de meeste normen uit de Code worden nageleefd.

Een aantal normen heeft tot aanvullende actie van het bestuur geleid. Zo heeft het bestuur op 4 juli 2014 onder begeleiding van Lyncs een visie-, missie- en strategiesessie gehad en dit in een verslag gedocumenteerd. De normen 1 (doelstelling fonds), 3 (opstellen van een missie, visie en strategie), 18 (beschrijving van de missie, visie en strategie in het jaarverslag) en 30 (verantwoordelijkheid bestuur bij uitbesteding) uit de code pensioenfondsen zijn bij deze sessie betrokken. Nadien heeft het bestuur de missie en visie vastgesteld. In de bestuursvergadering van 10 oktober 2014 heeft het bestuur de volgende documenten vastgesteld:

- Geschiktheidsplan: Dit document is gebaseerd op nieuwe wet- en regelgeving, de Code Pensioenfondsen en de handreiking geschikt pensioenfondsbestuur van de Pensioenfederatie;
- Transparantiedocument: Dit is opgesteld naar aanleiding van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen en de Code pensioenfondsen. Het transparantiedocument is gepubliceerd op de website van Bpf Beton;
- Klokkenluidersregeling: Het bestuur heeft het reglement klokkenluidersregeling vastgesteld met een inwerkingtreding per 1 juli 2014. De compliance officer is als vertrouwenspersoon benoemd.

Het fonds voldoet nog niet aan norm 49, een specifieke profielschets voor iedere bestuursfunctie. In 2015 zullen aparte profielschetsen worden opgesteld voor de functies van voorzitter en secretaris. Daarnaast is norm 2, heldere afspraken met

sociale partners over de beleidsruimte van het bestuur, aanleiding om de beleidsruimte te expliciteren en de uitvoeringsovereenkomst te actualiseren. Dit is geagendeerd voor het tweede kwartaal van 2015.

Wet versterking bestuur pensioenfondsen

In augustus 2013 is de Wet versterking bestuur pensioenfondsen van kracht geworden. Deze wet beoogt een integrale herziening van de governance en medezeggenschap bij pensioenfondsen. De bepalingen over het verantwoorden van het beleggingsbeleid en over geschiktheid en tijdsbeslag gelden vanaf de inwerkingtreding van de wet. De bepalingen aangaande de nieuwe bestuursmodellen zijn per 1 juli 2014 van kracht. In het najaar van 2013 heeft het bestuur van het fonds gekozen voor het paritaire bestuursmodel. Dit model heeft ook een verantwoordingsorgaan. In het nieuwe verantwoordingsorgaan zoals dat per 1 juli 2014 van kracht zijn, zijn deelnemers en pensioengerechtigden evenredig op basis van onderlinge getalsverhoudingen vertegenwoordigd. Ook zijn de werkgevers vertegenwoordigd in het nieuwe verantwoordingsorgaan. Voor het intern toezicht is een raad van toezicht ingesteld. Zij moet erop toezien dat het bestuur naar behoren functioneert en zich houdt aan wet- en regelgeving.

Verantwoordingsorgaan

Het bestuur heeft de inrichting (ondermeer samenstelling en stemverhouding) en de bevoegdheden van het verantwoordingsorgaan vastgelegd in de statuten. Tevens heeft het bestuur een reglement voor het verantwoordingsorgaan opgesteld.

In juni 2014 heeft het verantwoordingsorgaan (oude stijl) met het bestuur vergaderd over het concept jaarverslag 2013, het actuariel rapport 2013 en het accountantsverslag 2013. De bevindingen en het oordeel van het verantwoordingsorgaan zijn in een gezamenlijke vergadering met het bestuur besproken. De uitkomst hiervan is terug te vinden in het jaarverslag 2013. Het oordeel van het verantwoordingsorgaan over 2014 en de reactie van het bestuur hierop is terug te vinden in paragraaf 4 van dit jaarverslag.

Raad van toezicht

Het bestuur heeft de inrichting en de bevoegdheden van de raad van toezicht vastgelegd in de statuten. Tevens heeft het bestuur een reglement voor de raad van toezicht opgesteld.

De raad van toezicht heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het fonds. De raad van toezicht is ten minste belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. Dat laatste houdt in dat beoordeeld wordt of er een evenwichtige belangenafweging is geweest.

Het oordeel van de raad van toezicht over het verslagjaar 2014 en de reactie van het bestuur hierop is opgenomen onder paragraaf 5.

Gedragscode / compliance

Het bestuur heeft al langere tijd een gedragscode waarin de regels en richtlijnen voor bestuursleden en andere betrokkenen zijn opgenomen. In de gedragscode is opgenomen dat medewerkers nevenfuncties moeten melden en daar goedkeuring voor moeten krijgen. Het criterium is of de nevenfunctie de schijn heeft of kan opwekken van een conflicterend belang met de functie van de persoon binnen het fonds. Verder moet elke verbonden persoon elk (potentieel) belangenconflict melden bij de compliance officer. Ook pogingen van een (aspirant)-relatie tot beïnvloeding dienen eveneens onmiddellijk te worden gemeld. In de gedragscode is ook geregeld dat verbonden personen geen gebruik mogen maken van voorwetenschap en dat persoonlijke transacties die op enigerlei wijze in verband gebracht kunnen worden met transacties of relaties van het fonds onverwijld te melden aan de compliance officer. De compliance officer ziet toe op de naleving van de gedragscode, waaronder begrepen de punten van mogelijke tegenstrijdige belangen en van mogelijk gebruik van voorwetenschap.

Het bestuur heeft met ingang van 1 januari 2010 het Nederlands Compliance Instituut aangesteld als compliance officer, die de naleving van de gedragscode door de bestuursleden jaarlijks controleert. In de bestuursvergadering van 23 januari 2015 is de gedragscode aangepast. De gedragscode is nu ook van toepassing voor de leden van het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht.

Deskundigheidsbevordering bestuur en verantwoordingsorgaan

In de bestuursvergadering van 10 oktober 2014 heeft het bestuur het geschiktheidsplan vastgesteld, gebaseerd op nieuwe wet- en regelgeving, de Code Pensioenfondsen en de handreiking geschikt pensioenfondsbestuur van de Pensioenfederatie. Het geschiktheidsplan vervangt het deskundigheidsplan. De belangrijkste wijzigingen:

- Volgens de nieuwe regelgeving moet een nieuwe bestuurder vanaf dag één geschikt zijn;
- De geschiktheidseisen zijn verzaamd. Elk bestuur dient als geheel te beschikken over het geschiktheidsniveau A en waar het bestuur dat zelf nodig acht over geschiktheidsniveau B. De niveaus A en B zijn anders van opzet dan de oude niveaus 1 en 2. Niveau 1 omvatte kennis en inzicht op zeven aandachtsgebieden en niveau 2 aanvullend daarop het vermogen tot oordeelsvorming. Niveau A omvat het oude deskundigheidsniveau 1 en deels 2 en de nieuwe eisen ten aanzien van competenties en professioneel gedrag. Niveau B betreft een verdieping van het niveau A. Iedere bestuurder dient te voldoen aan niveau A;
- In het deskundigheidsplan werd het kennisniveau vastgelegd. In het geschiktheidsplan zijn naast kennis ook opgenomen competenties en professioneel gedrag. Voor iedere categorie zijn eindtermen gedefinieerd (uit de handreiking van de Pensioenfederatie);
- Ook het diversiteitsbeleid en het beloningsbeleid dienen te worden opgenomen in het geschiktheidsplan.

Opleidingsplan bestuur

In het geschiktheidsplan is het opleidingsplan opgenomen. Bpf Beton organiseert jaarlijks voor zijn bestuurders studiedagen waar de recente ontwikkelingen en specifieke onderwerpen op het gebied van de diverse kennisgebieden worden toegelicht. Daarmee wordt bereikt dat de kennis van het bestuur actueel en up to date blijft. Daarnaast stelt Bpf Beton bestuursleden in de gelegenheid om op zijn kosten nader te bepalen cursussen te volgen teneinde een gebrek aan kennis op een bepaald gebied te verhelpen of teneinde de geschiktheid op peil te houden. Bestuursleden kunnen zich op eigen initiatief aanmelden voor deze cursussen nadat zij het bestuur hiervan in kennis hebben gesteld. Bpf Beton biedt de bestuursleden de mogelijkheid om pensioencursussen en/of – opleidingen te volgen bij de Stichting Pensioen Opleidingen en bij Towers Watson.

In december 2012 is het kennisniveau bepaald op basis van de SPO-kennisreflector. Overeenkomstig de aanbeveling van de Pensioenfederatie hanteert het bestuur als uitgangspunt het kennisniveau eenmaal in de vier jaar te toetsen. Bij de kennisreflector in 2016 zullen de deskundigheidsniveaus 1 en 2 worden omgezet in geschiktheidsniveau A en B. In 2015 zal het bestuur de competenties vaststellen om eventuele lacunes in kaart te brengen.

De bestuursleden hebben in 2014 vijf collectieve studiedagen gevolgd, waarin de volgende onderwerpen aan bod zijn gekomen: leergang besturen van een pensioenfonds, LDI/Swaps in de praktijk, missie, visie en strategie, het nFTK en de pensioenregeling in 2015, evaluatie beleggingscategorieën, niet lineaire derivaten en integraal risicomanagement.

De bestuursleden hebben in 2014 verder diverse bijeenkomsten, seminars en congressen bijgewoond. Eveneens houden de bestuursleden de ontwikkelingen in de gaten door middel van de Syntrus Achmea (Pensioenbeheer) nieuwsbrief, de Towers Watson Update, de beleggingsomgeving van Strategeon en diverse berichten van de Pensioenfederatie.

Verantwoordingsorgaan

Bpf Beton organiseert jaarlijks voor de leden van het verantwoordingsorgaan een studiedag om de kennis op peil te houden. Daarnaast is een afvaardiging van het verantwoordingsorgaan aanwezig bij themabijeenkomsten van het Platform Medezeggenschap Pensioenfondsen en van de Pensioenfederatie.

In oktober 2014 heeft het verantwoordingsorgaan een studiedag gevolgd waarin aandacht is besteed aan governance, bestuurlijke processen en de taken en bevoegdheden van het verantwoordingsorgaan nieuwe stijl.

Zelfevaluatie

Bpf Beton voert jaarlijks een zelfevaluatie uit. Het gaat om het functioneren van het bestuur als geheel en van de individuele bestuursleden afzonderlijk. Doel van de zelfevaluatie is de kwaliteit van het bestuur in stand te houden en/of te verbeteren.

De evaluatie vindt plaats onder begeleiding van een externe procesbegeleider (in 2014: Lyncs, strategie + finance). In de zelfevaluatie 2014 is, aan de hand van de terugblik op de zelfevaluatie van 2013, uitgebreid stilgestaan bij gemaakte afspraken en de opvolging daarvan. Daarnaast zijn de onderwerpen compliance en gedragscode uitvoerig behandeld.

Nevenfuncties bestuursleden

De lijst met nevenfuncties van de bestuursleden in 2014 is als bijlage 1 bij het jaarverslag opgenomen. Met het opnemen van de lijst geeft het bestuur tevens aan dat zij de nevenfuncties als aanvaardbaar beschouwt.

3.3 Communicatie

Het bestuur heeft een communicatiejaarplan voor 2014 vastgesteld. Het communicatiebeleid is er op gericht om – alle wettelijke verplichtingen in acht nemend - voldoende informatie te verschaffen aan de (gewezen) deelnemers, de gepensioneerden en de werkgevers. Het bestuur wil het pensioenbewustzijn van de belanghebbenden verhogen en meer inzicht geven in hun persoonlijke situatie. Het gebruik van heldere en begrijpelijke taal is hierbij een voorwaarde.

In 2014 is in de Pensioenflitsen, naast informatie over reglementswijzigingen, ondermeer aandacht besteed aan de wijzigingen van de regelgeving per 2015 en interviews met de nieuwe bestuursleden, de voorzitter van de raad van toezicht en de voorzitter van het verantwoordingsorgaan nieuwe stijl. Ook is de checklist met pensioeninformatie voor deelnemers opgenomen in de Pensioenflits van februari 2014. De samenvatting van het jaarverslag 2013 is opgenomen in de Pensioenflits van juli 2014. De Pensioenflitsen zijn via de website van Bpf Beton ter beschikking gesteld.

Website

Bpf Beton heeft een eigen website, www.betonpensioen.nl. Het doel van de website is de betrokkenheid en het kennisniveau van de deelnemers en de werkgevers te vergroten. In 2013 is een aantal verbeteringen gerealiseerd:

- Voorbereiding en ontwikkeling online interactie mogelijkheden (formulieren);
- Verbetering van de navigatie en vindbaarheid van informatie op de website.

Het bestuur blijft werken aan continue verbetering van de online dienstverlening, performance en stabiliteit in 2015.

In 2014 is de website 5.576 maal bezocht. In 2012 lag dit aantal op 5.263. Een kleine toename van 5,95%. In de eerste helft van 2014 lag het bezoekersaantal lager ten opzichte van de tweede helft van 2013. Een absolute piek in het aantal bezoekers lag in het vierde kwartaal van 2014. De website van Bpf Beton werd toen 1.776 maal bezocht. Dat is 145,34% meer ten opzichte van het vierde kwartaal in 2013 (1.222 maal).

Pensioenregister

De Stichting Pensioenregister is een initiatief van de gezamenlijke Nederlandse pensioenfondsen, de pensioenverzekeraars en de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Dit samenwerkingsverband stelt sinds 6 januari 2011 de website www.mijnpensioenoverzicht.nl beschikbaar voor het Nederlandse publiek. Het doel van het pensioenregister is om voor deelnemers in één overzicht, digitaal, duidelijk te maken waar en hoeveel pensioen is opgebouwd.

Informatie voor deelnemers die binnenkort met pensioen gaan

Begin 2014 hebben de actieven, die medio 2014 met pensioen gaan, een brief ontvangen met daarin uitleg over hun pensioen, de verhoging van de AOW-leeftijd, een mogelijk voorschot op de AOW en de mogelijkheid tot het aanpassen van hun pensioen bij het Bpf Beton.

Tijdige verzending UPO's

Volgens de "Beleidsregel tijdigheid UPO's" moeten alle pensioenuitvoerders hun actieve deelnemers uiterlijk 30 september schriftelijk informeren over hun pensioenopbouw met een Uniform Pensioenoverzicht (UPO). Voor Bpf Beton zijn door Syntus Achmea (Pensioenbeheer) de UPO's tijdig aan de actieve deelnemers verstuurd. Eveneens zijn de vijfjaarlijkse UPO's naar de gewezen deelnemers verzonden.

Om de UPO's aan te kondigen, heeft het bestuur van Bpf Beton een poster laten ontwikkelen. De poster is in juli 2014 aan alle werkgevers verstuurd, met het verzoek deze op een in het oog springende plek op te hangen, zodat ze opvallen voor de werknemers. De poster is eveneens op de website geplaatst. Daarnaast is op de website een uitgebreide toelichting gegeven op het UPO en een FAQ-overzicht van veel gestelde vragen geplaatst.

Kleinschalig deelnemersonderzoek

In het tweede kwartaal 2014 zijn via de toenmalige deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan vragenlijsten, met betrekking tot de uitvoering van de pensioencommunicatie, ter beschikking gesteld met het verzoek deze door zo veel mogelijk actieven en gepensioneerden te laten invullen. Het doel van het onderzoek was input ophalen en daarmee meer gevoel te krijgen bij hoe de deelnemersdoelgroep de pensioencommunicatie ervaart. De resultaten van dit onderzoek zijn teruggekoppeld aan het bestuur in de bestuursvergadering van 27 augustus 2014 en meegenomen in de ontwikkeling van het communicatiejaarplan 2015. Een van de uitkomsten was dat de Pensioenflits als belangrijkste informatiemedium wordt beschouwd. Het bestuur zal in 2015 de Pensioenflitsen ook blijven inzetten als belangrijkste communicatiemiddel.

Werknemerschecklist

Eind 2013 is een checklist met pensioeninformatie voor deelnemers ontwikkeld. De werknemerschecklist bestaat uit beknopte informatie voor een werknemer over pensioen met als doel een snelle handreiking te bieden. De werknemerschecklist is in de Pensioenflits van februari 2014 opgenomen en eveneens als aparte download op de website geplaatst.

Gedispenseerde werkgevers

In december 2014 zijn de (gedeeltelijk) gedispenseerde werkgevers geïnformeerd over de gewijzigde pensioenregeling per 1 januari 2015 met een verwijzing naar de Pensioenflits (editie december 2014). Eveneens is gemeld dat in de loop van 2015 Bpf Beton de werkgevers zal verzoeken de gelijkwaardigheid van de eigen pensioenregeling aan te tonen. Ook is aandacht gevraagd voor de regeling van Bpf Beton en aangegeven dat, indien wordt overwogen de dispensatie in te leveren, Bpf Beton graag met de werkgever het gesprek aan gaat.

3.4 Risicoparagraaf

Beleid

Het omgaan met risico's staat centraal in het beleid van het fonds. Het fonds voert bijvoorbeeld een evenwichtig beleggingsbeleid, gericht op het optimaliseren van het pensioenresultaat op langere termijn. Ook de mate waarin het fonds het renterisico afdekt is een belangrijk voorbeeld.

Het bestuur heeft samen met het Verantwoordingsorgaan in het eerste kwartaal van 2015 een risicoworkshop georganiseerd, als een eerste stap om te komen tot een risicohouding die gedragen wordt door het hele fonds. Deze risicohouding zal vóór 1 juli 2015 vastgesteld worden.

Het nieuwe financiële toetsingskader is op 1 januari 2015 van kracht geworden. Het toeslagenbeleid uit deze nieuwe wet lijkt heel veel op het huidige beleid van het fonds en komt erop neer dat er eerst voldoende buffers opgebouwd moeten worden voordat de pensioenen geïndexeerd kunnen worden. De verwachting is dat er in de komende 5 jaar niet of slechts heel beperkt geïndexeerd zal kunnen worden. Het beleid van het fonds is erop gericht om de dekkingsgraad geleidelijk te laten stijgen, zodat uiteindelijk de pensioenen weer geïndexeerd kunnen worden. Gedurende de periode dat deze buffers opgebouwd zullen worden is het fonds per definitie nog niet volledig beschermd tegen nieuwe schokken op de financiële markten. De enige manier om de buffers op te bouwen is echter om rendement te maken, want de vereiste bedragen zijn dermate groot dat deze nooit gefinancierd kunnen worden vanuit de premies. Het fonds moet dus bepaalde risico's nemen. De grenzen die daarbij in acht worden genomen zijn het wettelijke kader, waar DNB op toeziet, en de door het fonds nog vast te stellen eigen risicohouding. Een belangrijk risico voor de deelnemers is derhalve dat de pensioenen gekort moeten worden in het geval dat de dekkingsgraad onder het wettelijk minimum zou dalen. Een tweede risico voor de deelnemers is dat de opbouw van de buffers langer gaat duren, waardoor de pensioenen nog langer niet geïndexeerd zouden kunnen worden. Een onderdeel van het nieuwe wettelijke kader is ook dat de haalbaarheid van de ambitie van het fonds op langere termijn zichtbaar gemaakt zal worden in een haalbaarheidstoets. Het fonds zal volgend jaar de uitkomsten van deze toets publiceren.

Risicoanalyse

Bij de risicoanalyse baseert Bpf Beton zich op de FIRM / FOCUS methode. FIRM / FOCUS is een geïntegreerde methode voor de analyse van risico's bij alle typen ondernemingen waarop DNB toezicht houdt. Deze risicoanalyse wordt door DNB gebruikt om inzicht te krijgen in de risico's die samenhangen met de activiteiten die een onderneming uitvoert en de mate waarin deze een potentiële bedreiging kunnen vormen voor de toezichtdoelstellingen. Binnen FIRM worden de volgende risicocategorieën en beheersingscategorieën onderscheiden:

Risicocategorieën		Beheersingscategorieën
Financiële risico's	Niet-financiële risico's	
1. Matching/ renterisico	5. Omgevingsrisico	Risico specifieke beheersing
2. Marktrisico	6. Operationeel risico	Organisatie
3. Kredietrisico	7. Uitbestedingrisico	Management
4. Verzekeringstechnisch risico	8. IT-risico	Solvabiliteitsbeheer
	9. Integriteitrisico	Liquiditeitsbeheer
	10. Juridisch risico	

Risicobeheer

Bpf Beton heeft een risicomatrix opgesteld. De risicomatrix is een integraal en geactualiseerd overzicht van de risico's die Bpf Beton loopt. Het is gebaseerd op de risicocategorieën uit FIRM / FOCUS en de risicoscan zoals door AON Hewitt uitgevoerd voor Bpf Beton in 2011. De risicomatrix geeft inzicht in de beheersmaatregelen bij de geïdentificeerde risico's en de inschatting van impact en waarschijnlijkheid met daarbij opgenomen het attentiepunt voor het bestuur vanuit voorziene ontwikkelingen of eerdere besprekingen.

Het bestuur behandelt de risicomatrix tweemaal per jaar. Daarbij worden eventuele nieuwe risico's toegevoegd, bestaande risico's opnieuw ingeschat op kans en impact. Bovendien wordt dan nagegaan of de beheersmaatregelen nog voldoende zijn. Uiteraard is een risicobewuste houding en een risicobewuste beoordeling continu van belang. Ingegeven vanuit de risicobewuste houding van het bestuur zijn de voorleggers voor het bestuur voorzien met een opsomming van de risico's die met het desbetreffende onderwerp mogelijk worden geraakt.

In de bestuursvergaderingen van 5 juni en 12 december 2014 is de geactualiseerde risicomatrix behandeld. Deze besprekingen hebben in 2014 geen aanleiding gegeven tot beleidsaanpassingen. Het bestuur van Bpf Beton heeft in november 2014 een workshop gehouden over de risicohouding van het bestuur en de wijze waarop het bestuur het risicomanagement heeft ingebed in het totale beleid. Hierbij zijn zij begeleid door Montae. De uitkomsten van de workshop worden verder behandeld in het eerste half jaar van 2015.

Financiële risico's

3.4.1 Matching-/renterisico

Het matching-/renterisico is het risico als gevolg van het niet gematcht zijn van activa en passiva (inclusief off-balanceposten) dan wel inkomsten en uitgaven in termen van rentevoet, rente-typische looptijden, basisvaluta, liquiditeit typische looptijden en gevoeligheid voor ontwikkeling in prijspeil.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat bij renteveranderingen de waarde van de beleggingen anders beweegt dan de waarde van de verplichtingen.

Bpf Beton heeft met ingang van 2014 het streefrentehedgepercentage verlaagd van 70% naar 65%. Daarbij heeft het bestuur een rentestaffel geïntroduceerd waarbij de koppeling wordt gelegd tussen het rentehedgepercentage en het niveau van de 30-jaars Euroswaprente. Het bestuur heeft hiertoe een dynamisch model ingevoerd, waarbij een conference call wordt gehouden op basis van het wijzigen van het renteniveau waarbij besloten kan worden om de rentehedge te verhogen of te verlagen. In juni 2014 besloot het bestuur de renteafdekking verder te verlagen van 65% naar 60%, in lijn met de rentestaffel.

Wegens de schulden crisis is eind 2011 besloten om Global Credits niet meer als matching activa mee te tellen. Sindsdien is de correlatie tussen het rendement van Global Credits en dat van euro renteswaps weer aanzienlijk toegenomen. Anders gezegd, het basisrisico van Global Credits ten opzichte van de pensioenverplichtingen is aanzienlijk gedaald. Daarom is besloten om de 'Investment Grade Credits' met ingang van 2014 weer te verplaatsen van de Return portefeuille naar de Match portefeuille. Daarnaast is de beslissing ook ingegeven door de wens van het Bestuur om de leverage in de Match portefeuille te verlagen. In de bestuursvergadering van 13 december 2013 heeft het bestuur besloten om ten behoeve van de matchportefeuille (met uitzondering van hypotheek) over te gaan naar een Maatwerk LDI fonds. Gedurende 2014 is besloten om de eerder beoogde transitie naar een Maatwerk LDI Pool niet voort te zetten wegens kostenoverwegingen (AIFMD) en BTW ontwikkelingen. Onder andere vanuit governance oogpunt zal de resterende exposure in LDI pools in 2015 volledig worden afgebouwd ten gunste van de discretionaire renteswaps.

Bpf Beton hanteert voor de renteafdekking andere uitgangspunten dan het FTK. Zij hanteert namelijk een zogenaamde 'economische' match. Een aantal categorieën weegt niet of minder zwaar mee dan de weging die in de FTK standaardtoets wordt aangehouden voor de bepaling van de buffer voor het renterisico (S1). Bpf Beton voert derhalve een strenger beleid dan DNB voor de toetsing hanteert. Het matchpercentage wordt bereikt door een combinatie van vastrentende waarden, discretionaire swaps, de LDI pools. Als bandbreedte wordt een marge aangehouden van 5% naar beneden en naar boven.

Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van de beleggingen luidend in vreemde valuta verandert door veranderingen in vreemde valutakoersen.

Het strategisch beleid is om het valutarisico af te dekken. Bpf Beton heeft geen visie op valuta ontwikkelingen en neemt hierop geen posities in. Binnen de fondsen van F&C worden valutarisico's standaard afgedekt. Voor alle andere investeringen verzorgt de fiduciair beheerder middels een overlayportefeuille een volledige afdekking naar euro's. Dit met uitzondering van beleggingen in aandelen opkomende markten. Om overmatige transactiekosten te voorkomen is een marge van 2% vastgesteld alvorens de valuta afdekking wordt aangepast. De valutarisico's worden afgedekt middels valutatermijntransacties (valuta forwards).

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat liquiditeitstekorten optreden als gevolg van het onvoldoende op elkaar afgestemd zijn van de timing en de omvang van inkomende en uitgaande kasstromen.

Voor wat betreft marktliquiditeit is relevant dat Bpf Beton belegt via fondsen. Bpf Beton betreft in haar keuze voor een fonds de toe- en uittredingsvoorwaarden die inzicht geven in de mate van liquiditeit. Bpf Beton heeft de investment beliefs geformuleerd dat maximaal 30% van het beheerd vermogen wordt geïnvesteerd in illiquide beleggingscategorieën zoals private equity, (in)direct vastgoed en infrastructuur. Omdat in het kader van de renteaftdekking op enig moment de verplichting kan ontstaan om collateral te storten, wordt in de vastrentende portefeuille een deel discretionair beheerd.

Voor wat betreft de liquiditeitsbehoefte die voortvloeit uit de bestandsopbouw geldt dat deze periodiek wordt bepaald. Door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor liquiditeitsposities wordt dit risico beheerst. Daarbij wordt rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals pensioenpremies. Maandelijks verzorgt Syntrus Achmea (Pensioenbeheer) een cashprognose. Door een 'lower buffer' te hanteren is de kans op een liquiditeitstekort beperkt. Uiteindelijk bestaat altijd de mogelijkheid om beursgenoteerde beleggingen te verkopen.

In de vergadering van 24 mei 2013 heeft het bestuur de liquiditeitspositie bezien in geval van rentestijging. In die situatie kan liquiditeitsrisico ontstaan wanneer de rente dermate stijgt dat niet genoeg liquide middelen / onderpand aanwezig is om aan de onderpandverplichtingen te voldoen uit hoofde van de renteswaps. Geconcludeerd is dat Bpf Beton een renteschok van 200 basispunten goed kan absorberen.

De analyse liquiditeitsrisico is eind 2014 opnieuw uitgevoerd vanwege de re-couping van renteswaps in het kader van de implementatie beleggingsplan 2015. Daarbij bleek dat voldoende waarde in de renteswaps en staatsleningen aanwezig is om aan de onderpand verplichtingen te voldoen in het geval een renteschok van 200 basispunten zich voor zou doen.

Inflatierisico

Inflatierisico is het risico dat de instelling onvoldoende in staat is om (toenemende) verplichtingen als gevolg van (verwachte aanpassing aan) inflatie te financieren zonder belanghebbenden te benadelen.

Het beleid is op basis van nominale matching, op dit moment is geen reëel kader geformuleerd. Bovendien hanteert Bpf Beton sinds 2009 als uitgangspunt dat het in een positie van onderdekking geen geld beschikbaar stelt voor het afdekken van het inflatierisico.

3.4.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico als gevolg van het blootstaan aan wijzigingen in marktprijzen van verhandelbare financiële instrumenten binnen de portefeuille.

Bpf Beton loopt marktrisico als gevolg van actief beleid, securities lending en niet-conventionele beleggingen als emerging markets debt en convertibles. Op basis van de ALM-studie wordt een zodanige beleggingsmix vastgesteld dat het marktrisico acceptabel is. Uitgangspunt in het beleid is dat koers- en concentratierisico worden gemitigeerd door diversificatie (tevens een

investment beliefs van Bpf Beton). Voor de verschillende beleggingscategorieën zijn strategische wegingen en bandbreedtes vastgelegd. Voorts heeft het bestuur een beleid inzake managersselectie vastgesteld en afspraken gemaakt over de monitoring van de interne en externe asset managers. Hierbij heeft Strategieon een adviserende, onafhankelijke en controlerende rol. Dit is verwoord in een beleidsmemo. In het beleggingsplan en het daarin aangegeven beleggingsmandaat worden jaarlijks de beheersingsafspraken vastgelegd. Deze afspraken betreffen onder andere de samenstelling van de portefeuille, de tactische marges, de performancemeting, de benchmarks en het renteafdekkings-, valuta- en derivatenbeleid, de risicometing en – beheersing. Tenslotte zijn door het bestuur triggers bepaald op de 30-jarige swaprente, de stand van de aandelenbeurs (S&P 500), het aandelen gewicht in de portefeuille en de tracking error ten opzichte van de verplichtingen. Diversificatie binnen beleggingscategorieën wordt bereikt door te beleggen via fondsen. Door beleggingsrestricties aan beheerders op te leggen wordt het concentratierisico beperkt.

3.4.3 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico dat een tegenpartij contractuele of andere overeengekomen verplichtingen niet nakomt, bijvoorbeeld door faillissement.

Bpf Beton loopt kredietrisico's in de vastrentende beleggingen doordat een deel van de portefeuille is belegd in investment grade credits, high yield en emerging markets debt. Daarnaast is er kredietrisico als gevolg van renteswaps en over-the-counter transacties. In de ALM-studie wordt het kredietrisico (met uitzondering van het tegenpartijrisico) meegenomen als een opslag boven het risicovrije rendement. De beleggingen in credits zijn via fondsen met marktconforme benchmarks en de richtlijnen van de fondsen bij het bestuur bekend. Voor collateral en settlement risico volgt Bpf Beton het beleid van F&C.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens Bpf Beton; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door Bpf Beton enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementsysteem functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door Bpf Beton enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten zodat posities van Bpf Beton adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen. Inzake derivatentransacties volgt Bpf Beton nauwgezet de ontwikkelingen ten aanzien van de 'central clearing' verplichting wegens EMIR.

3.4.4 Verzekeringstechnisch risico

Verzekeringstechnisch risico is het risico dat uitkeringen (nu dan wel in de toekomst) niet gefinancierd kunnen worden vanuit premie- en/of beleggingsinkomsten als gevolg van onjuiste en/of onvolledige (technische) aannames en grondslagen bij de ontwikkeling en premiestelling.

Bpf Beton hanteert de 'Prognosetafel 2014' van het Actuarieel Genootschap in combinatie met een fondsspecifieke ervaringssterfte. Hierdoor is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen. Voor het overlijdensrisico is geen aparte voorziening getroffen. Voor het arbeidsongeschiktheidsrisico brengt Bpf Beton een risicopremie in rekening. Het verschil tussen risicopremie en werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. In de ABTN heeft Bpf Beton de procedures vastgelegd voor vaststelling van de voorzieningen en premies.

In het grondslagenonderzoek dat de adviserend actuaris in de tweede helft van 2014 heeft uitgevoerd, is een opslag voor dekking van het arbeidsongeschiktheidsrisico voorgesteld van 4,5%. Gegeven het resultaat op arbeidsongeschiktheid in de afgelopen jaren heeft het bestuur gevraagd of het percentage niet lager zou moeten zijn. Dit heeft de adviserend actuaris nader onderzocht. Een opslag van 3% zou voldoende zijn, mits de schade niet hoger uitvalt dan in het verleden. Het bestuur heeft in de

bestuursvergadering van 12 december 2014 besloten de opslag voor dekking van het arbeidsongeschiktheidsrisico vast te stellen op 3% per 1 januari 2015 en het resultaat op arbeidsongeschiktheid voor 2014 en 2015 te monitoren.

Niet-financiële risico's

3.4.5 Omgevingsrisico

Omgevingsrisico is het risico als gevolg van buiten de instelling of groep komende veranderingen op het gebied van concurrentieverhoudingen, belanghebbenden, reputatie en ondernemingsklimaat.

Het reputatierisico is opgenomen in het communicatie-beleidsplan. In het uitbestedingsbeleid heeft Bpf Beton onder meer richtlijnen vastgesteld ten aanzien van gedragscode en beloningsbeleid bij de uitbestedingsrelatie. Voorts heeft het bestuur een procedure vastgesteld voor aanvraag offertes en inkoop van goederen of diensten. Het bestuur volgt de procedure voor aanvraag offertes en inkoop van goederen of diensten en vraagt in voorkomende gevallen offertes uit bij minimaal drie partijen. In de beleggingen volgt het bestuur het beleid van F&C. Ook heeft het bestuur een Investment beliefs dat het bestuur streeft naar een duurzaam beleid ten aanzien van haar investeringen.

3.4.6 Operationeel risico

Het operationele risico is het risico samenhangend met ondoelmatige of onvoldoende doeltreffende procesinrichting dan wel procesuitvoering.

Bpf Beton heeft een Service Level Agreement (SLA) afgesloten met de serviceorganisaties en hierdoor het operationeel risico gemitigeerd. Over de in de SLA overeengekomen diensten wordt per kwartaal verantwoording afgelegd middels de SLA rapportage. De hoofdlijnen van het interne beheersingssysteem en van de opzet van de administratieve organisatie en interne controle zijn vastgelegd in de ABTN.

3.4.7 Uitbestedingsrisico

Het uitbestedingsrisico is het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de aan derden uitbestede werkzaamheden dan wel door deze derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel wordt geschaad.

Bpf Beton heeft beleid vastgesteld met betrekking tot de beheersing van risico's die samenhangen met de uitbesteding. Dit uitbestedingsbeleid is vastgelegd in de ABTN en is van toepassing op alle uitbestedingsrelaties die Bpf Beton aangaat en heeft aangegaan. Jaarlijks voert het bestuur evaluatiegesprekken met de externe partijen waaraan activiteiten zijn uitbesteed. Met Syntrus Achmea (Pensioenbeheer), F&C, en Syntrus Achmea REF zijn de serviceafspraken over het niveau van de dienstverlening contractueel vastgelegd. Deze serviceorganisaties voldoen aan de kwaliteitsnormen opgenomen in de AAF verklaring respectievelijk ISAE 3402 Type II rapportage, waarover na het verschijnen hiervan in de bestuursvergadering verantwoording wordt afgelegd. De omgang met geldmiddelen en vertrouwelijke gegevens is geborgd via het beheersingssysteem van de serviceorganisaties.

3.4.8 IT-risico

IT-risico is het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende beveiligd worden ondersteund door IT.

Bpf Beton heeft door uitbesteding geen automatisering in eigen beheer en heeft om die reden geen eigen IT-beleid opgesteld. In de ISAE 3402 Type II rapporten van de serviceorganisaties zijn de beheersmaatregelen op IT-gebied meegenomen.

3.4.9 Integriteitsrisico

Integriteitsrisico is het risico dat de integriteit van de instelling dan wel het financiële stelsel wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van de organisatie, medewerkers dan wel van de leiding in het kader van wet- en regelgeving en maatschappelijke en door de instelling opgestelde normen.

Het bestuur heeft een gedragscode vastgesteld. De door het bestuur benoemde compliance officer heeft tot taak toe te zien op de naleving en heeft toegang tot alle geledingen binnen Bpf Beton. Het bestuur heeft het Nederlands Compliance Instituut (NCI) als compliance officer gecontracteerd.

Het bestuur ziet er op toe dat de externe partijen het integriteitsprincipe niet schaden. De overeenkomsten met de externe partijen bevatten de uit de wet voortvloeiende sanctiebepalingen in het kader van het niet integer handelen van haar medewerkers.

3.4.10 Juridisch risico

Het juridisch risico is risico samenhangend met wet- en regelgeving, het mogelijk bedreigd worden van haar rechtspositie, met inbegrip van de mogelijkheid dat contractuele bepalingen niet afdwingbaar of niet correct gedocumenteerd zijn.

Juridische advisering is uitbesteed aan Syntrus Achmea (Pensioenbeheer). In de overeenkomst met Syntrus Achmea (Pensioenbeheer) zijn de verantwoordelijkheden belegd ten aanzien van tijdige implementatie van Wet- en regelgeving en het naleven daarvan. Het bestuur laat zich zonodig uitgebreid informeren door de jurist van Syntrus Achmea (Pensioenbeheer) en heeft een actieve houding inzake nieuwe ontwikkelingen op (pensioen)juridisch gebied.

Via het communicatiebeleidsplan is een adequate communicatie met belanghebbenden geborgd. Een adequate uitvoering hiervan is contractueel vastgelegd.

Bij het aangaan van een nieuw contract laat het bestuur dit controleren door een extern juridisch adviseur. Er is een contractenregister opgesteld met hierin opgenomen wie welke verplichtingen heeft en voor welke periode, alsmede de opzegtermijn.

3.5 Pensioenontwikkelingen

Verhoging pensioenrichtleeftijd van 65 jaar naar 67 jaar

Per 1 januari 2014 is de fiscale pensioenrichtleeftijd verhoogd naar 67 jaar. Daarna is de pensioenrichtleeftijd gekoppeld aan de levensverwachting. Verdere verhogingen van de AOW-leeftijd zullen waarschijnlijk met stappen van één jaar plaatsvinden. In de Betonproductenindustrie is besloten om de pensioenrichtleeftijd per 2014 te handhaven op 65 jaar. Per 1 januari 2015 is de pensioenrichtleeftijd bij Bpf Beton verhoogd naar 67 jaar. De komende jaren ligt de fiscale pensioenrichtleeftijd hoger dan de AOW-leeftijd.

AOW-leeftijd in stappen omhoog

De AOW-leeftijd gaat in stappen omhoog naar 67 jaar. Dit is al in wetgeving vastgelegd. Een versnelling van de verhoging van de AOW-leeftijd tot 67 jaar in 2021 is de gecombineerde uitkomst van afspraken uit het Herfstakkoord en het Regeerakkoord van oktober 2012. Eerder was besloten dat de AOW-leeftijd in 2023 67 jaar zou zijn. In november 2014 is het wetsvoorstel voor versnelde verhoging van de AOW-leeftijd bij de Tweede Kamer uiteindelijk ingediend.

Opbouwpercentage omlaag

Het bestuur van Bpf Beton heeft besloten de pensioenregeling per 1 januari 2014 niet aan te passen aan het Witteveenkader. Fiscaal gezien bood de regeling mogelijkheden om het opbouwpercentage en de lagere pensioenrichtleeftijd te handhaven. Het Witteveenkader is met ingang van 1 januari 2015 nog verder versoberd. Het fiscaal maximale opbouwpercentage 1,875% voor middelloonregelingen.

Boven €100.00 netto pensioenregeling

Het bestuur heeft in augustus 2014 de mogelijkheid van het uitvoeren van een nettopensioenregeling besproken en heeft besloten de regeling niet aan te bieden. De overwegingen, die het bestuur bij haar besluitvorming heeft meegenomen, zijn onder andere dat:

- op het moment van dit besluit het fonds geen deelnemers heeft aan de excedentregeling die hiervoor in aanmerking komen;
- het gering aantal te verwachten werknemers dat in de toekomst gebruik gaat maken van de netto-lijfrente;
- de hoge kosten die gepaard gaan met de inrichting van een gescheiden administratie.

Bpf Beton voorziet daarom met ingang van 1 januari 2015 niet meer in de pensioenopbouw voor een pensioengevend inkomen boven € 100.000,-.

Toezichtthema's 2014 van DNB en AFM

De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) houden toezicht op pensioenfondsen. DNB beoordeelt de financiële aspecten. De AFM ziet toe op gedrag en communicatie.

Voor DNB was één van de belangrijkste toezichtthema's in 2014 de toekomstbestendigheid van de pensioensector. Zijn er signalen die duiden op een kwetsbaar bedrijfsmodel? Kunnen pensioenfondsen schokken opvangen? Het gaat dan met name om liquiditeit in periode van stress. DNB verwacht verder dat pensioenfondsen hun risico's kennen, begrijpen en beheersen.

Belangrijke risico's voor pensioenfondsen zijn het renterisico en het marktrisico. Maar ook informatiebeveiliging en cybercrime zijn belangrijk. Op 14 januari 2014 hebben twee bestuursleden deelgenomen aan het seminar "toekomstbestendigheid" van DNB.

Naar aanleiding van deze workshop bij DNB moet een pensioenfonds een visie hebben op de levensvatbaarheid van het fonds. Het bestuur heeft DNB op 16 september 2014 bericht dat zij een plan met een uitgebreide kwetsbaarheidsanalyse voor Bpf Beton niet nodig achtte, aangezien het bestuur in een strategiesessie op 4 juli 2014 de stand van zaken bij het fonds had besproken en concludeerde dat het fonds zelfstandig bestaansrecht heeft.

Het bestuur heeft op 4 juli 2014 onder begeleiding van Lyncs een visie-, missie- en strategiesessie gehad en dit in een verslag gedocumenteerd. In deze sessie heeft het bestuur de stand van zaken bij het fonds besproken en geconcludeerd dat het fonds zelfstandig bestaansrecht heeft. Het fonds telt ruim zesduizend actieve deelnemers. Verschillende rapporten voorzien een herstel van de bedrijfstak, het fonds blijft dus volume houden. Op 27 augustus 2014 heeft het bestuur haar missie vastgesteld. Op 1 mei

2015 heeft de werkgroep de formulering opgesteld en deze is per schriftelijke voorlegging per 8 mei 2015 vastgesteld, zoals opgenomen in het hoofdstuk 3.1.3 (beleid).

Fondsen moeten voldoen aan (inter)nationale wet- en regelgeving zoals de Wet versterking bestuur pensioenfondsen en het nieuw financieel toetsingskader. Pensioenfondsen moeten een sterke reputatie hebben en het vertrouwen van de consument genieten.

Verder let DNB voor de gehele financiële sector inclusief pensioenfondsen op manipulatie bij prijszetting in markten, gedrag en cultuur, belangenverstrengeling, transacties hoog risicolanden en nieuwe betaalmethoden.

Een speerpunt van zowel de AFM als DNB was het ambitieniveau van pensioenfondsen. Veel pensioenfondsen hebben de ambitie van een nominaal pensioen en een voorwaardelijke indexatie. Kunnen de fondsen dat waarmaken? Daarbij kijkt de AFM vooral naar de communicatie over de ambitie en DNB naar de financiële opzet om deze ambitie waar te maken. De AFM onderzocht in 2014 de kwaliteit van de informatie die pensioenfondsen aan deelnemers verstrekken over de aanstaande pensioenuitkering. Ook onderzocht de AFM of pensioenfondsen al hun kosten rapporteren.

Nieuw FTK

De tweede kamer heeft het wetsvoorstel nFTK op 16 oktober 2014 aangenomen. De eerste kamer heeft op 16 december 2014 ingestemd met de aanpassing van het FTK.

Bescherming nominale pensioen uitgangspunt

Het nieuwe financieel toetsingskader (nFTK) voor pensioenfondsen is per 1 januari 2015 in werking getreden. Het nFTK is bedoeld om nominale pensioenen te beschermen. De "beleidsdekkingsgraad" is de belangrijkste maatstaf voor de financiële gezondheid van een pensioenfonds. De beleidsdekkingsgraad is de twaalfmaands gemiddelde dekkingsgraad.

Als de beleidsdekkingsgraad op kwartaalbasis lager is dan de vereiste dekkingsgraad, dan moet het fonds een herstelplan maken. De eisen aan het vereist eigen vermogen zijn strenger. Daarom moeten veel pensioenfondsen direct bij ingang van het nFTK een herstelplan maken.

Ook de regels voor indexatie zijn strenger dan in het vorige financieel toetsingskader. In combinatie met de financiële positie van veel fondsen, maakt het nFTK de kans zeer klein dat pensioenfondsen de komende jaren volledig kunnen indexeren.

Fondsen mogen eenmalig het strategisch beleggingsbeleid in lijn brengen met de actuele situatie, de ambities en risicohouding van het pensioenfonds. Het gaat dan om fondsen die wel een reservetekort, maar geen dekkingstekort hebben. Bij het nFTK hoort een haalbaarheidstoets. Deze toets geeft inzicht in de gevolgen van de financiële opzet van de pensioenregeling en de daarbij gekozen risicohouding.

Sturen op nominaal, maar ook reëel rapporteren

Het pensioenfonds moet jaarlijks aan de toezichthouder De Nederlandsche Bank (DNB) rapporteren wat de stand van de reële dekkingsgraad is. DNB kan dan toetsen in hoeverre de reële ambities haalbaar zijn. En het pensioenfonds moet de reële dekkingsgraad ook in het jaarverslag rapporteren.

In 2015 nog door met oude UFR

De Ultimate Forward Rate (UFR) is een rente die gebruikt wordt omdat er geen adequate markttrentes zijn voor zeer lange looptijden. In Europa is er een akkoord over de manier waarop de UFR voor verzekeraars bepaald wordt. In februari 2015 wordt deze UFR waarschijnlijk voor het eerst gepubliceerd. De Eerste Kamer vroeg fondsen vooralsnog de UFR van 2014 te blijven gebruiken. DNB ging daar op verzoek van staatssecretaris Klijnsma mee akkoord.

De politiek wil lagere pensioenpremies in 2015

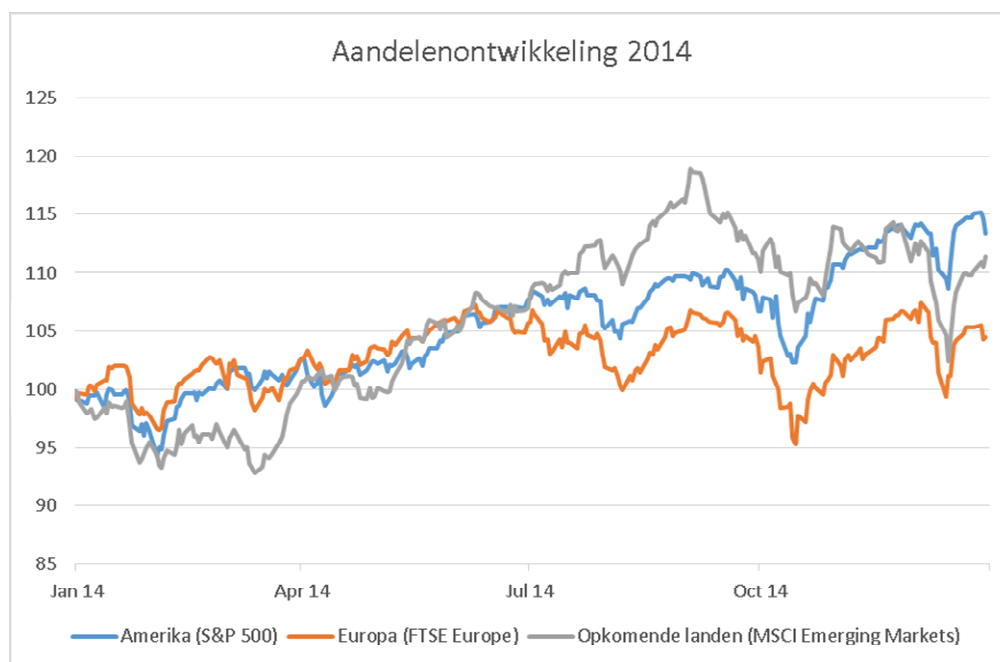
Eind 2014 / begin 2015 stelden sociale partners en pensioenfondsbesturen de premie voor 2015 vast. De fondsen hoefden niet meer te voldoen aan de premiedekkingsgraad eis. Dat mocht omdat het nFTK die eis niet stelt. Het kabinet rekent voor 2015 op een premiedaling. De inperking van de fiscale ruimte voor pensioenen werkt immers premieverlagend. Door een lage rente, stijgende levensverwachting en de buffereisen van het nFTK gaat de premie echter omhoog. In de uiteindelijke hoogte van de premie voor 2015 zijn alle verhogende en verlagende effecten meegenomen, met uitzondering van de hogere buffereisen. Die zijn voor de premie 2016 formeel pas van toepassing.

3.6 Beleggingen

3.6.1 Marktonwikkelingen 2014

De economische groei viel tegen in veel landen. In de Verenigde Staten was dit enkel in het eerste kwartaal met zijn onverwachte krimp van 2,1% door met name de koude winter, hierna trok de groei weer aan. In de Eurozone viel de groei terug in plaats van aan te trekken. Zelfs in Duitsland waren er kwartalen met ongeveer een nulgroei. Een deel van de terugval komt op het conto van Rusland. Wederzijdse sancties vanwege conflicten in Oekraïne en later de val van de olieprijs zorgden voor misère. In China zwakte de groei beperkt af, in Zuid Amerika ook. Alleen in het Verenigd Koninkrijk was er een sterke economische groei.

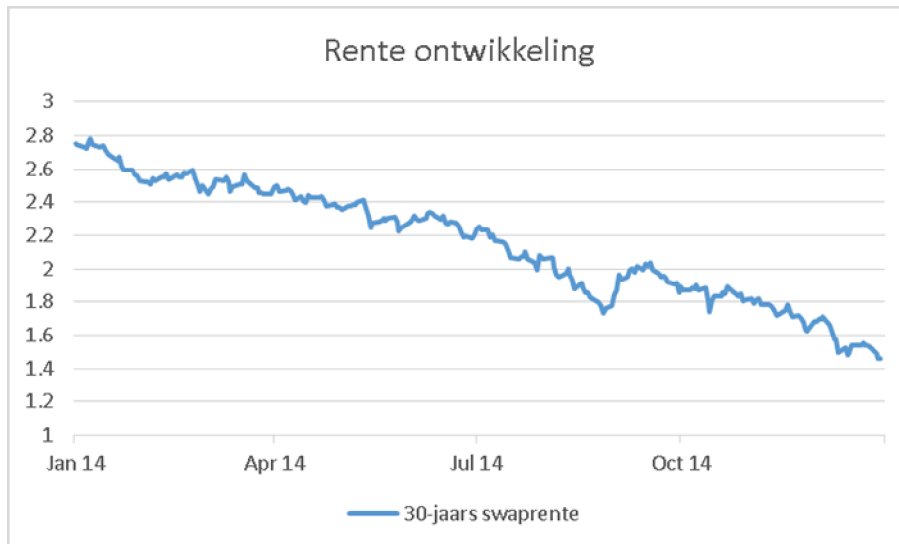
Aandelenkoersen waren per saldo positief. De aandelen deden het met name goed in de Verenigde Staten, waar de toonaangevende S&P500 index het jaar ruim 13% hoger eindigde. Ook Europese aandelen lieten een positief rendement zien. In enkele Opkomende Landen als China en India waren de aandelenrendementen positief, echter de olie-exporterende landen kenden veelal een daling van de beurzen.

Rente

De dalende rente was een grote verrassing in 2014. De 30-jaars Euro swaprente daalde per saldo van 2,74% per ultimo 2013 naar 1,46% per ultimo 2014. De reden voor de val van de rente kwam onder meer voort uit het afgenomen vertrouwen in de economische groei op lange termijn. De schattingen voor de VS en Europa gingen omlaag met in het kielzog lagere inflatieverwachtingen. De rente was in 2013 te veel gestegen vooruitlopend op het stoppen van het verder opkopen van leningen door de FED. In 2014 werd dit gecorrigeerd vanwege groeiende aankopen van leningen door andere centrale banken, tegenvallende economische groei en later in het jaar door de lagere olieprijzen die de inflatieverwachtingen verder naar beneden sleurden.

Vastrentende waarden lieten over het algemeen een bijzonder positief rendement zien door de dalende rente, hoewel de val van de olieprijzen voor een tegenvallende ontwikkeling zorgde bij High Yield en leningen van grondstoffen exporterende landen.

Olie

Naast de val van de rente was de tweede verrassing de val van de olieprijsen.

De olieprijs kreeg een 'perfect storm' te verduren en daalde met meer dan de helft. Het aanbod steeg, vooral uit Amerika, de vraag bleef beduidend achter door de tegenvallende economische groei, de sterke dollar, speculatie op stijgende olieprijsen en daling van de geopolitieke risicopremie in de olieprijs.

De dollar werd gaandeweg sterker in het jaar door de verbeterende economische groei in de VS versus tegenvallende groei in de rest van de wereld, waardoor men een beter investeringsklimaat in de VS ging verwachten.

Vastgoed

Woningen

In 2014 heeft de Nederlandse woningmarkt het herstel definitief doorgezet. Dit als gevolg van het sterk toenemende vertrouwen in de economie, inkomen en woningmarktbeleid in combinatie met de historisch lage hypotheekrente. De maatregelen van minister Blok, bijvoorbeeld de inkomensafhankelijke huurverhoging, zorgen ook voor betere perspectieven door marktwerking en op termijn marktconforme huren.

Winkelmarkt

In 2014 is er na twee jaar van daling in de detailhandelsverkopen een stabilisering opgetreden. Als gevolg van een lage inflatie is de gemiddelde omzet echter nauwelijks gegroeid.

De leegstand is in 2014 verder opgelopen en bedraagt 7,8%, maar met name op secundaire locaties loopt de leegstand flink op. De winkelmarkt presteerde over deze periode, ondanks de stabiele directe rendementen, door afwaarderingen gemiddeld slechter dan de beleggingscategorieën woningen en kantoren.

Kantoren

De tweedeling (prime en non-prime locaties) op de gebruikersmarkt zette in 2014 door. Op de goede locaties was meer krapte te zien, terwijl de leegstand op minder goede locaties verder oploopt. Door de relatief hoge risicopremies op kantoren zal de belangstelling van beleggers voor kantoren in de grote steden zeker aanhouden.

Bedrijfsruimten

Net als bij veel vastgoedmarkten speelde schaarste ook bij de bedrijfsruimten en logistieke markt een belangrijke rol. De portefeuille zal verder worden afgebouwd.

Zorgvastgoed

Beleggers hebben in 2014 duidelijkheid gekregen over de toekomst van het zorgstelsel met de aangenomen Wetten maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Langdurige zorg (Wlz).

De vraag naar levensloopbestendige woningen, en moderne zorgconcepten met zorgdiensten en intramurale zorgverlening door zorginstellingen was in 2014 goed merkbaar. De verwachting voor de komende jaren is dat de belangstelling van beleggers alleen maar zal toenemen.

Internationaal vastgoed

Het contrast met de beleggingsmarkt was wederom groot. Het transactievolume nam met 25% toe tot circa €200 miljard; het hoogste niveau sinds 2009. Er werd sterk geprofiteerd van hogere waarderingen als gevolg van een toenemende interesse van beleggers uit Europa. Voor voorheen 'distressed' markten zoals Dublin, Madrid en Amsterdam resulteerde dit in een forse toename van de transactievolumes ten opzichte van voorgaande jaren.

In Noord-Amerika laat het investeringsvolume in commercieel vastgoed al vijf jaar een stijgende lijn zien. Aanvangsrendementen zijn gedurende 2014 verder gedaald (bedrijfsruimten het meest bescheiden), en gezien de verder dalende lange rente zet deze trend zich gedurende 2015 over de gehele lijn voort.

Hypotheken

Zakelijke Hypotheken

Het beleggingsvolume is in 2014 hoger uitgekomen dan verwacht, waardoor de vraag naar financiering eveneens snel is toegenomen. Buitenlandse financiers zijn in 2014 verder toegetreden tot de markt wat, gezien de extra concurrentie, heeft geleid tot daling in de marges van ongeveer 50-100 basispunten.

De positieve uitkomsten van de Europese stresstest voor onder andere Nederlandse banken zal naar verwachting een belangrijke rol spelen voor de te volgen strategie ten aanzien van vastgoedfinancieringen.

Particuliere Hypotheken

In 2014 zijn in vergelijking met vorig jaar 33% meer woningen verkocht. De reden van het herstel komt door het toegenomen consumentenvertrouwen, de toenemende baanzekerheid en de historisch lage hypotheekrente in combinatie met de goede betaalbaarheid van woningen. Het positieve sentiment heeft veel nieuwe hypotheekaanbieders aangetrokken, zoals verzekeraars en pensioenfondsen. De concurrentie tussen de verschillende (nieuwe) hypotheekaanbieders, en de dalende hypotheekrente heeft geresulteerd in extra marge druk. De Nationaal Hypotheek Garantie (NHG) heeft de NHG-grens per 1 juli 2014 verlaagd van € 290.000 naar € 265.000.

3.6.2 Beleggingsbeleid van het pensioenfonds

De dekkingsgraad steeg van 105,2% eind 2013 naar 106,5% eind 2014. De waarde van de totale beleggingsportefeuille steeg over dezelfde periode van circa €613 miljoen tot circa €770 miljoen. Zakelijke waarden lieten een positief rendement zien. De meeste vastrentende waarden lieten daarnaast ook een stijging in waarde zien als gevolg van een gedaalde rente. De gedaalde rente heeft gezorgd voor een stijging van de verplichtingen, echter door enerzijds de renteafdekking en anderzijds de goede rendementen is de dekkingsgraad van het pensioenfonds per saldo gestegen.

Het pensioenfonds heeft gedurende het jaar stabiel beleid gevoerd. De indeling naar een match- en een returnportefeuille met bijbehorend herbalanceringsbeleid heeft voldaan aan de doelstelling van een stabiel risicoprofiel. Door de marktomgeving, en met name de dalende rente, zijn de match- en returnbandbreedtes zowel in mei en augustus, als in december doorbroken. In zowel juni als september is de portefeuille geherbalanceerd om het risicoprofiel van de portefeuille te stabiliseren.

In mei 2014 heeft het bestuur stil gestaan bij het onderwerp renterisico door middel van een studiedag. Daarbij is de werking en invulling van de matchportefeuille nader geanalyseerd. Hiernaast heeft het Bestuur de zakelijke beleggingscategorieën

geëvalueerd aan de hand van algemene criteria en haar Investment Beliefs. Naar aanleiding van deze analyse zal in 2015 dieper ingegaan worden op de categorieën vastgoed, commodities en converteerbare obligaties.

Op 29 mei 2014 raakten de stijgende aandelenkoersen het afgesproken triggerniveau. Bij het overschrijden van een triggerniveau wordt systematisch overwogen of de risicoposities aanpassing behoeven. Het bestuur heeft naar aanleiding van de trigger uitgebreid gekeken naar de mogelijke alternatieven, inclusief afdeckingsconstructies. Na uitgebreide discussie en analyse werd vervolgens besloten om geen aanpassingen in de portefeuille door te voeren.

Naast de aandelentriigger is in februari, juni en juli de 30-jaars rente onder de, in de rentetriigger tabel opgenomen, niveaus uitgekomen. Na overleg en analyse van de marktomgeving met haar adviseurs heeft het bestuur in juni besloten het rentehedgepercentage te verlagen naar 60%, het laagst overeengekomen niveau.

Het beleggingsplan voor 2015 stond in kader van wijziging nFTK en de investering in een nieuwe beleggingscategorie Catastrofe obligaties, welke uitvoerig door het bestuur is geëvalueerd.

Onderstaande tabel laat de beleggingen in procenten zien per eind 2014.

CATEGORIE	Weging	Norm	Belegd Vermogen in 1,000	
	31-12-2014	2014	01-01-2014	31-12-2014
<i>Return portefeuille</i>	48,8%	48,8%	348,326	375,266
<i>Match portefeuille</i>	51,2%	51,2%	264,837	394,370
Totaal portefeuille	100%	100%	613,164	769,636
<i>Liquide Return portefeuille</i>				
Aandelen	63,9%	63,1%	182,397	202,985
Converteerbare Obligaties	13,0%	13,0%	40,317	41,217
Grondstoffen	9,0%	9,4%	25,916	28,579
Obligaties	14,1%	14,5%	39,146	44,573
Liquide middelen	0,0%	0,0%	212	136
Totaal liquide Returnportefeuille	100%	100%	287,988	317,490
<i>Illiquide Return portefeuille</i>				
Onderhandse leningen	0,2%	0,2%	141	131
Vastgoed SAR&F	68,0%	67,6%	38,062	39,288
Vastgoed Schroders	31,8%	32,2%	22,136	18,358
Totaal Return portefeuille	100%	100%	348,326	375,266
<i>Match portefeuille</i>				
Euro Staatsleningen	33,5%	33,5%	67,357	132,269
Bedrijfsobligaties	27,0%	27,0%	99,418	106,309
Hypotheke	7,7%	7,7%	28,947	30,500
LDI	3,5%	3,5%	36,261	13,843
Nominale renteswaps	28,3%	28,3%	32,854	111,448
Totaal illiquide portefeuille	100%	100%	264,837	394,370

Investment beliefs

Het bestuur heeft Investment Beliefs (beleggingsbeginselen) vastgelegd als kader hoe Bpf Beton omgaat met financiële markten en producten. Van belang voor het bestuur zijn onder andere risicomanagement, kostenbeheersing, een goed gediversifieerd en duurzaam beleggingsbeleid en begrijpelijke investeringen.

Het bestuur heeft negen uitgangspunten geformuleerd op basis waarvan het beleggingsbeleid wordt bepaald. De Investment Beliefs zijn opgenomen bij de verklaring inzake de beleggingsbeginselen. De verklaring inzake de beleggingsbeginselen is als bijlage opgenomen in de ABTN en op de website van Bpf Beton geplaatst.

- Bpf Beton belegt alleen in categorieën en strategieën die het bestuur begrijpt;
- De vaststelling en allocatie van risicobudget naar beleggingscategorieën is de belangrijkste keuze in relatie tot de uiteindelijke ontwikkeling van de dekkingsgraad;
- Beleggingsrisico wordt op lange termijn beloond;
- Diversificatie is belangrijk;
- Consistent outperformance genereren is moeilijk;
- Voor illiquide beleggingen wordt een extra vergoeding ontvangen;
- Kostenbeheersing is belangrijk;
- Een sterke organisatie draagt bij aan het rendement;
- Bpf Beton streeft naar een duurzaam beleid ten aanzien van haar investeringen.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Bpf Beton heeft een helder en transparant beleid in maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) gericht op het identificeren en terugdringen van duurzaamheidsrisico's. De strategie richt zich op het zoeken van de dialoog met ondernemingen waarin wordt belegd (aandelen en bedrijfsobligaties) en de uitvoering van een actief stembeleid. Hierbij wordt gekeken naar diverse thema's op het gebied van milieu, de maatschappij en goed ondernemingsbestuur. Uitgangspunt hierbij zijn de wereldwijd geaccepteerde standaarden van de Principles for Responsible Investment (PRI) en de UN Global Compact.

Namens Bpf Beton heeft vermogensbeheerder F&C met bedrijven gesproken over de schending van arbeidsrechten van werknemers bij toeleveranciers en onderaannemers uit lagelonenlanden zoals China, Cambodia en Bangladesh. Na het instorten van de Rana Plaza textiel fabriek in Bangladesh waarbij ruim 1100 mensen omkwamen in 2013, hebben ook een groot aantal Nederlandse kledingmerken een internationaal bindend akkoord getekend om gezamenlijk te werken aan een verbetering van veiligheid en arbeidsomstandigheden (red. The Accord on Fire and Building Safety in Bangladesh). In 2014 is er mede namens Bpf Beton een werkbezoek aan Bangladesh gebracht om de voortgang en implementatie van het akkoord nader te onderzoeken (dit bezoek werd georganiseerd door de financiële dienstverleners Morgan Stanley en Alliance Trust). Uit onze bevindingen blijkt dat er nog veel werk verzet moet worden, maar er is al een stijging in arbeidslonen waarneembaar en het recht voor werknemers om zich te organiseren is versterkt.

De groeiende aandacht voor slechte arbeidsomstandigheden werd in 2014 opnieuw duidelijk nadat de publicatie van het rapport 'WK voetbal 2022 in Qatar' over de betrokkenheid van Nederlandse bedrijven en financiële instellingen bij bouwprojecten in deze regio zelfs tot vragen in de Tweede Kamer leidde (deze studie werd uitgevoerd door het onderzoeksbureau Profundo in opdracht van FNV). Om duurzaam ketenbeheer verder aan te jagen blijft het nodig om bedrijven ook volgend jaar naar het werknemersbeleid van partners en toeleveranciers te vragen. Voor de meeste sectoren kleven er steeds meer risico's aan het inzetten van goedkope arbeidskrachten en de financiële markten hebben deze ketenrisico's onvoldoende verdisconteerd. Namens Bpf Beton wordt de situatie in Qatar actief in de gaten gehouden.

Op jaarbasis worden ten aanzien van het MVB-beleid doelstellingen vastgelegd en resultaten gemeten. Deze resultaten worden door F&C in kwartaalrapportages uiteengezet. Op basis van onze aandelenportefeuille is er in 2014 met 393 ondernemingen afkomstig uit 47 verschillende landen een dialoog geïnitieerd. Naar aanleiding van dit contact is er gedurende het jaar 103 keer bewijs gevonden voor verbeteringen ten aanzien van het eerder besproken beleid en uitvoering. Voor onze

bedrijfsobligatieportefeuille is er met 162 ondernemingen afkomstig uit 31 verschillende landen gesproken en was het aansluitend mogelijk om 53 verbeteringen vast te stellen.

Daarnaast is er in het afgelopen jaar namens ons op 1.782 aandeelhoudersvergaderingen 19.200 keer een stem uitgebracht. Bpf Beton bracht in 20% van de gevallen een tegenstem uit of onthield zich van een stem waarna de betreffende bedrijven een toelichting ontvingen. Ook bij het stembeleid wordt Bpf Beton ondersteund door F&C.

Periodiek wordt het MVB-beleid van Bpf Beton getoetst aan ontwikkelingen in de markt en of het nog aan de wensen en eisen van het pensioenfonds en haar deelnemers voldoet. Indien nodig worden er aanpassingen doorgevoerd.

In 2015 zal het bestuur afwegen op welke wijze vervolgstappen gemaakt kunnen worden binnen het MVB-beleid. Te denken valt aan verdere integratie van MVB-criteria in reguliere beleggingsprocessen en de managerselectie. In het licht van de aankomende klimaatconferentie in Parijs (red. United Nations Climate Change Conference 2015) kunnen ook de mogelijkheden van het meten van de uitstoot van carbon emissies en het impact investeren in duurzame energie nader onderzocht worden.

Beleid duurzaamheid vastgoed

Voor vastgoed geldt dat MVB belangrijk is van diverse invalshoeken maar met name is de overtuiging dat duurzaam vastgoed op termijn beter zal renderen dan vastgoed dat niet duurzaam is. Om een duurzame vastgoedportefeuille verder te bereiken worden per sector de betreffende instrumenten ingezet (waaronder het energielabel en instrument GPR gebouw). Daarnaast hechten we veel waarde aan een goede dialoog met onze huurders over duurzaamheid.

3.6.3 Rendement van de beleggingsportefeuille

Het rendement van de portefeuille wordt afgezet tegen een meetlat (de zogenaamde benchmark) om de resultaten te kunnen beoordelen. Het rendement van de totale portefeuille bedroeg in 2014 24,52%. De benchmark (de afgesproken meetlat) bedroeg 23,90%.

In de tabel hieronder worden de absolute rendementen per categorie en van de totale portefeuille van 2014 weergegeven.

Rendementen %	2014		Out/Under Performance*
	Portefeuille	Benchmark	
Return portefeuille	4,24	3,56	0,66
Aandelen	9,88	8,95	0,86
Converteerbare Obligaties	4,96	3,82	1,10
Obligaties	4,17	4,95	-0,74
Grondstoffen	-17,30	-17,81	0,61
Liquide middelen	0,0	0,0	0,0
Totaal Liquide Return Portefeuille	5,30	4,48	0,79
Illiquide returnportefeuille			
Onderhandse Leningen	7,11	0,21	6,89
Direct onroerend goed Syntrus	2,26	2,26	0,0
Achmea Vastgoed			
Direct onroerend goed Schroders	-5,51	-5,51	0,0
Match portefeuille	50,61	50,08	0,36
Euro staatsleningen	27,58	27,89	-0,24
Bedrijfsobligaties	8,82	8,03	0,73
Hypotheken	6,89	4,42	2,37
LDI	92,30	92,30	0,0
Renteswaps	Nvt	Nvt	Nvt
Totale portefeuille	24,52	23,90	0,51

* De performance berekeningsmethodiek die gehanteerd wordt voor de relatieve performance wordt berekend op geometrische basis in plaats van rekenkundige basis. De berekeningsmethodiek die gebruikt wordt voor de berekening van het fondsrendement en benchmarkrendement is een tijdsgewogen rendement.

Evaluatie van de beleggingsportefeuille

De portefeuille is met ingang van 2012 ingedeeld in een match- en een returncomponent. Het doel van de nieuwe indeling is om een betere sturing te verkrijgen van het totale risicoprofiel. Indien (van te voren vastgelegde) bandbreedtes worden doorbroken, wordt automatisch geherbalanceerd. Het primaire doel van de matchportefeuille is het kunnen voldoen van een deel van de verplichtingen en daarnaast het verminderen van risico versus de verplichtingen. Het doel van de returnportefeuille is het kunnen voldoen van een deel van de verplichtingen en daarnaast het genereren van extra rendement ten behoeve van het herstel van de portefeuille en het creëren van goede indexatiekansen. In de returnportefeuille zitten onder andere aandelen, converteerbare obligaties, high yield obligaties, obligaties opkomende landen, onroerend goed en grondstoffen.

De totale portefeuille behaalde een rendement van +24,52% en een outperformance versus de benchmark van +0,51%. Het positieve absolute rendement is grotendeels toe te schrijven aan het rendement van de matchportefeuille (+50,6%), gedreven door de forse rentedaling.

Ook de returnportefeuille rendeert positief (+4,2%). Aandelen lieten het hoogste rendement zien (+9,9%). Een negatieve uitschieter was wederom de categorie commodities (-17,3%) als gevolg van een forse daling van de olieprijs.

Beleid renteafdekking

Het fonds heeft met ingang van het beleggingsplan 2014 gekozen voor een rentestafel waarbij de koppeling wordt gelegd tussen het rentehedgepercentage (op marktbasis) en het niveau van de 30-jaars Euro swaprente. Twee gedachtes liggen hieraan ten grondslag. De rentestafel is allereerst gebaseerd op een constant risicoprofiel. Tevens impliceert een stafel een rentevisie

(namelijk “mean-reversion”) waarbij het waarschijnlijker is dat rentes gaan stijgen bij lage renteniveaus dan bij hoge renteniveaus en vice versa.

Concreet is de strategische renteafdekking verlaagd van 70% naar 65% met ingang van het beleggingsplan gevolgd door een tweede verlaging tot 60% in juni.

3.6.4 Z-Score 2014

De z-score wordt ieder jaar berekend en laat het verschil zien tussen het werkelijke rendement van de portefeuille en het rendement van de benchmark (een vergelijkingsmaatstaf). Een positief getal betekent dat de beleggingen van Bpf Beton beter hebben geredeneerd dan de markt; bij een negatief getal geldt het omgekeerde. Bij de berekening worden ook de kosten in de beschouwing opgenomen.

Naast de jaarlijks berekende z-score wordt een zogenaamde performancetoets gedaan, waarin de z-scores over een periode van 5 jaren worden berekend. In het Vrijstellingsbesluit Wet Bpf 2000 is opgenomen dat er vrijstelling van de verplichte deelname aan een bedrijfstakpensioenfonds kan worden verleend als de performancetoets lager is dan -1,28 (oude stijl) en 0 (nieuwe stijl). Het feitelijk behaalde rendement van Bpf Beton wijkt dan behoorlijk negatief af van de benchmark.

De gecertificeerde z-score voor het jaar 2014 bedraagt 0,08. De performancetoets nieuwe stijl bedraagt 1,14 en de performancetoets oude stijl bedraagt -0,14. Bpf Beton zit voor beide boven de toegestane norm.

De oude stijl is nog genoemd om een vergelijking te kunnen maken met de in voorgaande jaren gepubliceerde percentages.

3.7 Vooruitzichten

3.7.1 ALM Studie Bpf Beton

Conform de inkoopprocedure heeft het bestuur begin november 2014 bij drie partijen een offerte opgevraagd ten behoeve van de in het eerste kwartaal 2015 uit te voeren ALM studie. Het bestuur heeft in de bestuursvergadering van 12 december 2014 voor de offerte van Ortec gekozen.

Aanleiding voor deze ALM-studie zijn zowel het nFTK als de invoering van een gewijzigde pensioenregeling per 2015. In deze ALM studie worden de impact van nFTK, de haalbaarheid van de pensioenregeling en het toetsen van het beleidskader nader onderzocht. Specifieke aandachtsgebieden daarbij zijn:

- Het beleggingsbeleid: Het toetsen van het strategisch beleggingsbeleid en het effect van percentagewijzigingen ten opzichte van de beleggingsmix. Verkrijgen van een duidelijk beeld van de financiële risico's voor het fonds en van de kans op onderdekking;
- Het toeslagbeleid: De indexatiekansen en eventuele wijziging van het toeslagbeleid.

Het bestuur heeft een werkgroep geformeerd van drie bestuursleden die de uitkomsten van de ALM studie voorbereiden ter bespreking in het voltallige bestuur. Deze werkgroep is vijfmaal bijeengekomen. In de bestuursvergadering van 20 maart 2015 zijn de uitkomsten van de ALM studie behandeld. In de studiedag van het bestuur over de implementatie van het nFTK op 27 maart 2015 zijn de uitkomsten van de ALM studie gebruikt. Vervolgens heeft het bestuur op 24 april 2015 de uitkomsten voor het beleggingsbeleid behandeld.

In de ALM analyse is eerst het huidige beleid geanalyseerd binnen het nieuwe financiële toetsingskader. Uit deze analyse bleek dat, binnen de zorgvuldig gekozen economische uitgangspunten, dat de huidige regeling niet houdbaar is met het huidige premieniveau. Dat komt tot uiting in hoge kansen (>60%) op een verlaging van het opbouwpercentage en in lage indexatiepercentages in de komende 5 jaar en onvolledige indexatiepercentages in de 10 jaar daarna. Het bestuur zal gedurende 2015 met sociale partners in overleg treden om de ambitie van het fonds en het premiebeleid weer met elkaar in evenwicht te brengen. De ALM studie zal hierbij als basis dienen.

3.7.2 Nationale Pensioendialoog om nieuw stelsel op te zetten

Het kabinet ziet de wijzigingen in het fiscale kader en het nieuwe financieel toetsingskader (nFTK) als onderhoud aan het pensioenstelsel. Onderhoud dat nodig is voor de houdbaarheid op korte termijn. Via een brede dialoog wil het kabinet wensen en ideeën in kaart brengen om een fundamentele discussie over de toekomst van het pensioenstelsel te voeren.

Van september tot december 2014 werden de dialoogsessies gehouden. De Sociaal-Economische Raad (SER) brengt een advies uit dat onderdeel van deze dialoog is. Staatssecretaris Klijnsma van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) verwerkt alle input in een hoofdlijnennotitie die in het voorjaar van 2015 naar de Tweede Kamer gaat. Klijnsma hoopt dat er deze kabinetsperiode nog een visie van het kabinet op de toekomst van het pensioenstelsel komt. Maar voor de vastlegging in wetgeving verwacht ze dat meer tijd nodig is.

3.7.3 Nieuwe Wet Pensioencommunicatie vanaf 1 juli 2015

Het kabinet wilde bij de start van het nieuwe financieel toetsingskader (nFTK) ook nieuwe regels voor pensioencommunicatie laten gelden. Het doel van de nieuwe regels voor communicatie is deelnemers meer inzicht geven in hun pensioensituatie. En daarmee handelingsperspectief te bieden. Staatssecretaris Klijnsma van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) stuurde op 2 september het wetsvoorstel Wet Pensioencommunicatie aan de Tweede Kamer. Op 19 december 2014 volgden wijzigingen op het wetsvoorstel. Ook kwam er een concept van de lagere regelgeving. Hierdoor zijn de regels voor pensioencommunicatie verder tot in detail uitgewerkt. De geplande ingangsdatum is verschoven naar 1 juli 2015.

Het wetsvoorstel biedt meer ruimte voor digitale communicatie. De informatie loopt via drie kanalen. Die bevatten elk informatie van andere aard. Ten eerste komt er het Pensioen 1-2-3. Het Pensioen 1-2-3 bevat algemene informatie over de pensioenregeling (in drie lagen). Ten tweede is er het UPO dat persoonlijke informatie bevat over het bij één pensioenuitvoerder opgebouwde pensioen. Op het UPO kan ook het te bereiken pensioen staan. Tot slot is er het pensioenregister. Het pensioenregister geeft een totaaloverzicht van het te bereiken pensioen, zowel AOW als aanvullend pensioen. Het register rekent met een optimistisch, neutraal en een pessimistisch economisch scenario. Over de uitvoerbaarheid van de rekenmethodiek overlegt de regering nog met pensioenuitvoerders en toezichthouders. Het pensioenregister gaat daarnaast in drie jaar stapsgewijs uitbreiden. Het pensioenregister gaat inzicht geven in de toereikendheid van het pensioen in relatie tot de uitgaven. Ook wordt het mogelijk om het pensioeninkomen op huishoudniveau zichtbaar te maken.

Voor toekomstige pensioengerechtigden verandert dat zij straks informatie krijgen die specifiek in het kader van de pensioeningang van belang is. Pensioengerechtigden krijgen later toegang tot het pensioenregister. Dat is als met de rekenmethodiek en economische scenario's gerekend kan worden. Nog open staat hoe de inhoudelijke afbakening is tussen fonds en pensioenregister. En ten tweede een goede uitleg aan deelnemers over eventuele verschillen in de uitkomsten.

3.7.4 Rapporteren kosten vanaf jaarverslag 2015 verplicht

Op 31 oktober presenteerden actuariael adviesbureau Lane Clark & Peacock (LCP) en de Pensioenfederatie het rapport Werk in uitvoering bij pensioenfondsen. Van de 234 onderzochte pensioenfondsen rapporteerde ongeveer 94% in het jaarverslag 2013 over de pensioenbeheerkosten, circa 93% over de vermogensbeheerkosten en 74% over de transactiekosten. Rapporteren over kosten is per 1 januari 2015 wettelijk voorgeschreven. LCP beveelt aan om de uitvoeringskosten te vermelden bij de kerncijfers in het jaarverslag. LCP adviseert ook om uitgebreide verantwoording af te leggen over nut en noodzaak van de gemaakte kosten. In paragraaf 3.8 rapporteert Bpf Beton over de kosten voor het uitvoeren van de pensioenregeling en de kosten van vermogensbeheer.

3.7.5 Nieuw type pensioenfonds APF

In het palet aan pensioenuitvoerders komt er een nieuw type pensioenfonds bij: het algemeen pensioenfonds (APF). Op 19 december diende staatssecretaris Klijnsma van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een wetsvoorstel hiervoor in. Het APF is bedoeld om de samenvoeging van pensioenfondsen gemakkelijker te maken. Anders dan bestaande pensioenfondsen is het APF niet beperkt tot gebruik door een of meer specifieke doelgroepen. Kleine pensioenfondsen die niet zelfstandig verder willen of kunnen, krijgen met het APF een alternatief voor de route naar een verzekeraar. Voor wat grotere ondernemingspensioenfondsen biedt het APF expansiemogelijkheden. Een APF mag ook verplicht gestelde beroepspensioenregelingen uitvoeren. Maar een APF mag niet de regeling uitvoeren van verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfondsen. Het is mogelijk om een pensioenfonds om te vormen tot APF en om een nieuw (leeg) APF op te richten.

3.7.6 BTW-koepelvrijstelling vervalt

In juli besloot staatssecretaris Wiebes van Financiën om de btw-koepelvrijstelling voor pensioenadministratie per 1 januari 2015 af te schaffen. In de toelichting bij het besluit gaf hij aan welke werkzaamheden niet meer onder de btw-koepelvrijstelling vallen. Op 13 maart stelde het Hof van Justitie van de Europese Unie in het ATP-arrest vast dat pensioenuitvoering voor pensioenfondsen met een Defined Contribution (DB) regeling onder voorwaarden is vrijgesteld van btw. De Tweede Kamer vroeg om een analyse over de gevolgen van dit arrest. Volgens dat arrest zou de btw-vrijstelling gelden als het beleggingsrisico bij de deelnemer ligt. Wiebes interpreteert het ATP arrest echter heel nauw. Defined Benefit (DB) en Collective Defined Contribution (CDC) premieregelingen vallen volgens hem niet onder de vrijstelling. Uit een uitspraak van het Hof Den Haag van 9 december blijkt dat de rechter ook vindt dat defined benefit regelingen niet onder de btw-vrijstelling vallen.

3.7.7 Fundamentele discussie waardeoverdracht nog niet gevoerd

Het kabinet wil een fundamentele discussie over waardeoverdracht voeren. Bij de uitvoering van waardeoverdracht doen zich namelijk problemen voor. Meest opvallend daarvan zijn de problemen die er zijn als werkgevers met verzekerde regelingen bij waardeoverdracht geld moeten bijbetalen. Staatssecretaris Klijnsma heeft in 2014 echter geen nieuwe opzet voor het systeem van waardeoverdracht voorgesteld. Wel is er door de Tweede Kamer geregeld dat de termijn van 6 maanden vervalft waarbinnen een opgave voor waardeoverdracht moet worden aangevraagd.

3.7.8 Partnerpensioen overleden ex weer terug bij deelnemer

Het is mogelijk dat het partnerpensioen van de ex-partner weer ten gunste komt aan de deelnemer als de ex-partner eerder dan de deelnemer overlijdt. Het fonds kan zelf kiezen of deze mogelijkheid ook in de eigen regeling komt. De wijziging komt uit de Verzamelwet Pensioenen 2014 en is per 1 januari 2015 in werking getreden.

3.7.9 Vooruitzichten van de vermogensbeheerder

De economische groei in de VS ziet er goed uit, circa 3-3,5% groei. In de Eurozone moet 1,5% groei mogelijk zijn. De lagere olieprijs zal de consumptie helpen. Dit zal in de tweede helft van 2015 beter voelbaar zijn als de gasprijzen met de gebruikelijke vertraging worden aangepast bij de daling van olieprijs. De lagere euro zal ook leiden tot enige extra groei. In China zal de groei enigszins vertragen, maar dicht bij 7% kunnen blijven. In de olie-exporterende landen blijft de groei zeer laag of zal de recessie doorzetten (Rusland, Venezuela).

De val van de olieprijs zorgt voor deflatie in Europa, maar ook in de VS. Als de olieprijs later in het jaar aantrekken zal de deflatie in 2015 stoppen. In de Eurozone zit een steeds groter deel van de consumptieprijsindex in een hardnekkig dalende trend. Deflatie in de europaeriferie zal behoorlijk zijn.

De ECB zal grote moeite hebben de dalende trend van de inflatieverwachtingen om te buigen.

De rente zal in de Eurozone kunnen stijgen vanwege de extreem grote daling en het aantrekken van de economische groei. De FED zal later in het jaar beginnen met het voorzichtig verhogen van de rente. Een grote stijging van de rente is moeilijk vanwege de deflatie en het extreem ruime monetaire beleid van de centrale banken, de ECB voorop. Als het geloof in zeer lage groei verder toeneemt, kan de rente zelfs verder dalen.

Een en ander is betrekkelijk gunstig voor aandelen. Winsten kunnen (beperkt) stijgen. Het dividendrendement is hoger dan de rente. De rente is lager dan de nominale groei van het BNP. Aandelen zijn echter niet goedkoop te noemen volgens diverse maatstaven en dit zet een rem op het optimisme. De lagere olieprijs is een probleem voor de energiesector en diverse landen.

De trends op de vastgoedmarkt van 2014 kunnen in 2015 doorzetten. Mogelijkerwijze treedt er een verbetering op door de zeer lage rente waarbij het huurrendement gunstig afsteekt.

3.8 Financiële paragraaf

3.8.1 Samenvatting van de financiële positie van Bpf Beton

De financiële positie van Bpf Beton is ten opzichte van 31 december 2013 iets verbeterd. De waarde van de totale beleggingsportefeuille steeg over dezelfde periode van circa €622 miljoen tot circa €790 miljoen. Zakelijke waarden lieten een positief rendement zien. De meeste vastrentende waarden lieten daarnaast ook een stijging in waarde zien als gevolg van een gedaalde rente. De gedaalde rente heeft gezorgd voor een stijging van de verplichtingen, echter door enerzijds de renteafdekking en anderzijds de goede rendementen is de dekkingsgraad van het pensioenfonds per saldo gestegen. De dekkingsgraad steeg van 105,2% eind 2013 naar 106,5% eind december 2014.

3.8.2 Kosten uitvoering pensioenregeling

Bpf Beton maakt voor het uitvoeren van de pensioenregeling diverse kosten. Globaal kunnen deze kosten worden onderverdeeld in kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling en kosten van het vermogensbeheer. Het bestuur van Bpf Beton vindt het belangrijk open te zijn over deze kosten. Onderstaand is in dit kader een rapportage over de kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling opgenomen. De kosten van het vermogensbeheer zijn opgenomen in paragraaf 3.8.3.

De kosten worden gepresenteerd overeenkomstig de aanbevelingen van de Pensioenfederatie. Hierdoor kunnen de kosten die pensioenfondsen maken, eenvoudiger met elkaar worden vergeleken.

De kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling voor 2014 bedragen €1,8 miljoen (2013: €1,7 miljoen. Omgerekend naar kosten per deelnemer (actieve deelnemers en pensioengerechtigde deelnemers) voor 2014 is dit €136,53 (2013: €121,97).

Het bedrag aan uitvoeringskosten bestaat uit:

- kosten deelnemer
- kosten werkgever
- kosten bestuur en financieel beheer
- kosten projecten

De kosten deelnemer hebben betrekking op alle werkzaamheden die de administratie van Bpf Beton verricht om de pensioenaanspraken te administreren, de uitkeringen van de pensioengerechtigden te verzorgen en alle deelnemers en gerechtigden te informeren. Te denken valt hierbij aan het verwerken van waardeoverdrachten, het afkopen van kleine pensioenen, het toekennen van pensioenen en de communicatie met alle doelgroepen (helpdesk, website, pensioenplanner, nieuwsbrief, Uniform Pensioenoverzicht, start- en stopbrief enzovoorts).

De kosten werkgever hebben betrekking op alle activiteiten die voortvloeien uit het beheer van het bestand van aangesloten werkgevers, de aanlevering en verwerking van de werknemersgegevens, het opleggen en innen van de pensioenpremies en het onderhouden van de contacten met die werkgevers.

De kosten bestuur en financieel beheer hebben betrekking op de bestuurlijke kosten (bestuur, deelnemersraad, verantwoordingsorgaan), het voeren van het secretariaat, het opstellen van het jaarverslag en het samenstellen van financiële rapportages, de kosten van het wettelijk toezicht (DNB, AFM) en de advies- en controlekosten (actuaris, onafhankelijke accountant, aan derden uitbestede activiteiten).

De kosten van projecten hebben betrekking op communicatie en algemene en fondsspecifieke projecten verzorgd door Syntрус Achmea (Pensioenbeheer).

De kosten communicatie bestaan in 2014 uit:

- exploitatie website
- inzet pensioencommunicatie

- pensioenflitsen
- UPO-poster
- informatiebrief aan gedispenseerde werkgevers
- kleinschalig deelnemersonderzoek
- poll
- AOW-mailing
- communicatie verkiezingen Wet versterking bestuur

Voorbeelden van algemene en fonds specifieke projecten in 2014 zijn.

- gescheiden premiefacturatie t.b.v. VPL regeling
- gelijkwaardigheidstoets
- verhoging pensioenrichtleeftijd
- aanpassing opbouwpercentage
- verzamelen informatie t.b.v. BTW aangifte oude jaren

In de volgende tabel is een specificatie opgenomen van de kosten die Bpf Beton in het verslagjaar heeft gemaakt. De vermelde kosten komen niet overeen met de pensioenuitvoeringskosten zoals die zijn verantwoord in de rekening van baten en lasten. Het verschil zit in de nagekomen afrekening en de verwachte afrekening die in de jaarrekening wordt verwerkt. Ten opzichte van de verslaglegging in het jaarverslag 2013 is een wijziging doorgevoerd in de presentatie van de kosten. De kosten zijn anders gerubriceerd en tevens zijn de kosten van de beleggingsadviseur uit dit overzicht verwijderd en opgenomen bij de vermogensbeheerkosten.

Overzicht kosten uitvoering pensioenregeling:

Kostensoort	Bedrag	
	2014	2013
Uitvoeringskosten werknemer	€765	€714
Uitvoeringskosten werkgever	€95	€105
Kosten bestuur en financieel beheer	€1.307	€1.225
Financiële administratie	€ 231	€ 228
Bestuursondersteuning	€ 509	€ 494
Toezichtkosten	€ 43	€ 46
Advies- en controlekosten *	€ 231	€ 263
Bestuurskosten	€ 261	€ 162
Contributie/Verzekering/Porti	€ 35	€ 32
Diversen	-€ 4	€ 1
Projectkosten	€171	€129
Communicatie	€ 98	€ 111
Specifieke (eenmalige) kosten	€ 73	€ 18
Subtotaal kosten	€2.338	€2.172
Kortingen **	-€496	-€490
Toerekening kosten aan overgangsrechten VPL	-€38	-€14
Totaal	€1.804	€1.668

* Kosten voor beleggingsadviseur zijn opgenomen bij vermogensbeheerkosten.

** Kortingen: In 2012 zijn er kortingen overeengekomen op de dienstverlening, waaronder een schaalvoordelenkorting en een meerjaren-korting.

3.8.3 Kosten van vermogensbeheer

De kosten van het vermogensbeheer in 2014 bedroegen €3,0 miljoen (2013: €2,4 miljoen). Afgezet tegen het gemiddeld belegd vermogen, komen de totale kosten van vermogensbeheer in 2014 neer op 0,384% (2013: 0,396%) van het gemiddeld belegd vermogen (gesaldeerd met negatieve derivaten) van circa €770 miljoen (2012: €613 miljoen).

De transactiekosten in 2014 bedroegen €825 duizend (2013: €457 duizend). Afgezet tegen het gemiddeld belegd vermogen, komen de transactiekosten in 2014 neer op 0,107% (2013: 0,075%) van het gemiddeld belegd vermogen (gesaldeerd met negatieve derivaten) van circa €770 miljoen (2012: €613 miljoen).

Hieronder treft u een toelichting van diverse vermogensbeheerskosten:

- De beheerskosten van beleggingen hebben betrekking op:
 - fiduciar beheer: service fees, fiduciare-/Multi manager pools en valuta afdekking fiduciare pools.
 - vermogensbeheer: F&C pools, LDI pools en discretionaire beleggingen.
- De overige kosten bestaan uit Reo kosten (maatschappelijk verantwoord beleggen) en accountants- en advieskosten.
- De transactiekosten bestaan uit F&C Pools, LDI Pools, discretionaire beleggingen en valuta hedging.

Hieronder treft u het overzicht kosten vermogensbeheer over het boekjaar 2014:

Kosten vermogensbeheer 2014	Beheerkosten	Transactiekosten	Totaal
Kosten per beleggingscategorie			
Vastgoed	255	10	265
Aandelen	596	142	738
Private equity	0	0	0
Vastrentende waarden	753	542	1.295
Hedgefunds	0	0	0
Commodities	97	9	106
Overige beleggingen	7	0	7
Totaal kosten toe te wijzen aan categoriën excl. overlay	1.708	703	2.411
Kosten overlay beleggingen	152	122	274
Totaal kosten toe te wijzen aan categoriën incl. overlay	1.860	825	2.685
Overige vermogensbeheerkosten			
Kosten vermogensbeheer pensioenfondsen en bestuursbureau	0	0	0
Kosten fiduciar beheer	57	0	57
Bewaarloon	26	0	26
Advieskosten vermogensbeheer	0	0	0
Overige kosten	146	0	146
Totaal overige vermogensbeheerkosten	229	0	229
Subtotaal kosten vermogensbeheer (Staat J402)			2.914
Beleggingsadviseur (Strategon)			40
Totaal kosten vermogensbeheer 2014 *			2.954

* De kosten van het vermogensbeheer, zoals hier wordt gepresenteerd, sluiten niet aan bij de jaarrekening. De bedragen in de hiervoor opgenomen tabel zijn gebaseerd op de verslagstaat J402. In de jaarrekening worden de cijfers gebaseerd op de verslagstaat J401. Het grootste verschil wordt veroorzaakt door de transactiekosten. In de jaarrekening zijn de transactiekosten onderdeel van de aan- en verkooptransacties. De kosten van de beleggingsadviseur zijn in de jaarrekening opgenomen onder pensioenbeheerkosten. Deze kosten zijn toegevoegd aan de vermogensbeheerkosten.

Hieronder treft u het overzicht kosten vermogensbeheer over het boekjaar 2013:

Kosten vermogensbeheer 2013	Beheerkosten	Transactiekosten	Totaal
Kosten per beleggingscategorie			
Vastgoed	199	10	209
Aandelen	525	71	596
Private equity	0	0	0
Vastrentende waarden	615	203	818
Hedgefonds	0	0	0
Commodities	82	6	88
Overige beleggingen	120	0	120
Totaal kosten toe te wijzen aan categoriën excl. overlay	1.541	290	1.831
Kosten overlay beleggingen	114	167	281
Totaal kosten toe te wijzen aan categoriën incl. overlay	1.655	457	2.112
Overige vermogensbeheerkosten			
Kosten vermogensbeheer pensioenfondsen en bestuursbureau	0	0	0
Kosten fiduciair beheer	51	0	51
Bewaarloon	105	0	105
Advieskosten vermogensbeheer	0	0	0
Overige kosten	117	0	117
Totaal overige vermogensbeheerkosten	273	0	273
Subtotaal kosten vermogensbeheer (Staat J402)			2.385
Beleggingsadviseur (Strategeon)			45
Totaal kosten vermogensbeheer *			2.430

* De kosten van het vermogensbeheer, zoals hier wordt gepresenteerd, sluiten niet aan bij de jaarrekening. De bedragen in de hiervoor opgenomen tabel zijn gebaseerd op de verslagstaat J402. In de jaarrekening worden de cijfers gebaseerd op de verslagstaat J401. Het grootste verschil wordt veroorzaakt door de transactiekosten. In de jaarrekening zijn de transactiekosten onderdeel van de aan- en verkooptransacties. De kosten van de beleggingsadviseur zijn in de jaarrekening opgenomen onder pensioenbeheerkosten. Deze kosten zijn toegevoegd aan de vermogensbeheerkosten.

4 Verantwoordingsorgaan

4.1 Jaarverslag 2014

4.1.1 Algemeen

Hieronder is het jaarverslag 2014 van de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan (oude stijl) tot 30 juni 2014 en het verantwoordingsorgaan (nieuwe stijl) vanaf 1 juli 2014 opgenomen.

4.1.2 Jaarverslag tot 30 juni 2014

De deelnemersraad is ingesteld door het bestuur in 2007 en gestart met 2 leden. In 2008 is het ledenaantal vergroot naar 8. De leden vertegenwoordigen de deelnemers en de gepensioneerden. Het verantwoordingsorgaan (oude stijl) bestaat uit 3 leden en die vertegenwoordigen de deelnemers, gepensioneerden en de werkgevers.

De leden van de deelnemersraad van 1 januari 2014 tot en met 30 juni 2014 waren:

Leo Addink	- gepensioneerde (lid FNV)	Wout Pieterse	- deelnemer (lid FNV)
Jan van Mulligen	- gepensioneerde	Jaap Boks	- gepensioneerde (lid CNV)
Arend van den Burg	- deelnemer (lid CNV)	Bert Bodelier	- deelnemer
Wim van der Linden	- deelnemer	Arno van Riet	- deelnemer (lid FNV)

De leden van het verantwoordingsorgaan (oude stijl) van 1 januari 2014 tot en met 30 juni 2014 waren:

Jan van Mulligen	- gepensioneerde	Bert Bodelier	- deelnemer
Anton Rijkers	- werkgever		

De deelnemersraad heeft als taak het bestuur te adviseren op verzoek of uit eigen beweging over zaken of te nemen besluiten die het fonds betreffen. Het betreft onder meer:

- Maatregelen van algemene strekking;
- Wijzigingen in reglementen en statuten;
- Jaarverslag;
- Toeslagbeleid;
- Premiebeleid;
- Overdracht van verplichtingen;

In het verslagjaar heeft de deelnemersraad/verantwoordingsorgaan (oude stijl) twee keer vergaderd. Normaliter is vergaderd voorafgaand aan de bestuursvergadering. Eenmaal is vergaderd met bestuursleden aanwezig, eenmaal zonder aanwezigheid van bestuursleden. Indien nodig werd er telefonisch vergaderd.

De deelnemersraad heeft een aantal adviezen aan het bestuur verstrekt. De adviezen gingen over:

- Verkiezingsreglement;
- Wijziging statuten n.a.v. keuze paritair bestuursmodel;
- Nieuw reglement Verantwoordingsorgaan (nieuwe stijl);
- Nieuw reglement Raad van Toezicht;
- Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) 2014;

- Jaarverslag 2013.

Het verantwoordingsorgaan (oude stijl) heeft het jaarverslag 2013 goedgekeurd.

Naast de adviezen aan het bestuur werd in 2014 veel aandacht besteed aan de financiële positie van het fonds. De deelnemersraad/verantwoordingsorgaan (oude stijl) nam kennis van alle onderwerpen die spelen bij het fonds, aangezien de notulen van de bestuursvergaderingen ter kennisname van het bestuur ontvangen worden. Tevens werd maandelijks de dekkingsgraad monitor onder de leden van de deelnemersraad verspreid.

Nauw betrokken werd de deelnemersraad bij de communicatie met de deelnemers (Pensioenflits).

Diverse leden van de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan (oude stijl) hebben in 2014 vergaderingen/themadagen bijgewoond van het Platform Deelnemersraden.

Door de implementatie van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen zijn per 1 juli 2014 de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan (oude stijl) opgeheven.

4.1.3 Jaarverslag vanaf 1 juli 2014

Door de implementatie van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen is per 1 juli 2014 het verantwoordingsorgaan (nieuwe stijl) in werking getreden.

De leden van het verantwoordingsorgaan van 1 juli 2014 tot en met 31 december 2014 waren:

Anton Rijkers	- werkgever (lid BFBN)	Wout Pieterse	- gepensioneerde (lid FNV)
Bert Bodelier	- deelnemer (lid Unie)	Jan van Mulligen	- gepensioneerde (lid PCOB)
Arend van den Burg	- deelnemer (lid CNV)	Wim van der Linden	- gepensioneerde (lid Unie)
Arno van Riet	- deelnemer (lid FNV)		

Het verantwoordingsorgaan heeft de volgende taken en bevoegdheden:

- Het geven van een oordeel over het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van de raad van toezicht, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, alsmede over beleidskeuzes voor de toekomst;
- Adviseren over voorgenomen besluiten inzake:
 - het beleid inzake beloningen;
 - de vorm en inrichting van het intern toezicht;
 - de profielschets voor leden van de raad van toezicht;
 - het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
 - het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid;
 - gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van het fonds of de overname van verplichtingen door het fonds;
 - liquidatie, fusie of splitsing van het fonds;
 - het sluiten, wijzigen of beëindigen van een uitvoeringsovereenkomst;
 - het omzetten van het pensioenfonds in een andere rechtsvorm, bedoeld in artikel 18 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek;
 - de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten;
 - adviseren van het bestuur naar aanleiding van de melding van disfunctioneren van het bestuur door de raad van toezicht.

In het verslagjaar heeft het verantwoordingsorgaan twee keer vergaderd, in het algemeen voorafgaand aan een bestuursvergadering. Eenmaal is vergaderd in aanwezigheid van bestuursleden, eenmaal zonder aanwezigheid van bestuursleden.

Het verantwoordingsorgaan heeft een aantal adviezen aan het bestuur verstrekt. De adviezen gingen over:

- Profielschets voor leden van de Raad van Toezicht;
- Premievaststelling voor 2015.

Het verantwoordingsorgaan heeft in 2014 een studiedag, verzorgd door SPO, gehad waarin de nieuwe activiteiten van het verantwoordingsorgaan uitvoerig zijn behandeld.

Diverse leden van het verantwoordingsorgaan (nieuwe stijl) hebben in 2014 vergaderingen/themadagen bijgewoond van het Platform Medezeggenschap pensioenfondsen.

Aan het eind van het verslagjaar is besloten om in het vervolg papierloos te vergaderen en zijn door het bestuur de daarvoor benodigde middelen ter beschikking gesteld.

Het verantwoordingsorgaan (nieuwe stijl) is tevreden met de wijze waarop zij in 2014 werd betrokken in de activiteiten van het pensioenfonds. De relatie van het verantwoordingsorgaan met de Raad van Toezicht, het bestuur en Syntrus Achmea is goed. Het tonen van een grote openheid van allen wordt op prijs gesteld.

4.2 Oordeel 2014

Het verantwoordingsorgaan (nieuwe stijl) heeft haar oordeel gebaseerd op het (concept) jaarverslag 2014 en de (concept) jaarrekening 2014 en de bevindingen van de raad van toezicht, zoals behandeld in de vergadering op 29 mei 2015.

Het verantwoordingsorgaan (nieuwe stijl) is van mening dat het jaarverslag 2014 en de jaarrekening 2014 een correct beeld geeft van hetgeen in 2014 bij Bpf Beton heeft plaatsgevonden. De door het bestuur geformuleerde beleidsvoornemens 2014 zijn, naar mogelijkheid, in 2014 gerealiseerd.

Het verantwoordingsorgaan (nieuwe stijl) kan tevens instemmen met de beleidsvoornemens welke het bestuur voor 2015 en later heeft geformuleerd.

Tevens deelt het verantwoordingsorgaan (nieuwe stijl) de aanbevelingen welke door de raad van toezicht in hun rapportage 2014 (zoals opgenomen in paragraaf 5) zijn gedaan.

4.3 Reactie bestuur

Naar aanleiding van het oordeel van het verantwoordingsorgaan is onderstaand de reactie van het bestuur:

Bij de inwerkingtreding van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen op 1 juli 2014 is het verantwoordingsorgaan ingericht. Het positieve oordeel van het verantwoordingsorgaan wordt door het bestuur erg gewaardeerd.

Het bestuur heeft kennis genomen van de aanbevelingen die het verantwoordingsorgaan deelt met de raad van toezicht. De aanbevelingen worden door het bestuur ter harte genomen en zijn voor een deel reeds opgepakt.

Het bestuur bedankt het verantwoordingsorgaan voor de rol die zij in het verslagjaar heeft vervuld.

5 Raad van toezicht

5.1 Inleiding

De raad van toezicht heeft, gehoord het verantwoordingsorgaan, haar bevindingen en aanbevelingen gerapporteerd aan het Verantwoordingsorgaan. Het betreft de tweede helft van 2014.

Het intern toezicht richt zich op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. Het intern toezicht ziet in ieder geval toe op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenbehartiging door het bestuur.

Het visitatierapport van begin 2014 vormt het vertrekpunt van de werkzaamheden van de raad.

In het verslagjaar heeft in augustus een nadere introductie met het bestuur en met het verantwoordingsorgaan plaatsgevonden.

De raad heeft een werkplan opgesteld en de portefeuilles governance, risicomangement en vermogensbeheer onderling verdeeld. Aan de hand van deze drie thema's heeft de raad van toezicht haar eerste bevindingen verzameld en is het bestuur tussentijds gevraagd enkele punten nader te verduidelijken.

Het door de raad van toezicht gehanteerde normenkader gaat uit van de Code Pensioenfonds van de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid, die op zijn beurt is gebaseerd op de Pensioenwet zoals die luidt na inwerkingtreding van de Wet Versterking Bestuur Pensioenfonds. Daarnaast gebruikt de raad van toezicht de VITP-Toezichtcode.

5.2 Bevindingen en aanbevelingen

Bevindingen governance en uitbesteding

Bij de inwerkingtreding van de Wet versterking bestuur pensioenfonds op 1 juli 2014 heeft het bestuur gekozen voor handhaving van het paritaire model. Het bestuur is uitgebreid met één zetel; in de nieuwe situatie bestaat het bestuur uit negen leden: vier namens werkgevers, drie namens werknemers en twee namens pensioengerechtigden. Het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht zijn ingericht en de bijbehorende reglementen zijn vastgesteld. Er wordt door het bestuur op regelmatige basis overleg gevoerd met beide organen. Bij een aantal vergaderingen van het verantwoordingsorgaan is deels een bestuursdelegatie aanwezig.

Het bestuur heeft een missie en visie geformuleerd, in afstemming met cao-partijen zal in 2015 gestart worden met een onderzoek naar mogelijkheden voor schaalvergroting.

De deskundigheid van de bestuursleden is vastgelegd in het geschiktheidsplan en de bijbehorende functieprofielen, deze hebben de aandacht van het bestuur. De besluiten die het bestuur neemt worden goed in de notulen weergegeven, de overwegingen die aan de besluiten ten grondslag liggen staan niet altijd in de notulen weergegeven. Hiermee is niet altijd duidelijk op welke wijze het besluit tot stand is gekomen.

Er is geen portefeuillevindeling binnen het bestuur; daardoor zijn er vanuit het bestuur geen actiehouders, de regie op het bestuurlijke proces komt daarmee onder druk te staan.

Bij het premiebesluit 2015 heeft het bestuur de belangenbehartiging op een evenwichtige wijze toegepast, zonder dit overigens als zodanig concreet te benoemen.

Het bestuur opereert grotendeels op basis van vertrouwen. Veel acties worden bij de uitvoerders (pensioenbeheer en vermogensbeheer) neergelegd. Het bestuur voert jaarlijks evaluatiegesprekken met de externe partijen, met als doelstelling de samenwerking tussen het bestuur en partijen en tussen partijen onderling te evalueren. Partijen worden daarbij niet op vooraf vastgestelde criteria getoetst.

Aanbevelingen governance en uitbesteding

- Blijf aandacht houden voor het deskundigheidsniveau van alle bestuursleden.
- Overweeg een portefeuillevindeling binnen het bestuur te hanteren om daarmee de verantwoordelijkheden binnen het bestuur beter te spreiden.
- Neem in de notulen van bestuursvergaderingen de beleidsoverwegingen die aan een beslissing ten grondslag liggen op.

- Maak specifieke beleidsdocumenten voor besluitvorming waarbij de evenwichtige belangenbehartiging aan de orde is.
- Hanteer bij de periodieke evaluatiegesprekken met de externe partijen vooraf vastgestelde beoordelingscriteria.

Bevindingen risicomanagement

Het bestuur heeft een eerste stap gezet met risicomanagement en de integrale benadering van de risico's. De gemaakte inventarisatie kan worden gezien als een nulmeting. Een concrete invulling van de integrale benadering en het hanteren van een integrale risicotool daarbij ontbreken echter nog.

Op dit moment wordt weliswaar elk halfjaar een risicomatrix (door de uitvoerder) ingevuld; aan de uitkomsten zijn geen vervolgcacties gekoppeld.

Aanbevelingen risicomanagement

- Geef zo spoedig mogelijk een meer concrete invulling aan het risicobeheer en incorporeer dit in de besluitvorming.
- Zorg er als bestuur voor dat zelf de regie wordt gevoerd en laat dit niet over aan externe partijen.

Bevindingen vermogensbeheer

Het fonds heeft geen beleggingsadviescommissie en neemt alle besluiten in gemeenschappelijkheid. Het laat zich daarbij breed ondersteunen door de fiduciair manager F&C en de investment consultant Strategeon. Dat geeft beide partijen een aanzienlijke rol in het totale beleggingsproces.

Het voornemen van het bestuur om catastrofe bonds op te nemen in de beleggingsportefeuille resulteert in een toename van de complexiteit van de portefeuille. Dit vergt een herbeoordeling van de complexiteit van de totale portefeuille om te bezien of de beleggingscategorieën qua risicoprofiel passend zijn. F&C is aangesteld als fiduciair beheerder van het fonds. Strategeon heeft in 2013 een notitie geschreven waarin het manager selectie beleid is vastgelegd. Eén van de taken van F&C is het selecteren van de managers en hun producten voor de nadere invulling van de portefeuille.

F&C heeft de mogelijkheid om eigen producten te selecteren. Hierdoor kan een potentieel belangenconflict ontstaan. Voor het selecteren van de eigen producten van F&C zijn door het bestuur wel additionele criteria vastgesteld.

F&C, SAREF en Schroders rapporteren elk zelf de risico's en de performance van de onderdelen van de beleggingsportefeuille. Er is geen onafhankelijke controle, behalve een check van Strategeon. Het gevaar bestaat dat het bestuur een eenzijdige en mogelijk onjuiste voorstelling van zaken gepresenteerd krijgt.

Er is bij een aantal beleggingsproducten sprake van een gelaagdheid van kosten in de portefeuille. In de verklaring beleggingsbeginselen en de Investment beliefs geeft het bestuur aan kostenbeheersing belangrijk te vinden. Het bestuur moet voldoende inzicht in alle kosten van de beleggingsportefeuille hebben.

Aanbevelingen vermogensbeheer

- Stel een procesbeschrijving op voor periodieke evaluatie van de fiduciair beheerder, de investment consultant, alsmede alle onderliggende beleggingsmandaten.
- Maak een nadere analyse van de complexiteit van de portefeuille .
- Voer een periodieke beoordeling van alle beleggingsproducten en managers uit, met vooraf vastgestelde beoordelingscriteria.
- Onderzoek in hoeverre een onafhankelijk risico- en rendementrapportage wenselijk is.
- Maak de kosten van de beleggingsportefeuille verder inzichtelijk.

5.3 Verklaring inzake goedkeuring van het jaarverslag en de jaarrekening

De raad van toezicht van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie verklaart, conform het gestelde in artikel 6, lid 7 van het Reglement van de raad van toezicht, goedkeuring te verlenen aan het besluit tot vaststelling van het jaarverslag 2014 en de jaarrekening 2014.

5.4 Reactie bestuur

Naar aanleiding van de Samenvatting bevindingen en aanbevelingen van de raad van toezicht is onderstaand de reactie van het bestuur:

Bij de inwerkingtreding van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen op 1 juli 2014 is de raad van toezicht ingericht. Door deze wijziging wordt door het bestuur met de raad van toezicht gesproken over de rol – naast de wettelijke taken – die de raad van toezicht met haar beschikbare kennis en ervaring kan vervullen voor het bestuur.

Het positieve algemeen oordeel van de raad van toezicht wordt door het bestuur erg gewaardeerd. Het bestuur heeft kennis genomen van de aanbevelingen en bevindingen die de raad van toezicht in haar samenvatting heeft gegeven. De aanbevelingen worden door het bestuur ter harte genomen en zijn voor een deel reeds opgepakt.

Het bestuur bedankt de raad van toezicht voor de rol die zij in het verslagjaar heeft vervuld.

6 Slotwoord

Het jaar 2014 heeft voor het bestuur in het teken gestaan van de financiële positie van Bpf Beton, de implementatie van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen en de voorbereiding op de nieuwe pensioenregeling per 2015. De financiële ontwikkelingen en de lage rentestand die gevolgen hebben voor de dekkingsgraad zijn een bron van zorg voor Bpf Beton. Het bestuur heeft constante aandacht voor de financiële positie van Bpf Beton en probeert deze positie zo goed mogelijk te verbeteren met de middelen die het bestuur ter beschikking staan.

Via de website en overige communicatiemiddelen houdt het bestuur de werkgevers, (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden en overige belanghebbenden zo goed mogelijk op de hoogte van de ontwikkelingen.

Het bestuur hecht veel waarde aan openheid en transparantie naar alle belanghebbenden. Om die reden wordt ook kritisch gekeken naar alle wijzigingen die op Bpf Beton afkomen, aangezien deze gemoeid kunnen gaan met kosten. Het bestuur stelt zich op het standpunt dat deze kosten verantwoord moeten kunnen worden richting de werkgevers, deelnemers en pensioengerechtigden die verbonden zijn aan Bpf Beton.

Het bestuur neemt haar verantwoordelijkheid hierin en houdt daarbij het uiteindelijke doel voor ogen. Namelijk: het uitkeren van ouderdoms- en nabestaandenpensioenen in geval van ouderdom en overlijden en het naleven van het toeslagenbeleid zoals eerder opgenomen in dit jaarverslag.

Het bestuur dankt hierbij alle medewerkers van de uitvoeringsorganisatie, de vermogensbeheerders en de externe partijen (beleggingsadviseur, onafhankelijke accountant en actuarissen) voor de medewerking aan het handhaven van het bovengenoemde doel, wat dit jaar met de nodige inspanningen gepaard is gegaan.

Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor de Betonproductenindustrie

Amsterdam, 24 juni 2015

De heer G.W. van der Peijl
Voorzitter

De heer H. Korthof
Secretaris

Mevrouw L.L. Bruns
Plaatsvervangend voorzitter

De heer H.J. Wuijten
Plaatsvervangend secretaris

De heer J.C. Blom
Bestuurslid

De heer D.P. Slob
Bestuurslid

Mevrouw Y. Folkers
Bestuurslid

De heer A. Jorna
Bestuurslid

De heer S.J.H. Borghouts
Bestuurslid

7 Jaarrekening

In dit hoofdstuk presenteert het bestuur van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie statutair gevestigd te Amsterdam de jaarrekening over boekjaar 2014 eindigend op 31 december 2014. In hoofdstuk 8 Overige gegevens volgen de verklaringen van de certificerend actuaire en van de onafhankelijke accountant van het pensioenfonds.

De in dit hoofdstuk vermelde bedragen zijn in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

7.1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2014	2013
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)		
Vastgoedbeleggingen		58.111	60.180
Aandelen		246.431	221.790
Vastrentende waarden		327.338	271.187
Derivaten		128.928	43.172
Overige beleggingen		28.913	26.114
		<u>789.721</u>	<u>622.443</u>
Beleggingen voor risico CAO partijen	(2)	18.546	9.633
Vorderingen en overlopende activa	(3)	1.102	372
Overige activa	(4)	1.041	928
		<u>810.410</u>	<u>633.376</u>
PASSIVA			
Stichtingskapitaal en reserves	(5)		
Solvabiliteitsreserve		99.421	85.895
Algemene reserve		-52.364	-55.332
		<u>47.057</u>	<u>30.563</u>
Technische voorzieningen	(6)		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds		723.042	582.297
Overige technische voorziening		7	6
		<u>723.049</u>	<u>582.303</u>
Langlopende schulden (uit hoofde van VPL)	(7)	18.546	9.633
Overlopende passiva	(8)		
Overige schulden en overlopende passiva		21.758	10.877
		<u>810.410</u>	<u>633.376</u>
(*) De nummering verwijst naar de toelichting			
Dekkingsgraad op basis van FTK (in%)			
Nominaal		106,5	105,2

7.2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2014	2013
BATEN			
Premiebijdragen risico pensioenfonds (van werkgevers en werknemers)	(9)	23.532	28.831
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	(10)	148.981	127
Overige baten	(11)	89	-
		<u>172.602</u>	<u>28.958</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(12)	12.529	11.617
Pensioenuitvoeringskosten	(13)	1.810	1.700
Mutatie technische voorzieningen	(14)		
Pensioenopbouw		20.471	24.776
Inkoop uit hoofde van VPL-regeling		702	899
Rentetoevoegingen		2.238	2.131
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten		-12.346	-10.905
Wijziging marktrente		134.630	-22.925
Wijziging overige actuariële uitgangspunten		449	912
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-1.005	660
Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen		-4.394	-2.643
		<u>140.745</u>	<u>-7.095</u>
Mutatie overige technische voorzieningen		1	-
		<u>140.746</u>	<u>-7.095</u>
Saldo overdrachten van rechten risico pensioenfonds	(15)	1.023	-554
		<u>156.108</u>	<u>5.668</u>
Saldo van baten en lasten		<u>16.494</u>	<u>23.290</u>
Bestemming van het saldo van baten en lasten			
Mutatie algemene reserve		2.968	17.547
Solvabiliteitsreserve		13.526	5.743
		<u>16.494</u>	<u>23.290</u>

7.3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2014	2013
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen risico fonds	22.960	30.129
Ontvangen waardeoverdrachten risico pensioenfonds	788	754
Betaalde pensioenuitkeringen	-12.505	-11.551
Betaalde waardeoverdrachten risico pensioenfonds	-1.726	-160
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-1.905	-1.653
Diverse baten en lasten	8	-
	<u>7.620</u>	<u>17.519</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	210.437	76.957
Betaald inzake aankopen beleggingen	-225.628	-98.136
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	9.568	5.522
Overige mutaties inzake beleggingen	-450	-514
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-1.434	-1.315
	<u>-7.507</u>	<u>-17.486</u>
Mutatie liquide middelen	<u>113</u>	<u>33</u>
Samenstelling geldmiddelen		
	2014	2013
Liquide middelen per 1 januari	928	895
Mutatie liquide middelen	113	33
Liquide middelen per 31 december	<u>1.041</u>	<u>928</u>

7.4 ALGEMENE TOELICHTING

Inleiding

Het doel van de Stichting Bedrijfstakpensioenfondsvoor de Betonproductenindustrie, statutair gevestigd te Amsterdam (hierna het 'fonds') is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst en de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota van Stichting Bedrijfstakpensioenfondsvoor de Betonproductenindustrie.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving in het bijzonder Richtlijn 610.

De bedragen opgenomen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven. Het bestuur heeft op 12 juni 2015 de jaarrekening opgemaakt.

Schattingswijzigingen

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid.

Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het fonds.

Vanaf boekjaar 2014 is de grondslag voor overlevingskansen gebaseerd op de Prognosetafel AG 2014 zoals gepubliceerd door het Actuariële Genootschap (AG). De algemene sterftekansen die volgen uit de tafel worden voor het fonds gecorrigeerd in verband met ervaringssterfte. Dit heeft geleid tot een verlaging van de voorziening pensioenverplichting van € 1.492. Dit resultaat is via de Staat van Baten en Lasten als wijziging overige actuariële grondslagen in het verslagjaar verantwoord.

Tot en met 2013 bedroeg de voorziening voor excassokosten 5% van de voorziening voor pensioenverplichtingen. Ultimo 2014 is deze voorziening herijkt en vastgesteld op 6,25%. Als gevolg hiervan heeft een dotatie plaatsgevonden van € 8.089 in 2014. Deze mutatie is opgenomen onder overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen.

Rubriceringswijziging

Toelichting beleggingen

De jaarrekening 2014 is in vergelijking tot de jaarrekening 2013 in de toelichting gewijzigd inzake de toelichting op de beleggingen. De huidige toelichting op de beleggingen is meer in overeenstemming met de in de branche gebruikelijke wijze van rapporteren omtrent beleggingen.

De wijziging betreft het volgende. In de jaarrekening 2013 was een tabel opgenomen waarin de beleggingscategoríeën uitgesplitst werden naar de componenten belegde waarde, vorderingen, schulden en liquide middelen. Van de belegde waarde werd vervolgens een verloopoverzicht getoond.

Met ingang van de jaarrekening 2014 is de hiervoor genoemde tabel komen te vervallen. Het verloopoverzicht beleggingen geeft in de jaarrekening 2014 het verloop van de totale waarde per beleggingscategoríe weer (inclusief de vorderingen, schulden en liquide middelen). De mutatie van de vorderingen, schulden en liquide middelen is met ingang van 2014 verantwoord in de regel overige mutaties in het verloopoverzicht van de beleggingen. De vergelijkende cijfers zijn aangepast om vergelijking tussen 2014 en 2013 mogelijk te maken.

De gewijzigde indeling heeft geen invloed op het vermogen, het resultaat en de dekkingsgraad van het fonds.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de hieronder opgenomen toegepaste stelsel- en schattingswijzigingen.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de winst-en-verliesrekening en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen e.d., worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

	2014	2013
US Dollar	1,21	1,38
Japanse Yen	145,09	144,84
Britse pond	0,78	0,83
Deense kroon	7,45	7,46
Zwitserse frank	1,20	1,23
Noorse kroon	9,07	8,36
Zweedse kroon	9,47	8,85

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

Beleggingen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde.

Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie worden onder beleggingsdebiteuren dan wel -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Vastgoedbeleggingen

Vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde per 31 december van het boekjaar. Voor niet-beursgenoteerde participaties en deelnemingen in onroerende zakenmaatschappijen is dit de berekende intrinsieke waarde die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

De reële waarde van de vastgoedfondsen die in internationaal vastgoed beleggen worden gewaardeerd op basis van de door de onderliggende vastgoedfondsen opgegeven beleggingswaarden van die fondsen, zoals deze op het moment van waardering aan de beheerder ter beschikking staan. Overige vermogensbestanddelen van het fonds worden gewaardeerd volgens algemeen aanvaarde verslaggevingsgrondslagen.

Aandelen

De reële waarde van niet beursgenoteerde participaties is bepaald op basis van de laatst bekende intrinsieke waarde. Dit is het aandeel in het zichtbare eigen vermogen.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op reële waarde. De reële waarde is de per balansdatum geldende beurskoers.

Niet beursgenoteerde vastrentende waarden worden gewaardeerd tegen reële waarde. Deze waarde wordt bepaald door de te ontvangen kasstromen (rente, aflossingen en verwachte boeterente bij vervroegde aflossingen) contant te maken op basis van geldende marktrente, waarin opgenomen een opslag voor debiteurenrisico en liquiditeitsrisico.

Deposito's en vorderingen op banken worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs.

Participaties in beleggingsfondsen die beleggen in hypothecaire leningen worden gewaardeerd tegen actuele waarde. De actuele waarde is berekend door middel van de "discounted cash flow"-methode (hierna: DCF-model). Bij de actuele waarde berekening is uitgegaan van een aantal parameters c.q. veronderstellingen met betrekking tot de disconteringsvoet en de verwachte kasstroom. De disconteringsvoet bestaat uit een basisrente gelijk aan de euroswapcurve plus opslagen voor type onderpand, soort financiering en risicocategorie. De verwachte kasstroom is de te ontvangen rente en aflossing op basis van het gewogen gemiddelde moment van ontvangst inclusief het vervroegd aflossingsrisico. De gehanteerde parameters in het DCF-model zijn ultimo boekjaar geactualiseerd.

Leningen worden gewaardeerd tegen actuele waarde, zijnde de contante waarde van de met vervroegde aflossing aangepaste kasstromen, verdisconteerd tegen de rente op staatsobligaties met vergelijkbare looptijden inclusief eventuele opslagen behorende bij het risicoprofiel van de leningen.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, zijnde de marktwaarde van het contract. Voor beursgenoteerde contracten is dit de beurskoers per balansdatum. Voor niet beursgenoteerde contracten is de waardering gebaseerd op beschikbare marktinformatie als input voor gehanteerde waarderingsmodellen. Rentewaps worden gewaardeerd op basis van de verdisconteerde kasstromen tegen de zero-coupon swaprentecurve (EURIBOR). Creditposities in derivaten worden separaat verantwoord onder de overige schulden.

Overige beleggingen

De reële waarde van niet beursgenoteerde participaties is bepaald op basis van de laatst bekende intrinsieke waarde. Dit is het aandeel in het zichtbare eigen vermogen.

Securities lending

Het fonds participeert niet direct in securities lending. Binnen de beleggingspools kan sprake zijn van securities lending.

Beleggingen voor risico CAO partijen (VPL regeling)

De VPL-gelden worden aangehouden op spaarrekeningen en op een liquiditeitenrekening. De gelden worden gewaardeerd op nominale waarde.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Onder meer worden hieronder de liquide middelen opgenomen voor zover dit banktegoeden betreft welke onmiddellijk opeisbaar zijn. Liquide middelen worden gewaardeerd op nominale waarde. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas-en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Algemeen

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het fonds en risico deelnemers en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

In de toelichting wordt opgenomen het krachtens de Pensioenwet minimaal vereiste eigen vermogen volgens de in het Besluit Financieel ToetsingsKader (FTK) voorgeschreven berekeningsmethodiek als het surplusvermogen.

Algemene reserve

Deze reserve is dat deel van het vermogen dat resteert nadat via de resultaatbestemming de solvabiliteitsreserve op het gewenste niveau is gebracht. Er is geen sprake van een maximering van de algemene reserve.

Solvabiliteitsreserve

De hoogte van de Solvabiliteitsreserve is gelijk aan het Vereist Eigen Vermogen berekend op basis van het standaardmodel van DNB.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds wordt gewaardeerd op reële waarde. De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen.

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. Vanaf 2012 betreft dit de rentetermijnstructuur op basis van een driemaandsgemiddelde met toepassing van de Ultimate Forward Rate. Het hanteren van de UFR houdt in dat voor ver in de toekomst liggende verplichtingen (20 jaar tot 60 jaar) een aangepaste rentecurve wordt gehanteerd. Voor verplichtingen korter dan 20 jaar geldt de rentetermijnstructuur op basis van een driemaandsgemiddelde.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2014:

Overlevingstafels

Bij het waarden van de technische voorzieningen is uitgegaan van de sterftekansen uit de AG Prognosetafel 2014, zoals gepubliceerd door het Actuariel Genootschap, met als startkolom 2015. De sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van het pensioenfonds door gebruik te maken van fondsspecifieke correctiefactoren, berekend op basis van het Towers Watson ervaringssterfmodel 2014. De overlevingskansen van de kinderen aan wie een wezenpensioen wordt uitgekeerd worden op 1 gesteld (geen sterfte).

Partnerfrequentie

Voor de berekening van de technische voorzieningen voor nog niet ingegane partnerpensioenen wordt uitgegaan van een partnerfrequentie zoals opgenomen in de CBS data 2013, voor iedere leeftijd tot en met de pensioenleeftijd verhoogd met 2 procentpunt. Na de pensioendatum wordt uitgegaan van het bepaalde partnersysteem.

Leeftijdsverschil man-vrouw

Voor partnerpensioen is aangenomen dat de partner 3 jaar jonger is dan de verzekerde man en 3 jaar ouder dan de verzekerde vrouw.

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

Ter dekking van nog niet ingegaan wezenpensioen wordt de voorziening voor het latente partnerpensioen voor deelnemers die nog niet gepensioneerd zijn met 2% verhoogd.

Voorziening voor toekomstige excassokosten

Ter dekking van toekomstige administratiekosten is een voorziening administratiekosten opgenomen. Deze voorziening bedraagt 6,25% van de totale netto voorziening pensioenverplichtingen.

Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten

De technische voorzieningen voor de premievrijgestelde aanspraken van arbeidsongeschikte deelnemers worden bepaald als de contante waarde van de toekomstig op te bouwen aanspraken.

voorziening voor het risico van premievrijstelling

Een voorziening voor het risico van premievrijstelling van zieke deelnemers die in de WIA terecht kunnen komen, wordt berekend door de invaliditeitsopslag uit de premie van de afgelopen twee jaar te nemen.

Niet opgevraagd pensioen

Voor pensioen dat nog niet is ingegaan omdat de deelnemer onvindbaar is of niet reageert wordt de reservering 5 jaar volledig in stand gehouden. Na deze periode valt de betreffende voorziening volledig vrij.

Overige technische voorzieningen

Onder het hoofd 'Overige technische voorzieningen' worden voorzieningen opgenomen voor met de pensioenverplichtingen samenhangende risico's voor zover niet opgenomen in de berekening van de pensioenvoorziening. Het betreft hier voorziening gemoedsbezwaarden.

Langlopende schulden (uit hoofde van VPL)

De langlopende schulden uit hoofde van VPL betreft de gefactureerde premie VPL; hieraan worden de beleggingsresultaten toegevoegd, de inkoopsum van de extra pensioenaanspraken wordt onttrokken aan deze schuld.

De kosten die gemaakt worden voor het beheren van de VPL gelden en het uitvoeren van de regeling werden gefinancierd vanuit de pensioenregeling. Het bestuur heeft een methodiek bepaald om de beheerskosten voor de VPL regeling en de pensioenregeling te splitsen. Overeenkomstig de bestaande methodiek voor uitvoeringskosten, is een gemiddelde gehanteerd van begin- en eindstand van de langlopende schuld. De methodiek is besproken met en akkoord bevonden door cao partijen op 31 januari 2014.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

De (nominale) dekkingsgraad van het fonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden en minus de langlopende schulden uit hoofde van VPL te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waardingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen risico fonds

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen, alsmede premies van de Stichting Voortzetting Pensioenverzekering (FVP). Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

De premiebaten in het boekjaar zijn gebaseerd op de voorlopige loonsomopgaven van de werkgevers, tenzij definitieve loonsomopgaven al zijn verwerkt in dat boekjaar.

Onder premiebijdragen risicofonds is separaat opgenomen de hoogte van de inkoopsum(men) inzake ingekochte pensioenaanspraken uit hoofde van VPL.

Beleggingsresultaten risico fonds

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als indirecte beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de gerealiseerde herwaarderingen.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten.

Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan. Exploitatiekosten van onroerende zaken in exploitatie zijn in de kosten van vermogensbeheer opgenomen.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen e.d.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken die toegekend zijn in het boekjaar.

Rentetoevoeging technische voorziening

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de rekenrente primo boekjaar berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Onttrekking uit technische voorziening voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariëel berekend en opgenomen in de technische voorziening. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode. Jaarlijks wordt 6,25% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 6,25% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld overeenkomstig de directe methode. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

7.5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2014	60.180	221.790	271.187	33.795	26.114	613.066
Aankopen	2.250	39.826	174.582	-	8.970	225.628
Verkopen	-	-42.490	-165.057	-2.590	-300	-210.437
Overige mutaties	300	-	14	-	136	450
Waardemutaties	-4.619	27.305	46.612	77.913	-6.007	141.204
Stand per 31 december 2014	<u>58.111</u>	<u>246.431</u>	<u>327.338</u>	<u>109.118</u>	<u>28.913</u>	<u>769.911</u>

Bij: Derivaten met een negatieve waarde

19.810

789.721

	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2013	60.246	193.032	260.559	54.218	27.362	595.417
Aankopen	3.336	25.947	64.552	-	4.301	98.136
Verkopen	-1.156	-25.793	-43.599	-4.310	-2.099	-76.957
Overige mutaties	316	-	325	-	-127	514
Waardemutaties	-2.562	28.604	-10.650	-16.113	-3.323	-4.044
Stand per 31 december 2013	<u>60.180</u>	<u>221.790</u>	<u>271.187</u>	<u>33.795</u>	<u>26.114</u>	<u>613.066</u>

Bij: Derivaten met een negatieve waarde

9.377

622.443

In de beleggingspools worden aandelen uitgeleend. De waarde van de uitgeleende aandelen bedraagt ultimo 2014 € 4.178 (2013: € 2.384). Hiervoor is onderpand ontvangen in de vorm van Staatsobligaties met een waarde per ultimo 2014 van € 4.422 (2013: € 2.491).

In de beleggingsfondsen wordt gebruik gemaakt van derivaten, er is sprake van collateral management. Ultimo 2014 bedraagt het ontvangen collateral € 7.368 (2013: € 13.265) en het betaalde collateral € 1.246 (2013: € 233).

Voor directe beleggingen in derivaten is onderpand ontvangen in de vorm van staatsobligaties Frankrijk, Duitsland en Groot-Brittannië ter waarde van € 111.545 (2013: € 32.174)

Derivaten met een negatieve waarde zijn verantwoord onder de overige schulden en overlopende passiva.

Reële waarde

Schattingen en oordelen

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het pensioenfonds gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Voor de meerderheid van de beleggingen van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde beleggingen zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

Op basis van deze indeling kan het volgende onderscheid worden gemaakt:

	Markt noteringen direct	Markt noteringen afgeleid	Waarderings- modellen en technieken	Totaal
Per 31 december 2014				
Vastgoedbeleggingen	1.753	-	56.358	58.111
Aandelen	-	246.431	-	246.431
Vastrentende waarden	132.708	164.856	29.774	327.338
Derivaten	-	-	109.118	109.118
Overige beleggingen	334	28.579	-	28.913
Totaal	<u>134.795</u>	<u>439.866</u>	<u>195.250</u>	<u>769.911</u>
Per 31 december 2013				
Vastgoedbeleggingen	1.453	-	58.727	60.180
Aandelen	-	221.790	-	221.790
Vastrentende waarden	67.986	174.966	28.235	271.187
Derivaten	-	-	33.795	33.795
Overige beleggingen	198	25.916	-	26.114
Totaal	<u>69.637</u>	<u>422.672</u>	<u>120.757</u>	<u>613.066</u>

Schatting van de reële waarde

- Vastgoed

Het deel van de waarde aan vastgoedbeleggingen dat is opgenomen op basis van waarderingmodellen en -technieken betreft indirect vastgoed. Vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde per 31 december van het boekjaar. Voor niet-beursgenoteerde participaties en deelnemingen in onroerende zakenmaatschappijen is dit de berekende intrinsieke waarde die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

- Vastrentende waarden

Het deel van de vastrentende waarden waarvan de reële waarde op basis van schatting wordt vastgesteld, betreft hypotheek, vastgesteld op basis van 'waarderingmodellen en technieken'.

- Derivaten

Bij de schatting van de reële waarde van derivaten wordt uitgegaan van verwachte toekomstige kasstromen.

In de tabel zijn de debiteuren, crediteuren en liquide middelen opgenomen onder Marktnoteringen direct.

Vastgoedbeleggingen

	2014	2013
Specificatie vastgoed beleggingen naar soort:		
Indirect vastgoed	56.358	58.727
Debiteuren vastgoed	1.680	1.298
Liquide middelen	73	155
	<u>58.111</u>	<u>60.180</u>

Aandelen

De aandelen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Indirecte aandelenbeleggingsfondsen:

Niet-beursgenoteerd	<u>246.431</u>	<u>221.790</u>
---------------------	----------------	----------------

Vastrentende waarden

Specificatie vastrentende waarden naar soort:

Directe vastrentende waardenbeleggingen:

Staatsobligaties (beursgenoteerd)	131.982	67.274
Hypotheken	29.774	28.235
Leningen op schuldbekentenis	131	141

Indirecte vastrentende waardenbeleggingen:

Obligatiebeleggingsfondsen	150.882	138.564
LDI Fondsen	13.843	36.261
<i>Overige</i>		
Beleggingsdebiteuren	725	711
Liquide middelen	1	1
	<u>327.338</u>	<u>271.187</u>

Derivaten

Specificatie derivaten naar soort:

Rentederivaten	111.448	32.854
Valutaderivaten	-2.282	944
Futures	-48	-3
	<u>109.118</u>	<u>33.795</u>

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruikgemaakt van financiële derivaten. Als hoofdregel geldt dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden.

Het pensioenfonds gebruikt derivaten voornamelijk om het valutarisico en het renterisico af te dekken. Eén van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met te goeder naam en faam bekend staande partijen. Bovendien geldt dat zoveel mogelijk wordt gewerkt met onderpand.

Gebruik wordt gemaakt van onder meer de volgende instrumenten:

- | Valutatermijncontracten: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- | Renteswaps: dit betreft met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het uitwisselen van rentebetalingen over een nominale hoofdsom. Door middel van swaps kan het fonds de rentegevoeligheid van de portefeuille beïnvloeden.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2014:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Interest rate swaps	358.760	128.825	17.377
Valutaderivaten	82.739	103	2.385
Futures	-39	-	48
		<u>128.928</u>	<u>19.810</u>

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2013:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Interest rate swaps	459.880	42.216	9.362
Valutaderivaten	72.249	956	12
Futures	-1	-	3
		<u>43.172</u>	<u>9.377</u>

	2014	2013
Overige beleggingen		
Commodities	28.579	25.916
Liquide middelen	334	198
	<u>28.913</u>	<u>26.114</u>

Door het fonds wordt niet belegd in premiebijdragende (aangesloten) ondernemingen.

	2014	2013
2. Beleggingen voor risico CAO partijen (inzake VPL- regeling)		
Liquide middelen	9.693	9.601
Te verrekenen	-547	32
Liquiditeitenrekeningen	9.400	-
	<u>18.546</u>	<u>9.633</u>
Stand per 1 januari	9.633	-
Stortingen	9.798	10.610
Onttrekking in verband met inkoop rechten	-953	-1.017
Onttrekking in verband met kosten	-38	-14
Beleggingsresultaten	106	54
Stand per 31 december	<u>18.546</u>	<u>9.633</u>

Het saldo beleggingen voor CAO Partijen, inzake de VPL-regeling, bestaat uit uitstaande gelden op de spaarrekening ad € 9.693, liquiditeitenrekeningen ad € 9.400 en een schuld ad € 547 op het pensioenfonds inzake teveel afgestorte VPL-premie. Over het uitstaande saldo op de spaarrekening en de liquiditeitenrekeningen wordt rente vergoed.

3. Vorderingen en overlopende activa

Vordering op werkgevers	433	307
Vordering op deelnemers	10	18
Waardeoverdrachten	-	2
Nog te factureren premie	-	45
Terug te vorderen BTW 2009 -2014	81	-
Administratiekosten	31	-
Vordering op basis VPL-regeling	547	-
	<u>1.102</u>	<u>372</u>

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode. De vordering op basis van de VPL regeling betreft de teveel afgestorte VPL-premie in 2014.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Nadere specificatie "Premiedebiteuren"

Werkgevers	760	860
Voorziening dubieuze debiteuren	-327	-553
	<u>433</u>	<u>307</u>

In 2014 is een bedrag van € 226 onttrokken aan de voorziening (2013: storting € 492). Er werd een bedrag van -/-€ 18 aan premies over voorgaande jaren als oninbaar afgeschreven (2013: € 1).

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
4. Overige activa		
Liquide middelen	<u>1.041</u>	<u>928</u>

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen, die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn en niet het karakter van beleggingen hebben. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

5. Stichtingskapitaal en reserves

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Solvabiliteits- reserve	Algemene reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2014	85.895	-55.332	30.563
Uit bestemming saldo van baten en lasten	13.526	2.968	16.494
Stand per 31 december 2014	<u>99.421</u>	<u>-52.364</u>	<u>47.057</u>

	Solvabiliteits- reserve	Algemene reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2013	80.152	-72.879	7.273
Uit bestemming saldo van baten en lasten	5.743	17.547	23.290
Stand per 31 december 2013	<u>85.895</u>	<u>-55.332</u>	<u>30.563</u>

	2014	In %	2013	In %
--	------	------	------	------

Solvabiliteit

Aanwezig vermogen	770.099	106,5	612.860	105,3
Af: technische voorziening	723.042	100,0	582.297	100,0
Eigen vermogen	<u>47.057</u>	<u>6,5</u>	<u>30.563</u>	<u>5,3</u>
Af: vereist eigen vermogen	<u>99.421</u>	<u>13,8</u>	<u>85.895</u>	<u>14,8</u>
Vrij vermogen	-52.364	-7,2	-55.332	-9,5
Minimaal vereist eigen vermogen	31.814	4,4	25.621	4,4
Dekkingsgraad		106,5		105,2

Herstelplan

In 2014 heeft de dekkingsgraad zich ten opzichte van het herstelplan als volgt ontwikkeld:

	Werkelijk 2014	Herstelplan 2014
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	105,2	105,1
Premie	-0,2	-0,2
Uitkeringen	0,1	0,1
Verandering van de rentetermijnstructuur	-19,8	-
Rendement op beleggingen	25,1	5,8
Overige oorzaken en kruiseffecten	-3,9	-0,1
Dekkingsgraad per 31 december	<u>106,5</u>	<u>110,7</u>

De dekkingsgraad bedroeg op 31 december 2014 106,5% en liep daarmee achter op het herstelplan (op basis van de herrapportage van de evaluatie van het herstelplan ingediend op 12 februari 2014 bij DNB) dat uitgaat van 110,7% op die datum.

Het herstelplan is opgesteld in 2009 en goedgekeurd door toezichthouder DNB. Het herstelplan is in het boekjaar onverkort van toepassing. In het herstelplan wordt uitgegaan van een dekkingsgraad van 105,1% primo 2014. Het uitgangspunt in het herstelplan wijkt af van de definitieve dekkingsgraad ultimo 2013 (105,2%) omdat die nog niet bekend was toen het herziene herstelplan is ingediend.

De verandering van de rentetermijnstructuur heeft geleid tot een daling van de dekkingsgraad. In het herstelplan is uitgegaan van een ongewijzigde rentetermijnstructuur tot het boekjaar 2014 waardoor de bijdrage van de verandering van de rentetermijnstructuur nihil is. Bij de bepaling van de werkelijke dekkingsgraad is van de daadwerkelijke rentetermijnstructuur ultimo boekjaar uitgegaan die lager is dan de rentetermijnstructuur primo boekjaar.

Het rendement op beleggingen heeft meer bijgedragen aan de dekkingsgraad dan verwacht volgens het herstelplan. Dit wordt verklaard doordat het werkelijke rendement op de beleggingen fors hoger is dan het veronderstelde rendement in het herstelplan.

Het effect bij overige oorzaken en kruiseffecten wordt voornamelijk veroorzaakt door het resultaat door wijziging van de actuariële uitgangspunten. De in het herstelplan opgegeven maatregelen zijn volledig uitgevoerd, in het verslagjaar of het lopende jaar is geen definitieve korting doorgevoerd.

6. Technische voorzieningen

Mutatieoverzicht voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

	2014	2013
Stand per 1 januari	582.297	589.392
Pensioenopbouw	20.471	24.776
Inkoop uit hoofde van VPL-regeling	702	899
Rentetoevoegingen	2.238	2.131
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	-12.346	-10.905
Wijziging marktrente	134.630	-22.925
Wijziging overige actuariële uitgangspunten	449	912
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-1.005	660
Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen	-4.394	-2.643
Stand per 31 december	<u>723.042</u>	<u>582.297</u>

Voor een toelichting op de verschillende posten wordt verwezen naar de toelichting op de verschillende posten uit de staat van baten en lasten.

Specificatie technische voorziening naar aard

Basisregeling	714.664	574.539
Premievrijstelling / IBNR	8.378	7.758
	<u>723.042</u>	<u>582.297</u>

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	2014		2013	
	Aantal		Aantal	
Actieve deelnemers	5.503	276.917	6.020	242.837
Pensioengerechtigden	7.708	185.118	7.657	158.505
Gewezen deelnemers	15.351	210.627	15.186	145.838
Overigen	-	7.924	-	7.460
Netto pensioenverplichtingen	<u>28.562</u>	<u>680.586</u>	<u>28.863</u>	<u>554.640</u>
Toekomstige kosten uitvoering pensioenregeling	-	42.456	-	27.657
	<u>28.562</u>	<u>723.042</u>	<u>28.863</u>	<u>582.297</u>

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand.

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Overige technische voorziening

	2014	2013
Overige technische voorziening (Spaarfonds gemoedsbezwaarden)		
Stand 1 januari	6	6
Rentetoevoeging	1	-
Stand per 31 december	<u>7</u>	<u>6</u>

Spaarfonds gemoedsbezwaarden

Het bestuur kan individuele vrijstelling van deelneming aan de verplichte pensioenregelingen aan een werknemer verlenen, indien deze gemoedsbezwaarden heeft tegen iedere vorm van verzekeren. Dit ontslaat zijn werkgever noch betrokkene van de verplichting tot afdracht van de reguliere bijdragen aan het fonds. Deze bijdragen worden op een individuele spaarrekening gestort, waaraan jaarlijks intrest wordt toegevoegd. De gespaarde bijdragen van de gemoedsbezwaarde worden na het bereiken van de 67-jarige leeftijd in gelijke termijnen aan betrokkene gedurende 15 jaren uitgekeerd. Bij overlijden van de gemoedsbezwaarde voordat de uitkeringen zijn ingegaan, wordt het saldo in gelijke termijnen gedurende 15 jaar aan de partner uitgekeerd. Bij overlijden van de gemoedsbezwaarde na ingang van de uitkering, worden de uitkeringen gedurende de resterende periode voortgezet ten behoeve van de partner.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

Met ingang van 1 januari 2006 is het pensioenreglement opgedeeld in twee regelingen:

1. Een regeling voor deelnemers geboren op of na 1 januari 1950.

Deze regeling kent een norm pensioenleeftijd van 67 jaar en is een middelloonregeling. De toetredingsleeftijd is 21 jaar. Voor 2014 bedraagt het opbouwpercentage 2% (2013: 2%) van de pensioengrondslag. Het maximum pensioensalaris, de vaste bestanddelen van het inkomen, is gelijk aan het maximum premieloon als bedoeld in artikel 17 van de Wet financiering sociale verzekeringen.

Er is sprake van opbouw voor een levenslang partnerpensioen, dat 70% van het (haalbare) ouderdompensioen bedraagt. In de regeling zijn tevens premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en flexibiliseringsmogelijkheden opgenomen.

2. Een regeling voor deelnemers geboren voor 1 januari 1950.

Deze regeling kent een norm pensioenleeftijd van 67 jaar en is een middelloonregeling. Voor 2014 bedraagt het opbouwpercentage 1,75% (2013: 1,75% van de pensioengrondslag). De pensioengrondslag is tenminste gelijk aan een minimumbedrag, dat jaarlijks wordt geïndexeerd en het maximum pensioensalaris, de vaste bestanddelen van het inkomen, is gelijk aan het maximum premieloon als bedoeld in artikel 17 van de Wet financiering sociale verzekeringen. Er is sprake van opbouw voor een levenslang partnerpensioen, dat 70% van het (haalbare) ouderdompensioen bedraagt.

In de regeling zijn tevens premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en flexibiliseringsmogelijkheden opgenomen.

Overgangsrechten optrek pensioenen (VPL)

In het reglement voor deelnemer geboren op of na 1 januari 1950 (55- reglement) zijn in hoofdstuk 11 de bepalingen opgenomen voor de overgangsrechten optrek pensioenen. Indien deelnemers aan bepaalde voorwaarden voldoen kunnen zij in aanmerking komen voor deze regeling. Deze regeling geeft een voorwaardelijke toezegging van extra ouderdompensioen en extra partnerpensioen (niet extra wezenpensioen) om het mogelijk te maken vóór de 67-jarige leeftijd al met pensioen te kunnen gaan. Voor de financiering van de overgangsregeling (optrekregeling) wordt vanaf 1 januari 2013 premie in rekening gebracht.

Per 1 januari 2014 is door CAO partijen, als gevolg van de gestegen levensverwachting in combinatie met de gedaalde rente, besloten de voorwaardelijke toezeggingen van extra ouderdompensioen en extra partnerpensioen met 25% te verlagen.

Toeslagverlening

De mate van toeslagverlening wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld en is afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds. Er bestaat geen recht op toeslagen. De premie bevat geen expliciete opslag ten behoeve van het toeslagbeleid. Bovendien wordt er door het pensioenfonds geen reserve aangehouden om in de toekomst toeslagen te kunnen verlenen. De voorwaardelijke toeslagen worden gefinancierd uit overrendementen. Met betrekking tot de mate van de feitelijke toekenning heeft het bestuur met ingang van 2011 besloten de onderstaande beleidsstaffel als leidraad te hanteren. Deze staffel geldt slechts als uitgangspunt; bij de jaarlijkse besluitvorming zal het bestuur andere relevante economische omstandigheden (zoals economische vooruitzichten en verwachte bestandsontwikkeling) in ogenschouw nemen.

Situatie:	Toeslagbeleid:
Dg < 110%	Geen toeslag
110% < Dg < VEV	33,33% toeslag
VEV < Dg < VEV + 5%-punt	66,67% toeslag
VEV + 5%-punt < Dg < 140%	Volledige toeslag
140% < Dg	Volledige toeslag + inhaaltoeslag

Dg = Nominale dekkingsgraad (bepaald op het gemiddelde van de afgelopen 4 kwartalen)

VEV = Vereiste dekkingsgraad = Vereist eigen Vermogen + 100%

Indien een inhaal of extra toeslag wordt toegepast, wordt die betreffende toeslag toegepast voor zoverre dat na het toekennen van de inhaal of extra toeslag het fonds niet overgaat naar een lagere bandbreedte (kolom 1).

Feitelijke toekenning van toeslagen zal altijd eerst plaatsvinden na een daartoe door het bestuur genomen besluit. In lijn met de toeslagenmatrix is het (voorwaardelijke) toeslagbeleid vastgelegd in het pensioenreglement. Met betrekking tot de communicatie aan de deelnemers zal het fonds in alle communicatie-uitingen ten aanzien van de rechten van deelnemers de volgende formuleringen hanteren, met betrekking tot de inhoud van de pensioenregeling respectievelijk over de toekenning van toeslagen.

In de afgelopen drie jaren zijn de pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen verhoogd met

	actieven	Inactieven
1 januari 2013	0,00%	0,00%
1 januari 2012	0,00%	0,00%
1 januari 2011	0,00%	0,00%

Het bestuur heeft besloten om per 1 januari 2015 geen toeslagen te verlenen.

	2014	2013
7. Langlopende schulden (uit hoofde van VPL)		
Stand per 1 januari	9.633	-
Dotatie inzake premies	9.798	10.610
Rendementstoerekening	106	54
Toekenning VPL-aanspraken	-953	-1.017
Kostentoerekening	-38	-14
Stand per 31 december	<u>18.546</u>	<u>9.633</u>

Overgangsrechten optrek pensioenen (VPL)

Het fonds voert voor CAO-partijen de overgangsregeling voorwaardelijke extra aanspraken op ouderdoms- en partnerpensioenen uit. Het fonds ontvangt vanaf 2013 premie voor de overgangsregeling. De ontvangen premie blijft eigendom van CAO-partijen zolang nog geen inkoop van aanspraken op grond van de overgangsregeling bij het fonds heeft plaatsgevonden. Het fonds heeft daarom een schuld aan CAO-partijen.

De premie dient ter financiering van de jaarlijkse inkoop van aanspraken uit hoofde van de overgangsregeling. Aangezien de omvang van de jaarlijkse inkoop vooraf niet betrouwbaar kan worden vastgesteld is de vooruitontvangen premie in zijn geheel als langlopende schuld verantwoord. De overgangsregeling loopt tot ultimo 2020.

	2014	2013
8. Overige schulden en overlopende passiva		
Te verrekenen premies	751	663
Derivaten met negatieve waarde	19.810	9.377
Belastingen en premies sociale verzekeringen	268	252
Beleggingskosten	632	275
Waardeoverdrachten	126	43
Advieskosten en controlekosten	147	180
Administratiekosten	-	43
Vordering in verband met VPL-regeling	-	32
Overige schulden	22	10
Overlopende passiva	2	2
	<u>21.758</u>	<u>10.877</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het pensioenfonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het pensioenfonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het pensioenfonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het pensioenfonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het pensioenfonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslagverlening van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het pensioenfonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

De aanwezige dekkingsgraad heeft zich als volgt ontwikkeld:

	2014	2013
Het surplus/tekort op FTK-grondslagen is als volgt:		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds	723.042	582.297
Buffers:		
S1 Renterisico	27.980	27.179
S2 Risico zakelijke waarden	77.904	65.590
S3 Valutarisico	9.877	8.016
S4 Grondstoffenrisico	12.830	10.424
S5 Kredietrisico	6.648	6.669
S6 Verzekeringstechnisch risico	23.378	18.362
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
Diversificatie effect	-59.196	-50.345
Totaal S (vereiste buffers)	99.421	85.895
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	822.463	668.192
Aanwezig vermogen (totaal activa - schulden)	770.099	612.860
Tekort/Tekort	-52.364	-55.332

Het pensioenfonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds het standaard model van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid
- premiebeleid
- herverzekeringsbeleid
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Marktrisico's (S1 - S4)

Het marktrisico omvat het renterisico, het prijs(koers)risico en het valutarisico. Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en door een verandering van marktfactoren. Marktfactoren kunnen bijvoorbeeld marktprijzen zijn van aandelen, grondstoffen, vastgoed en private equity (prijsrisico), maar ook valutakoersen (valutarisico) of rentes (renterisico).

De strategie van het pensioenfonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overallmarktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

De mate waarin de beleggingsportefeuille van het pensioenfonds gevoelig is voor het prijs- en renterisico is in de volgende alinea weergegeven, vervolgens worden de risico's die het pensioenfonds loopt nader toegelicht.

Renterisico (S1)

Het renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde van een belegging of verplichting verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	2014		2013	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Duration van de vastrentende waarden (voor derivaten)	403.418	7,9	319.069	6,0
Duration van de vastrentende waarden (na derivaten)	508.207	22,4	364.920	25,3
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds	723.042	20,8	582.297	19,2

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur) daalt, waardoor de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het pensioenfonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions.

Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het pensioenfonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het pensioenfonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het pensioenfonds aan de tegenpartij betaalt. Met een swaption kan het pensioenfonds tijdelijk het risico van een verdere rentedaling afdekken. Hiervoor betaalt het pensioenfonds een premie. Bij het afsluiten van een swap of een swaption kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

In 2014 is besloten om met ingang van juni 2014 het renterisico van de pensioenverplichtingen voor 60% af te dekken. Dit matchpercentage wordt bereikt door een combinatie van vastrentende waarden, discretionaire swaps en de LDI pools. Als bandbreedte wordt een marge aangehouden van 5% naar beneden en naar boven. Elk kwartaal ultimo zal de fiduciair manager het matchpercentage monitoren en indien deze buiten de gestelde bandbreedte komt rebalancen naar het afgesproken matchpercentage. Hierbij vindt afstemming op de meest recente schatting van de pensioenverplichtingen plaats. Het matchpercentage wordt na de rebalancing passief beheerd. Hierdoor kunnen veranderingen in de verplichtingen en beleggingen gedurende het kwartaal resulteren in een afwijking van het beoogde match- en afdekkingpercentage. De renteafdekking per balansdatum, op basis van marktrente, bedraagt 57,3%.

F&C hanteert een zogenaamde 'bucket' benadering in het matchingbeleid, waarbij de matching van de verplichtingen plaatsvindt per mandje van looptijden van 5 jaar teneinde het risico van veranderingen in de rentetermijnstructuur zoveel mogelijk te elimineren. Er vindt geen automatische rebalancing op bucketniveau plaats.

De LDI-pools maken gebruik van zogenaamde leverage: de positie in swaps ten opzichte van de waarde van de euribor portefeuille binnen de LDI pools. Indien de leverage binnen een pool buiten de bandbreedte treedt, vindt uitkering of storting van liquide middelen binnen de match portefeuille en de betreffende LDI pool plaats.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	2014		2013	
	in %		in %	
Resterende looptijd < 1 jaar	45.857	9,0	44.011	12,0
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	89.670	17,6	95.135	26,0
Resterende looptijd > 5 jaar	373.600	73,4	226.486	62,0
	<u>509.127</u>	<u>100,0</u>	<u>365.632</u>	<u>100,0</u>

Het in de balans verantwoorde saldo vastrentende waarden ad € 327.338 (2013: € 271.187) is niet gelijk aan het in bovenstaande tabel genoemde saldo vastrentende waarden. Dit wordt veroorzaakt doordat in deze paragraaf het doorkijk-principe wordt toegepast. Het verschil ultimo boekjaar is in onderstaande tabel nader gekwantificeerd:

(x € 1.000)	2014 EUR	2013 EUR
Vastrentende waarden balans	327.338	271.187
Rente derivaten	111.448	32.854
Valuta Derivaten	3.221	-1.280
Overige derivaten	-	-
Convertibles	41.217	40.317
Staatsobligaties in commoditiesfonds	30.242	25.560
Overige	-4.339	-3.006
Totaal correctie "doorkijk principe"	181.789	94.445
Vastrentende waarden risicoparaaf	509.127	365.632

Prijrisico

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomsandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	2014		2013	
		In %		In %
Specificatie beleggingen naar sector:				
Overheidsinstellingen	191.175	24,8	122.633	20,0
Vastgoedbeleggingen	69.103	9,0	67.409	11,0
Beleggingsinstelling	34.593	4,5	30.496	5,0
Transport en opslag	6.594	0,9	5.771	0,9
Financiële instellingen (waaronder banken en verzekeraars)	86.951	11,3	89.339	14,4
Nijverheid en industrie	154.603	20,1	147.014	24,0
Handel	21.038	2,7	18.759	3,1
Overige dienstverlening	79.068	10,3	70.465	11,5
Diversen, waaronder beleggingsdebiteuren en liquide middelen	8.005	1,0	8.998	1,5
	<u>651.130</u>	<u>84,6</u>	<u>560.884</u>	<u>91,4</u>
Derivaten	110.102	14,3	48.212	7,9
Overige beleggingen	8.679	1,1	3.970	0,7
	<u><u>769.911</u></u>	<u><u>100,0</u></u>	<u><u>613.066</u></u>	<u><u>100,0</u></u>

	2014		2013	
		In %		In %
Specificatie totale beleggingen naar regio:				
Europa	381.789	49,5	334.960	54,4
Overige Mature Markets	18.117	2,4	20.911	3,4
Noord-Amerika	165.326	21,5	137.149	22,4
BRIC Landen	23.180	3,0	12.681	2,1
Emerging Markets	9.887	1,3	6.458	1,1
Asia Pacific	35.839	4,7	28.547	4,7
Overig	16.992	2,2	20.178	3,3
	<u>651.130</u>	<u>84,6</u>	<u>560.884</u>	<u>91,4</u>
Derivaten	110.102	14,3	48.212	7,9
Overige beleggingen	8.679	1,1	3.970	0,7
	<u>769.911</u>	<u>100,0</u>	<u>613.066</u>	<u>100,0</u>

Specificatie vastgoed beleggingen naar aard:

Kantoren	12.231	21,0	12.393	20,6
Winkels	18.739	32,3	21.226	35,3
Bedrijfsruimten	5.345	9,2	3.075	5,1
Woningen	15.327	26,4	16.914	28,1
Overige*	6.469	11,1	6.572	10,9
	<u>58.111</u>	<u>100,0</u>	<u>60.180</u>	<u>100,0</u>

* onder overige valt een bedrag van € 1.855 onder Zorg vastgoed (2013: 1.530).

Specificatie vastgoed beleggingen naar regio:

Europa	56.481	97,2	58.826	97,7
Noord-Amerika	1.630	2,8	1.354	2,3
	<u>58.111</u>	<u>100,0</u>	<u>60.180</u>	<u>100,0</u>

Specificatie aandelen naar sector:

Beleggingsinstellingen	1.170	0,6	536	0,3
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	42.200	20,6	35.615	19,6
Nijverheid en industrie	98.572	48,0	91.178	50,2
Handel	13.694	6,7	12.449	6,9
Transport en opslag	2.511	1,2	2.009	1,1
Nutsbedrijven	7.985	3,9	6.990	3,9
Overige dienstverlening	32.632	15,9	28.543	15,7
Andere instellingen	6.450	3,1	4.153	2,3
	<u>205.214</u>	<u>100,0</u>	<u>181.473</u>	<u>100,0</u>

Het in de balans verantwoorde saldo aandelen ad € 246.431 (2013: € 221.790) is niet gelijk aan het in bovenstaande tabel genoemde saldo aandelen. Dit wordt veroorzaakt door de convertibles ad € 41.217 (2013: € 40.317) die in de categorie vastrentende waarden zijn ingedeeld.

	2014		2013	
		In %		In %
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	70.340	34,3	69.444	38,3
Noord Amerika	70.470	34,3	60.052	33,0
Overige Mature Markets	11.604	5,7	11.568	6,4
Asia Pacific	22.641	11,0	18.893	10,4
BRIC landen	20.234	9,9	11.643	6,4
Emerging Markets	6.408	3,1	4.163	2,3
Overig	3.517	1,7	5.710	3,2
	<u>205.214</u>	<u>100,0</u>	<u>181.473</u>	<u>100,0</u>

Valutarisico (S3)

Het totaalbedrag van de gehele beleggingsportefeuille dat buiten de euro wordt belegd bedraagt ultimo 2014 circa € 314.538 (2013: € 270.093). De netto risicopositie bedraagt circa 6% (2013: 6%).

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta-derivaten	Nettopositie na afdekking 2014	Nettopositie na afdekking 2013
EUR	455.373	266.227	721.600	578.036
CHF	10.903	-10.611	292	52
GBP	29.885	-29.616	269	560
JPY	2.109	-2.110	-1	22
USD	215.342	-206.950	8.392	7.064
Overige	56.299	-16.940	39.359	27.332
	<u>769.911</u>	<u>-</u>	<u>769.911</u>	<u>613.066</u>

Kredietrisico (S5)

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het pensioenfonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het pensioenfonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het pensioenfonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het pensioenfonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het pensioenfonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het pensioenfonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het pensioenfonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten zodat posities van het pensioenfonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	2014		2013	
		In %		In %
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	45.507	8,9	25.774	7,1
Buitenlandse overheidsinstellingen	145.669	28,6	96.859	26,5
Beleggingsinstelling	33.423	6,6	30.672	8,4
Transport en opslag	4.083	0,8	3.762	1,0
Financiële instellingen (waaronder banken en verzekeraars)	166.079	32,6	100.125	27,3
Vastgoed	7.717	1,5	5.587	1,5
Nijverheid en industrie	56.028	11,0	55.835	15,3
Handel	7.344	1,4	6.311	1,7
Overige dienstverlening	38.450	7,6	34.932	9,6
Diversen	4.827	1,0	5.775	1,6
	<u>509.127</u>	<u>100,0</u>	<u>365.632</u>	<u>100,0</u>

Specificatie vastrentende waarden naar regio:

Europa	378.048	74,2	255.453	69,9
Noord Amerika	93.219	18,3	75.743	20,7
Overige Mature Markets	6.513	1,3	9.343	2,6
Asia Pacific	13.199	2,6	9.654	2,6
BRIC landen	2.946	0,6	1.038	0,3
Emerging Markets	3.479	0,7	2.295	0,6
Overig	11.723	2,3	12.106	3,3
	<u>509.127</u>	<u>100,0</u>	<u>365.632</u>	<u>100,0</u>

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	2014		2013	
		In %		In %
AAA	118.088	23,2	92.199	25,2
AA	93.777	18,4	45.941	12,6
A	53.369	10,5	51.186	14,0
BBB	66.180	13,0	54.773	15,0
Lower than B	53.821	10,6	45.824	12,5
Not rated*	123.892	24,3	75.709	20,7
	<u>509.127</u>	<u>100,0</u>	<u>365.632</u>	<u>100,0</u>

*Het saldo bestaat met name uit rentederivaten € 111.448.

Verzekeringstechnische risico (S6)

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het belangrijkste actuariële (verzekeringstechnische) risico. Langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van AG-prognosetafel 2014 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het pensioenfonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (schadereserve). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het beleid van het pensioenfonds is om het overlijden- en arbeidsongeschiktheidsrisico niet te herverzekeran.

Toeslagrisico

Het bestuur van het pensioenfonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is.

Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de toelichting van de post 'Indexering en overige toeslagen'.

Liquiditeitsrisico (S7)

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Inzake het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het pensioenfonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies te gelde kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

Concentratierisico (S8)

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt. Concentratierisico is gemeten naar concentratie van een land of bij een tegenpartij.

Dit betreft per 31 december 2014 de volgende posten:

	2014	2013
Obligaties		
Koninkrijk der Nederlanden	43.602	25.590
Federale republiek Duitsland	45.848	28.290
Republiek Frankrijk	45.435	24.908
Verenigde staten	30.370	25.558

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van beleggingen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

Bij de bepaling van het vereist vermogen past het pensioenfonds het standaardmodel van de DNB toe. In dat model wordt het concentratierisico vooralsnog op nihil gesteld.

Overige niet-financiële risico's

Operationeel risico (S9)

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

Verbonden partijen

Transacties met bestuurders

Inzake de beloning van bestuurders wordt verwezen naar paragraaf 7.13. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

Administratiekosten

Inzake het voeren van de administratie van het fonds is een langlopende administratieovereenkomst met Syntrus Achmea Pensioenbeheer overeengekomen.

De overeenkomst zal gelden tot en met 31 december 2015.

Met het bestuur zijn afspraken gemaakt over de vergoedingssystematiek. Deze systematiek bestaat zowel uit vaste als variabele componenten. De vergoeding voor 2015 bedraagt circa € 1,5 miljoen.

Vermogensbeheerkosten

Met de vermogensbeheerder Syntrus Achmea Real Estate & Finance B.V. is de beheerovereenkomst met 1 jaar verlengd tot en met 31 december 2015. Per 31 december 2014 bedraagt de investeringsverplichting nihil.

Met de vermogensbeheerder F&C Netherlands B.V. is een beheerovereenkomst voor onbepaalde tijd overeengekomen. Het contract kan jaarlijks worden opgezegd met een opzegtermijn van 3 maanden. De vergoeding over 2015 bedraagt circa € 1,2 miljoen.

Met de vermogensbeheerder Schroders loopt een investeringsovereenkomst die een indicatieve einddatum heeft van 19 oktober 2019. In 2008 heeft het fonds zich gecommitteerd om € 30,0 miljoen te beleggen in fondsen van Schroders Investment Management. In 2014 is de resterende verplichting ad € 0,7 miljoen vervallen. Per 31 december 2014 is de resterende verplichting derhalve nihil.

Derivaten

Voor de contract omvang van de derivaten wordt verwezen naar de toelichting op de balans behorende tot de jaarrekening 2014.

7.6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

	2014	2013
9. Premiebijdragen risico pensioenfonds (van werkgevers en werknemers)		
Werkgevers- en werknemersgedeelte	22.136	28.280
Aanvullende verzekering	141	80
Premie oude jaren	58	-77
	<u>22.335</u>	<u>28.283</u>
Inkoopsom toekenning VPL aanspraken	953	1.017
Mutatie inzake voorziening premiedebiteuren	226	-492
Afschrijving premiedebiteuren	18	-1
Overige	-	24
	<u>23.532</u>	<u>28.831</u>

De kostendekkende, gedempte en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

Kostendekkende premie	25.842	31.043
Gedempte kostendekkende premie	22.201	23.291
Feitelijke premie (exclusief premie oude jaren)	22.277	28.360

De kostendekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2013 gepubliceerd door DNB).

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

Actuarieel benodigde koopsom	21.443	25.953
Opslag voor uitvoeringskosten	1.225	1.560
Solvabiliteitsopslag	3.174	3.530
	<u>25.842</u>	<u>31.043</u>
Actuarieel benodigde koopsom	18.272	19.129
Opslag voor uitvoeringskosten	1.225	1.560
Solvabiliteitsopslag	2.704	2.602
	<u>22.201</u>	<u>23.291</u>

Het fonds hanteert een financieringsbeleid dat uitgaat van een gedempte premie. De gedempte premie wordt geacht kostendekkend te zijn. De gedempte premie wordt analoog aan de kostendekkende premie berekend. Echter, waar bij de kostendekkende premie wordt uitgegaan van de rentetermijnstructuur van 1 januari van het boekjaar, maakt de gedempte premie gebruik van de gemiddelde marktrente van de afgelopen 10 jaar, gebaseerd op de door DNB gepubliceerde termijnstructuren.

10. Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

	Directe beleggings- opbrengsten 2014	Indirecte beleggings- opbrengsten 2014	Kosten van vermogens- beheer 2014	Totaal 2014
Vastgoed beleggingen	4.793	-4.619	-239	-65
Aandelen	-	27.305	-274	27.031
Vastrentende waarden	4.755	46.612	-992	50.375
Derivaten	-	77.913	-171	77.742
Overige beleggingen	126	-6.007	-115	-5.996
	<u>9.674</u>	<u>141.204</u>	<u>-1.791</u>	<u>149.087</u>
Af: Rendementstoerekening VPL				-106
				<u>148.981</u>

	Directe beleggings- opbrengsten 2013	Indirecte beleggings- opbrengsten 2013	Kosten van vermogens- beheer 2013	Totaal 2013
Vastgoed beleggingen	2.326	-2.562	-195	-431
Aandelen	-	28.604	-213	28.391
Vastrentende waarden	3.203	-10.652	-717	-8.166
Derivaten	-	-16.115	-144	-16.259
Overige beleggingen	47	-3.323	-82	-3.358
	<u>5.576</u>	<u>-4.048</u>	<u>-1.351</u>	<u>177</u>
Af: Rendementstoerekening VPL				-54
				<u>127</u>

11. Overige baten

	2014	2013
Vergoedingen inzake overkook Vut Beton	35	-
Teruggevorderde BTW 2009-2013	54	-
	<u>89</u>	<u>-</u>

12. Pensioenuitkeringen

Ouderdomspensioen	9.265	8.358
Nabestaanden pensioen	2.340	2.296
Wezenpensioen	76	69
Afkopen	848	894
	<u>12.529</u>	<u>11.617</u>

De post afkopen betreft de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 458,06 (2013: € 451,22) per jaar overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

	2014	2013
13. Pensioenuitvoeringskosten		
Bestuurskosten	261	161
Administratiekostenvergoeding	1.241	1.168
Controle- en advieskosten (excl. accountantskosten)	237	270
Accountantskosten	34	38
Contributies en bijdragen	63	67
Toerekening overgangsrechten (VPL)	-38	-14
Overig	12	10
	<u>1.810</u>	<u>1.700</u>

Honoraria onafhankelijke accountant

	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
2014			
Controle van de jaarrekening	31	-	31
Fiscale advisering*	-	27	27
	<u>31</u>	<u>27</u>	<u>58</u>
2013			
Controle van de jaarrekening	33	-	33
	<u>33</u>	<u>-</u>	<u>33</u>

Deze werkzaamheden zijn zowel in 2014 als in 2013 uitgevoerd door PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

* De kosten voor fiscale advisering zijn geboekt ten laste van de in de overige baten opgenomen teruggevorderde BTW 2009-2013.

Daarnaast zijn in het boekjaar werkzaamheden verricht door andere accountantskantoren dan PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. voor een bedrag van €3 (2013: €5).

Bezoldiging Personeelsleden

Het fonds heeft zowel in 2014 als in 2013 geen personeel in dienst. De beheeractiviteiten worden op basis van een uitvoeringsovereenkomst verricht door personeel in dienst van Syntrus Achmea Pensioenbeheer dan wel vermogensbeheerder.

Bezoldiging bestuurders

De transacties met bestuurders hebben betrekking op de vergoedingen voor de werkzaamheden verband houdende met de bestuurs- en commissievergaderingen. De vergoedingen bestaan uit vacatiegeld, vergoeding van reis- en verblijfkosten, overige kosten bestuur en overige bestuurskosten. De bezoldiging bestuurders en leden van de Raad van Toezicht, deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan bedraagt in 2014 €218 (2013: €159).

Afgezien hiervan zijn geen bezoldigingen toegekend.

	2014	2013
14. Mutatie technische voorzieningen		
Pensioenopbouw	20.471	24.776
Inkoop uit hoofde van VPL-regeling	702	899
Rentetoevoegingen	2.238	2.131
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	-12.346	-10.905
Wijziging marktrente	134.630	-22.925
Wijziging overige actuariële uitgangspunten	449	912
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-1.005	660
Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen	-4.394	-2.643
	140.745	-7.095

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Indexering en andere toeslagen

In de staat van baten en lasten is de last uit hoofde van indexering en overige toeslagen welke aan het verslagjaar moet worden toegerekend verantwoord.

De mate van toeslagverlening wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld en is afhankelijk van de financiële positie van het fonds. Er bestaat geen recht op toeslagen. Bovendien wordt er door het fonds geen reserve aangehouden om in de toekomst toeslagen te kunnen toekennen, en wordt er expliciet geen extra premie voor betaald. De toeslagen worden derhalve gefinancierd uit de groei van het vermogen ten opzichte van de verplichtingen, overeenkomend met variant D1 uit de Beleidsregel toeslagenmatrix.

In 2014 is er geen toeslag verleend als gevolg van de lage dekkingsgraad.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met 0,379% (2013: 0,351%), zijnde € 2.238 (2013: € 2.131).

Het rentepercentage is afgeleid van de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2013.

Pensioenuitkeringen en afkopen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte pensioenuitkeringen in de verslagperiode.

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de reële waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Wijziging actuariële uitgangspunten

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het pensioenfonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het pensioenfonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Inkoop uit hoofde van VPL-regeling

In 2014 heeft inkoop plaatsgevonden inzake de VPL-regeling. Dit verhoogt de voorziening met € 702 (2013: € 899).

Overige wijzigingen

	2014	2013
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	-3.056	-2.338
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-870	-168
Resultaat op mutaties	-468	-690
Overige mutaties	-	553
	<u>-4.394</u>	<u>-2.643</u>

Mutatie overige technische voorzieningen

Rentetoevoeging Spaarfonds gemoedsbezwaarden	<u>1</u>	<u>-</u>
--	----------	----------

15. Saldo overdrachten van rechten risico pensioenfonds

Inkomende waardeoverdrachten	-406	-
Ontvangsten inzake overkook en spaarvut uit Vutfonds	-297	-754
Uitgaande waardeoverdrachten	1.726	200
	<u>1.023</u>	<u>-554</u>

Wijziging van de technische voorziening uit hoofde van overgang van rechten:

Toevoeging aan de technische voorzieningen	709	859
Ottrekking aan de technische voorzieningen	-1.714	-199

Een inkomende waardeoverdracht betreft de ontvangst van het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de vorige werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. Een uitgaande waardeoverdracht betreft de overdracht aan het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra pensioenaanspraken.

De ontvangsten inzake overkook betreffen bedragen overgemaakt vanuit het gelieerde Vut fonds. In de regeling van het gelieerde Vut fonds is een "Spaar-VUT" bepaling opgenomen. Dit houdt in dat wanneer een werknemer later dan de reguliere uittredingsleeftijd van de VUT-regeling gebruik maakt, een gedeelte van de niet benutte VUT-uitkering wordt omgezet in extra ouderdomspensioen (Spaar-VUT). De VUT-uitkering kan worden uitgesteld tot uiterlijk de 64,5-jarige leeftijd. Bij ingang van de VUT-uitkering ontvangt de werknemer maximaal 80% van het laatstgenoten salaris als VUT-uitkering. Het bedrag dat niet als VUT-uitkering wordt uitgekeerd wordt voor 50% omgezet in extra ouderdomspensioen; het zogenaamde Spaar-VUT/Overkook

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie heeft de jaarrekening 2014 vastgesteld in de vergadering van 12 juni 2015.

Ondertekening bestuur voor akkoord

Amsterdam, 24 juni 2015

De heer G.W. van der Peijl,
Voorzitter

De heer H. Korthof,
Secretaris

Mevrouw L.L. Bruns,
Plaatsvervangend voorzitter

De heer H.J. Wuijten,
Plaatsvervangend secretaris

De heer J.C. Blom,
Bestuurslid

De heer D.P. Slob,
Bestuurslid

Mevrouw Y. Folkers,
Bestuurslid

De heer A. Jorna,
Bestuurslid

De heer S.J.H. Borghouts,
Bestuurslid

8 Overige gegevens

8.1 Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de ABTN.

Het resultaat boekjaar is voor € 2.968 toegevoegd aan de algemene reserve en voor € 13.526 aan de solvabiliteitsreserve.

8.2 Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe financieel toetsingskader

Met ingang van 1 januari 2015 is het nieuwe financieel toetsingskader (hierna nFTK) ingegaan. Vanaf 2015 gelden andere eisen omtrent de waardering van de verplichtingen en de bepaling van de dekkingsgraad. Hieronder wordt aangegeven wat de impact is van de wijzigingen op het fonds per 31 december 2014.

Waardering technische voorzieningen

Voor de waardering van de technische voorziening wordt gebruik gemaakt van de actuele risicovrije rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB. Deze rentetermijnstructuur wordt gebaseerd op actuele markttrentes voor looptijden tot 20 jaar en groeit daarna richting een Ultimate Forward Rate (UFR). De UFR bedraagt 4,2%. De driemaandsmiddeling van de rente wordt niet meer toegepast vanaf 1 januari 2015.

De impact van het niet meer toepassen van de driemaandsmiddeling op de technische voorziening van het fonds bedraagt 32.769 per eind december 2014, de technische voorziening stijgt hiermee van 723.049 naar 758.818. De dekkingsgraad daalt hierdoor van 106,5% naar 101,5%.

Dekkingsgraad en beleidsdekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad wordt in 2015 berekend door de waarde van het vermogen te delen door de waarde van de technische voorziening. Aangezien de technische voorziening gewaardeerd wordt op basis van de actuele rentetermijnstructuur kan de dekkingsgraad sterk fluctueren met de dagkoersen op de financiële markten. Daarom wordt naast de actuele dekkingsgraad een meer stabiele dekkingsgraad geïntroduceerd, de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad voor het fonds is het voortschrijdend gemiddelde van de laatste twaalf maanden van de actuele dekkingsgraad. In de middeling worden de aan DNB gerapporteerde dekkingsgraden meegenomen.

De beleidsdekkingsgraad bedraagt 107,8% per eind december 2014.

Vereiste dekkingsgraad (VDG)

De rekenregels voor de vereiste dekkingsgraad worden aangepast. Deze wijziging is al in 2011 aangekondigd in het document "Uitwerking herziening berekeningssystematiek vereist eigen vermogen" van juni 2011. Naast de wijzigingen uit dit document in de rekenregels geldt dat ook voor de VDG de nieuwe UFR van toepassing is. Omdat alle dekkingsgraden die ten grondslag liggen aan de beleidsdekkingsgraad gebaseerd zijn op een rente met driemaandsmiddeling is het ook toegestaan om de VDG per 1 januari 2015 te berekenen o.b.v. een rente met diemaandsmiddeling.

De VDG wijzigt door de gewijzigde rekenregels en nieuwe UFR (zonder driemaandsmiddeling) van 113,8% naar 117,7%.

Financiële positie

De financiële positie van het fonds wordt bepaald aan de hand van de beleidsdekkingsgraad en de vereiste dekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad moet ten minste het niveau hebben van de vereiste dekkingsgraad. Als de beleidsdekkingsgraad van het fonds onder de vereiste dekkingsgraad ligt, is er sprake van een tekortsituatie en maakt het fonds een herstelplan.

Op basis van het nFTK is er wel sprake van een tekortsituatie. Het fonds heeft tot 1 juli 2015 de tijd om een herstelplan in te dienen bij DNB..

8.3 Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfondsvoor de Betonproductenindustrie te Amsterdam is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2014.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik onder meer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld; en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds. Mijn oordeel is gebaseerd op het Financieel Toetsingskader zoals dat op balansdatum van toepassing was.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar niet lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen. Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een reservetekort.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van de artikelen 132 (het pensioenfonds bevindt zich in de situatie van reservetekort) en 137 (het pensioenfonds kan momenteel niet aantonen dat er sprake is van consistentie tussen de gewekte verwachtingen, de financiering en de realisatie van de voorwaardelijke toeslagen).

De vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfondsvoor de Betonproductenindustrie is naar mijn mening niet voldoende, vanwege een reservetekort.

Het oordeel is gebaseerd op het Financieel Toetsingskader zoals dat tot en met 31 december 2014 van kracht was. Voor de volledigheid merk ik op dat, op basis van gegevens die door het pensioenfonds zijn aangeleverd en door mij op plausibiliteit beoordeeld, mijn oordeel over de vermogenspositie per 1 januari 2015 op basis van het nieuw Financieel Toetsingskader niet zou zijn gewijzigd.

Eindhoven, 24 juni 2015

drs. M.B.H. Ceelaert AAG
verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

8.4 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2014 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie te Amsterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en de staat van baten en lasten over 2014 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het stichtingskapitaal en overige reserves en het saldo van baten en lasten getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het stichtingskapitaal en overige reserves van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie per 31 december 2014 en van het saldo van baten en lasten over 2014 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Amsterdam, 24 juni 2015

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door: drs. H.C. van der Rijst RA

Bijlage 1: Nevenfuncties bestuur

Naam	Nevenfuncties
Andre Jorna	Bestuurslid BPF Baksteen Vergaderbezoeker VEB
Dick Slob	Bestuurslid Molenaarspensioenfonds Lid Zakenvrienden van Gemiva Voorzitter raad van toezicht thuiszorgorganisatie Bestuurslid Stichting Betonindustrie Bestuurslid Stichting Parents 2 Parents
Govert van der Peijl	Lid Visitatiecommissie Pf Dow Voorzitter raad van toezicht Bpf Houthandel
Henk Korthof	Voorzitter Gewest Fryslân (PVDA) Bestuurslid VUT-Stichting voor de Kalkzandsteen- en Cellenbetonindustrie (VKC) Vakbondsbestuurder FNV Bondgenoten
Henk Wuijten	Bestuurslid Bpf Meubel Bestuurslid Pensioenstichting Security Plaatsvervangend bestuurslid Bpf Schilders Bestuurslid VUT-Stichting Schilders Bestuurslid VUT-Stichting Betonproductenindustrie Bestuurslid VUT-Stichting Mortel i.l. Bestuurslid VUT-Stichting Vlakglas
Johan Blom	-
Laura Bruns	Adviseur sociale en juridische aangelegenheden bij BFBN Bestuurslid VUT-Stichting Betonproductenindustrie
Stef Borghouts	Zelfstandig interim professional Bestuurslid Bpf voor het Bakkersbedrijf Bestuurslid Stichting pensioenfonds ENCI
Yvonne Folkers	Bestuurslid bij Bpf voor de Agrarische en Voedselvoorzieningshandel (AVH)

Bijlage 2 Begrippenlijst

Actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN)	Pensioenfondsen dienen te werken volgens een ABTN. Hierin zijn de financiële opzet van een fonds en de grondslagen waarop deze berust, gemotiveerd omschreven.
Asset Liability Management (ALM)	Het op elkaar afstemmen van de beleggingen, de verplichtingen en het premie- en toeslagenbeleid. Een ALM-studie wordt gebruikt om het meerjarig financieel beleid te optimaliseren uitgaande van verschillende economische scenario's.
Anw pensioen	Vrijwillige overlijdensverzekering (keuze uit drie vaste pensioenbedragen), onderdeel van de regeling van Bpf Beton.
Asset mix	Samenstelling van de beleggingsportefeuille, bijvoorbeeld aandelen, obligaties en onroerend goed.
Benchmark	Vergelijkingsmaatstaf. Representatieve herbeleggingsindex waartegen de prestaties van een beleggingsportefeuille worden vergeleken.
Collective Defined Contribution (CDC)	Wordt ook wel collectieve beschikbare premieregeling genoemd. Hierbij wordt de hoogte van het pensioen gebaseerd op salaris en deelnemersjaren, alsof het een DB-regeling betreft. De premie ligt echter voor een groot aantal jaren vast. Blijkt de premie achteraf niet voldoende, dan zal de pensioenuitkering lager zijn dan aanvankelijk beoogd.
Commodities	Beleggingscategorie gericht op grondstoffen zoals graan, metalen en olie.
Corporate Governance	Goed ondernemerschap; o.a. integer en transparant handelen door het bestuur, alsmede goed toezicht hierop. Ook het afleggen van verantwoording over het uitgevoerde beleid en het toezicht hierop valt eronder.
Defined Contribution (DB)	Wordt ook wel beschikbare premieregeling genoemd. Niet het pensioenresultaat, maar de jaarlijkse premie staat vast. De hoogte van het pensioen afhankelijk is van de tijdens de opbouwfase betaalde premies en het rendement dat daar op is behaald.
Defined Benefit (DB)	Wordt ook wel "salaris-diensttijdregelingen" genoemd. De pensioenuitkering vooraf al vastligt. In Nederland gaat het dan om eindloon- en middelloonregelingen. Daarin is de hoogte van het pensioen gekoppeld aan het salaris en aantal dienstjaren.
Dekkingsgraad	Procentuele verhouding tussen het aanwezige vermogen en de pensioenverplichtingen.
De Nederlandsche Bank (DNB)	DNB verzorgt het onafhankelijk (prudentieel) toezicht op pensioenfondsen.

Dispensatie	Vrijstelling van de verplichte deelneming aan de pensioenregeling van het bedrijfstakpensioenfonds.
Excedentpensioen	Pensioenaanspraken boven de basisregeling van Bpf Beton, betrekking hebbend op hetzelfde dienstverband.
Franchise	Vrijgesteld bedrag dat jaarlijks door het bestuur wordt vastgesteld. Pensioenopbouw vindt plaats over het loon boven de franchise.
Financieel Toetsingskader (FTK)	Het financieel toetsingskader is onderdeel van de Pensioenwet en stelt voorschriften aan premiehoogte en de omvang van de aan te houden reserves.
Liability Driven Investments (LDI) Outperformance	Vanuit de verplichtingen gedreven beleggingen. Er wordt een beter resultaat behaald dan de benchmark.
Partnerpensioen	Levenslange uitkering aan een nabestaande partner, vanaf het overlijden van de deelnemer.
Pensioengrondslag	Het deel van het pensioengevend loon boven de franchise. Over de pensioengrondslag worden aanspraken opgebouwd.
Pension Fund Governance (PFG)	Ofwel goed pensioenfondsbetuur. PFG stelt aan pensioenfondsen eisen op het gebied van transparantie, verantwoording, intern toezicht en zeggenschap.
Performance	Direct resultaat in de vorm van rente en dividendopbrengsten; indirect resultaat door waardeverandering van de portefeuille.
Rekenrente	Fictief rendementspercentage dat het belegde vermogen in de toekomst wordt geacht op te brengen.
Rentedekking	Financieringsvorm waarin de betaalde premies gelijk zijn aan de contante waarde van de aanspraak die in dat jaar begint.
ISAE 3402	Internationaal geaccepteerde auditingstandaard. Met een ISAE 3402-verklaring wordt aangegeven dat het interne beheersproces adequaat is vormgegeven (verklaring type I) en functioneert (verklaring type II).
Service level agreement (SLA)	In een service level agreement worden afspraken gemaakt over het niveau van de te leveren dienstverlening.
Solvabiliteit	Het vermogen dat op langere termijn aanwezig moet zijn om de verplichtingen te kunnen nakomen.
Toereikendheidstoets	Actuariële toets in hoeverre het pensioenvermogen voldoende is om de verplichtingen na te komen.
Underperformance	Er wordt een slechter resultaat behaald dan de benchmark.

UPO	Uniform Pensioenoverzicht. Iedereen die deelneemt aan een pensioenregeling krijgt van zijn pensioenuitvoerder jaarlijks een UPO zolang hij actief aan de regeling deelneemt. Het overzicht geeft aan hoeveel pensioen je ongeveer kunt verwachten bij pensionering en soms bij arbeidsongeschiktheid. En ook hoeveel je partner en kinderen aan pensioen uitgekeerd krijgen als je overlijdt.
Vastrentende waarden	Beleggingssoort waarvoor in beginsel een vaste rentevergoeding en een vaste looptijd geldt, zoals obligaties, onderhandse leningen en hypotheekleningen.
Voorbeleggen	Vastleggen van huidige rente- of aandelen niveaus voor toekomstige cash flows.
Voorziening pensioenverplichting (VPV)	De passiva van Bpf Beton, gelijk aan de waarde van de pensioenverplichtingen.
Waardeoverdracht	Het naar een andere pensioenregeling overdragen van de waarde van een tot zeker moment opgebouwde pensioenaanspraak, in het geval de deelnemer verandert van werkgever of verzekeraar.
Wittenveenkader	Het Witteveen kader is in Nederland een begrip bij de heffing van belasting. Het bepaalt hoeveel er jaarlijks voor de opbouw van een pensioen maximaal mag worden afgetrokken. Op die manier bouwt men een pensioen op zonder dat men daar bij de inleg van de premie al belasting over heeft betaald. Het betalen van inkomstenbelasting wordt naar later doorgeschoven. Het gaat dus om de politieke begrenzing van de fiscale facilitering van de pensioenopbouw.
Z-score	Mate waarin het werkelijke rendement van een fonds afwijkt van het rendement van de door het bestuur vastgestelde normportefeuille. Een positieve z-score geeft aan dat het rendement hoger was dan dat van de normportefeuille. De performancetoets betreft de cumulatieve z-score over de laatste vijf jaar.

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie

Postbus 40038
7300 AX Apeldoorn
Tel. (088) 008 4024

www.betonpensioen.nl

